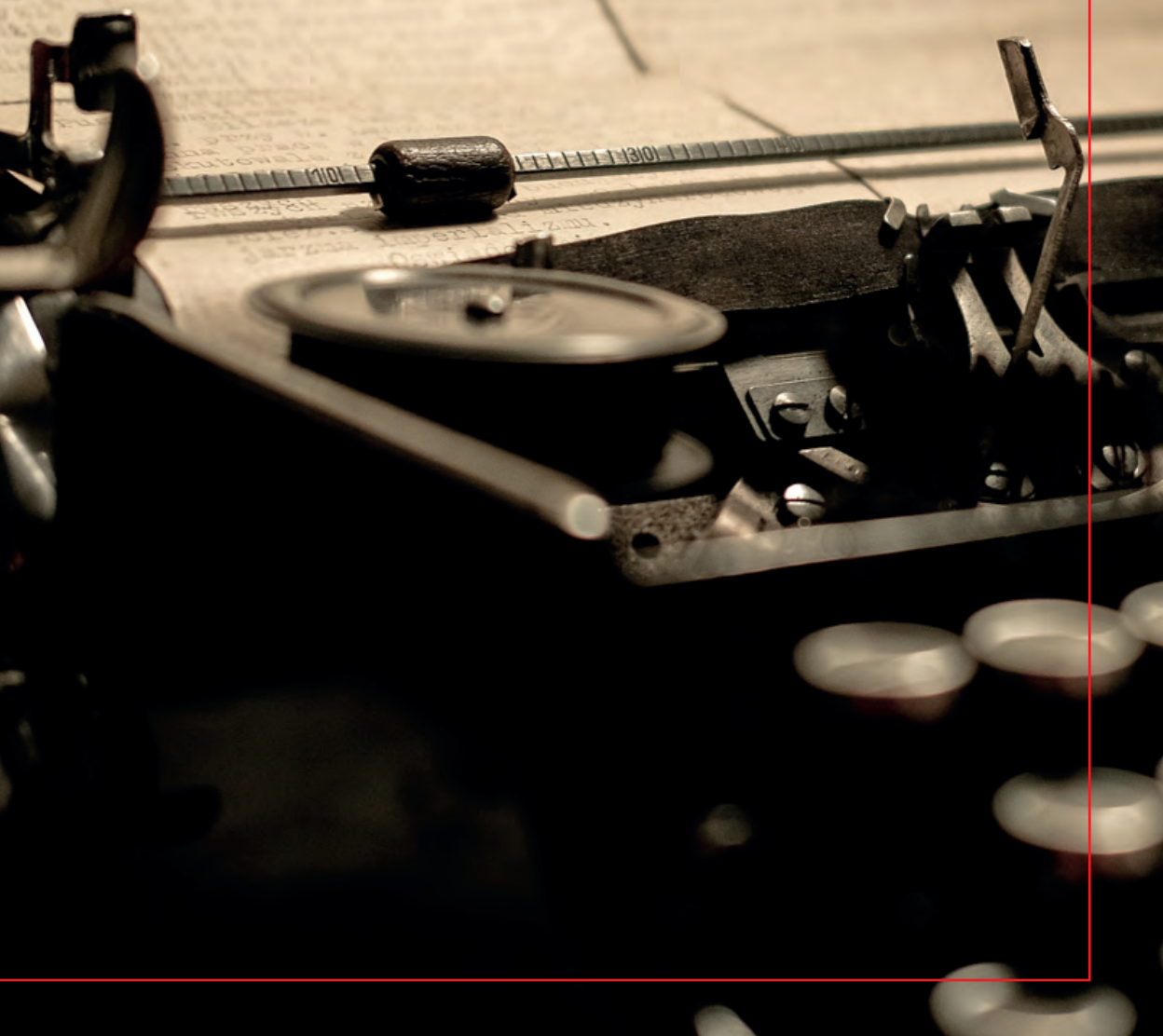

U źródeł szczecińskiej sceny muzycznej

Protokoły posiedzeń
Towarzystwa Miłośników
Teatru Muzycznego
(1956-1958)

*65 lat temu narodził się w Szczecinie teatr muzyczny –
dzisiejsza Opera na Zamku w Szczecinie.
Impuls do powstania zawodowej sceny muzycznej
dała garstka ludzi, której przyświecała
wspólna idea, pasja i zamiłowanie do sztuki operowej.
Publikacja jest ukłonem w stronę
założycieli Towarzystwa Miłośników Teatru Muzycznego.*

Opera na Zamku w Szczecinie
Archiwum Państwowe w Szczecinie

U źródeł szczecińskiej sceny muzycznej

Protokoły posiedzeń
Towarzystwa Miłośników Teatru Muzycznego
(1956-1958)

pod redakcją

Jacka Jekiela i Krzysztofa Kowalczyka

Szczecin 2022

Redakcja naukowa: dr Jacek Jekiel, dr hab. Krzysztof Kowalczyk

Wybór i opracowanie merytoryczne protokołów: dr Kamil Biały, Michał Knitter

Współpraca: Agnieszka Balcerczyk, Konrad Kieć, Marta Peszko,
Anna Cichy, dr Janina Kosman, Marek Lupa

Projekt okładki: Katarzyna Bazylińska

Skład i łamanie: Iga Bańkowska

© Copyright by Opera na Zamku w Szczecinie, 2022

© Copyright by Archiwum Państwowe w Szczecinie, 2022

ISBN 978-83-909715-6-8 (Opera na Zamku w Szczecinie, wersja drukowana)

ISBN 978-83-909715-7-5 (Opera na Zamku w Szczecinie, wersja elektroniczna)

ISBN 978-83-66028-17-3 (Archiwum Państwowe w Szczecinie, wersja drukowana)

ISBN 978-83-66028-18-0 (Archiwum Państwowe w Szczecinie, wersja elektroniczna)

Wydanie I

Nakład: 500 szt.

Spis treści

Olgierd Geblewicz, <i>Otwartość, pasja, konsekwencja...</i>	7
Krzysztof Kowalczyk, <i>O genezie teatru muzycznego w zasobie Archiwum Państwowego w Szczecinie</i>	9
Jacek Jekiel, <i>U źródeł Opery na Zamku w Szczecinie (1956–1957)</i>	13
Kamil Biały, Michał Knitter, <i>Uwagi metodologiczne</i>	23
Wykaz skrótów	25
Protokoły posiedzeń Towarzystwa Miłośników Teatru Muzycznego (1956–1958)	27
Protokół nr 1 zebrania konstytucyjnego Towarzystwa Miłośników Teatru Muzycznego w Szczecinie	29
Protokół nr 2 z 2 października 1956 r.	39
Protokół nr 3 z 27 listopada 1956 r.	43
Protokół nr 4 z 8 grudnia 1956 r.	49
Protokół nr 5 z 7 lutego 1957 r.	51
Protokół nr 6 z 22 lutego 1957 r.	61
Protokół nr 7 z 8 marca 1957 r.	65
Protokół nr 8 z 13 marca 1957 r.	69
Protokół nr 9 z 25 marca 1957 r.	73
Protokół nr 10 z 8 maja 1957 r.	77
Protokół nr 11 z 28 maja 1957 r.	87
Protokół nr 12 z 3 lipca 1957 r.	93
Protokół nr 13 z 6 września 1957 r.	99
Protokół nr 14 z 12 września 1957 r.	105
Protokół nr 15 z 11 grudnia 1957 r.	107
Protokół nr 16 z 16 stycznia 1958 r.	117
Protokół nr 17 z 30 stycznia 1958 r.	123
Protokół nr 18 z 23 maja 1958 r.	135
Wyciąg z protokołu nr 18 z 23 maja 1958 r.	139
Uchwała z 23 maja 1958 r.	140
Protokół nr 19 z 27 czerwca 1958 r.	143
Protokół nr 20 z 22 października 1958 r.	149
Indeks osobowy	153
Bibliografia	157

65 LAT OPERY
w Szczecinie

Olgierd Geblewicz

Marszałek Województwa Zachodniopomorskiego

Otwartość, pasja, konsekwencja...

Otwartość, pasja, konsekwencja w działaniu – te trzy cechy to często gwarancja sukcesu, oczywiście przydatna bywa też odrobina szczęścia. Opera na Zamku w Szczecinie jest teatrem bardzo mi bliskim, bo w ciągu swojej 65-letniej historii udowodniła wierność swym pierwotnym ideałom. Ma być teatrem dla ludzi i z ludźmi. Teatrem odważnym i z determinacją budującym swój artystyczny biogram.

Wtedy, 65 lat temu, Operetkę Szczecińską Towarzystwa Miłośników Teatru Muzycznego założyła prywatna grupa miłośników kultury wysokiej. Nie liczyła na pieniądze od partyjnej władzy, zrobiła wszystko po swojemu. I mimo że tułała się po różnych siedzibach, z których każda urągała artystycznemu znaczeniu tego, co tworzyło się na scenie, mimo że pierwsza premiera odbyła się w małej salce, to należy docenić to pospolite ruszenie osób ze Śląska i Szczecina, które stworzyły podwaliny Opery na Zamku. To one dały uśmiech mieszkańcom Szczecina, choć nie miały nic – ani artystów, ani scenografii, ani muzyków.

Operetka Szczecińska wniosła w życie miasta wiele koloru i radości, dlatego powinniśmy ukłonić się dziś tym ludziom, tak jak artyści kłaniają się publiczności. Szczecin jako miejsce po wojnie ogromnie zróżnicowane kulturowo, miejsce, do którego trafili ludzie z różnych zakątków świata, stał się domem, w którym nowi mieszkańcy budowali swoją tożsamość, w tym tak ważną, a niedocenianą wtedy przez władze – kulturową. Z perspektywy lat doskonale widać, jak ważne było to dla wszystkich przybyłych na Pomorze Zachodnie, jak piękne i trwałe piętno zostało odcisnięte na ich wrażliwości na kulturę i sztukę.

Pierwszym dyrektorem i kierownikiem artystycznym Operetki Szczecińskiej został Jacek Nieżychowski, hrabia i śpiewak. A jak doszło do powstania pierwszego w Szczecinie zawodowego teatru muzycznego, i jak wyglądały pierwsze lata jego działalności? Można się tego dowiedzieć z publikacji, w której zaprezentujemy Państwu stenogramy spotkań Towarzystwa Miłośników Teatru Muzycznego w Szczecinie.

Zapraszam Państwa do lektury.

65 LAT OPERY
w Szczecinie

Krzysztof Kowalczyk

Dyrektor Archiwum Państwowego w Szczecinie

O genezie teatru muzycznego w zasobie Archiwum Państwowego w Szczecinie

Informacje o początkach teatralnego życia muzycznego w powojennym Szczecinie odnajdziemy w Archiwum Państwowym w zespole Opera i Operetka w Szczecinie¹. Zgromadzona dokumentacja, dotycząca okresu działalności Operetki Szczecińskiej Towarzystwa Miłośników Teatru Muzycznego (TMTM) z lat 1956–1958, zawiera m.in. będące przedmiotem obecnego opracowania protokoły z zebrań plenarnych i posiedzeń zarządu TMTM, bilanse, plany repertuarowe, dokumentację artystyczną, akta osobowe pracowników. W zespole przechowywane są również materiały archiwalne powstałe po upaństwowieniu operetki i przekształceniu jej w Państwową Operetkę w Szczecinie (funkcjonującą kolejno pod nazwami: Państwowy Teatr Muzyczny, Opera i Operetka, Opera na Zamku w Szczecinie) aż do czasów współczesnych. Materiały te są niewątpliwie cennym źródłem wiedzy o dziejach szczecińskiej opery².

Nie byłoby zatem Opery na Zamku, gdyby nie powstało TMTM. W 1956 r. Towarzystwo zgromadziło miłośników idei utworzenia operetki związanych ze środowiskiem artystycznym, prasą i administracją. Byli to przede wszystkim szczecinianie oraz artyści Opery Gliwickiej. We wrześniu 1956 r. do stowarzyszenia zapisało się 37 osób. Podczas zebrań Towarzystwa rozważano, jaką nazwę przyjąć dla przyszłej instytucji: Operetka, Teatr Taneczny; ostatecznie wybrano pierwszą z nich³. Członkowie Towarzystwa zakładali,

¹ APSz, Inwentarz zespołu 65/1391/0 Opera i Operetka w Szczecinie.

² Zob. *X-lecie Państwowego Teatru Muzycznego w Szczecinie 1957–1967*, Szczecin 1967; *30 lat Opery na Zamku*, Szczecin 2008; *40 lat Szczecińskiej Sceny Muzycznej*, Szczecin 1997.

³ Przyjęto nazwę: Operetka Szczecińska Towarzystwa Miłośników Teatru Muzycznego. Nowa instytucja rozpoczęła działalność 26 października 1956 r.

że profil nowego teatru powinien być związany z popularyzacją „muzyki lekkiej”. Wacław Śniady, kierownik artystyczny Opery Gliwickiej, ujął diapazon repertuarowy następująco: *od opery muzycznej do opery komicznej poprzez operetkę do komedii muzycznej*⁴. Toczono zawzięte spory, czy operetkę łączyć z filharmonią szczecińską w jeden teatr muzyczny. Na przykład dyrektor filharmonii Aleksander Mleczak uznawał, że połączenie obu instytucji jest wręcz konieczne, z uwagi na ich dobro: *Obecnie praca Filharmonii jest hamowana przez niewłaściwy dobór repertuaru, co jest powodem jak gdyby izolacji od widza. Perspektywa Operetki jest obecnie jeszcze niepewna. Posiada ona bardzo małe środki finansowe, natomiast Filharmonia posiada około 3.000.000 zł. dotacji*⁵. Odrębnego zdania był sekretarz redakcji periodyku „Ziemia i Morze” Henryk Rozpędowski, który sądził, że *łączenie teatrów w kombinaty sztuki wpływa na obniżenie poziomu artystycznego, przyczyną czego jest brak rywalizacji*⁶. Ostatecznie ustalono, że obie instytucje będą niezależne. Jednym z centralnych problemów było zapewnienie odpowiedniego pomieszczenia teatralnego dla operetki. Pierwsze przedstawienie *Krainy uśmiechu* Franciszka Lehára odbyło się w Klubie Zjednoczenia Budownictwa Miejskiego przy ul. Bohaterów Warszawy. Wkrótce dzięki staraniom zarządu od Komendy Wojewódzkiej MO uzyskano do adaptacji salę gimnastyczną. Milicja postawiła jednak warunek – pula biletów dla funkcjonariuszy na każdy spektakl⁷. Wielką wagę przywiązywano do należytej adaptacji sali gimnastycznej na potrzeby operetki. Zaangażowano w tym celu szczecińskich plastyków: Tadeusza Eysmonta i Emanuela Messera. W trakcie realizacji inwestycji napotymano trudności związane z pozyskaniem niezbędnych materiałów budowlanych (np. drewno, rury stalowe, drut). Ten deficyt był immanentną cechą socjalistycznej gospodarki. Podczas posiedzeń zarządu dyskutowano o kwestii wykonania stropów, odpowiedniego oświetlenia w sali czy trudnościach w nabyciu fotelików teatralnych⁸. Nieustanną troską napawały członków zarządu kwestie

⁴ APSz, *Opera i Operetka w Szczecinie*, sygn. 1., *Protokół nr 1 z zebrania konstytucyjnego Towarzystwa Miłośników Teatru Muzycznego w Szczecinie*.

⁵ Tamże, *Protokół nr 3 z posiedzenia Zarządu Towarzystwa Miłośników Teatru Muzycznego, odbytego w dniu 27 listopada 1956 r.*

⁶ Tamże.

⁷ Tamże, *Protokół nr 6 z posiedzenia Zarządu Towarzystwa Miłośników Teatru Muzycznego w Szczecinie, odbytego dnia 22 lutego 1957 r. w gabinecie D.B.O.R. ob. Rotszteina [Rotsteina] przy ulicy Dzierżyńskiego 1 o godz. 14-tej.*

⁸ Tamże, *Protokół nr 9 z posiedzenia Zarządu Towarzystwa Miłośników Teatru Muzycznego w Szczecinie, odbytego w dniu 25 marca 1957 r. o godz. 15-tej; Protokół nr 10 z posiedzenia*

finansowe. W kontekście wyników ekonomicznych dyrektor i kierownik artystyczny operetki Jacek Niezychowski wspominał działalność „Kino-Kabaretu Fata-Morgana” pod szyldem operetki. Przynosił on operetce dobrą reklamę oraz poważnie podnosił zyski przedsiębiorstwa. Niezychowskiego i innych członków Towarzystwa cieszyła aktywność teatru w Koszalinie i Słupsku⁹. W tych miastach bowiem wystawiono *Kraję uśmiechu* przy całkowicie obłożonej widowni, a to przekładało się na wynik finansowy. Kolejne przedstawienia odbyły się w Gdańsku, Gdyni, Lublinie, Poznaniu, Rzeszowie. W maju 1957 r. zastępca dyrektora teatru Bogdan Żuralski szacował, że operetka musi w miesiącu wystawić 10 przedstawień po 12 tys. zł, co daje gwarancję samowystarczalności. Niezychowski stwierdzał z optymizmem: *mając własną salę będziemy mogli w najbliższym czasie siłami własnych zespołów i solistów, przy wykorzystaniu posiadanych kostiumów i dekoracji po małych zmianach wystawiać nawet opery jak np. „M-me Butterfly”, „Don Pasquale” i inne, co da ponad planowy dochód*¹⁰. Ostatnim i domykającym problem w działalności towarzystwa była kwestia upaństwowienia operetki. Władze centralne optowały za takim rozwiązaniem. 3 lipca 1957 r. dyrektor Niezychowski stwierdził, że *upaństwowienie ma aspekt korzystny i niekorzystny. Ze względu na okres rozwojowy Teatru lepiej byłoby nie upaństwowiać, natomiast ze względu na samą działalność, werbowanie dobrych aktorów i stosunki z teatrami dramatycznymi znacznie korzystniej byłoby upaństwowić naszą Operetkę*¹¹. Ostatecznie 1 maja 1958 r. operetka została upaństwowiona, a TMTM rozwiązano. W stosownej uchwale stwierdzono: *W związku z upaństwowieniem Operetki z dniem 1 maja 1958 r. oraz związanymi z tym formalnościami odnośnie przekazania agend, Zarząd postanawia przekazać cały majątek ruchomy i nieruchomy, będący w posiadaniu Operetki Szczecińskiej TMTM, na rzecz nowoutworzonego przedsiębiorstwa państwowego pn. „Państwowa Operetka w Szczecinie”*¹². Tym samym TMTM zakończyło swoją barwną działalność.

Zarządu Towarzystwa Miłośników Teatru Muzycznego w Szczecinie, odbytego w dniu 8 maja 1957 r. o godz. 14-tej.

⁹ Tamże, Protokół nr 8 z posiedzenia Zarządu Towarzystwa Miłośników Teatru Muzycznego w Szczecinie, odbytego w dniu 13 marca 1957 r. w lokalu Klubu TPPR.

¹⁰ Tamże, Protokół nr 10 z posiedzenia Zarządu Towarzystwa Miłośników Teatru Muzycznego w Szczecinie, odbytego w dniu 8 maja 1957 r. o godz. 14-tej.

¹¹ Tamże, Protokół nr 12 z posiedzenia Zarządu Towarzystwa Miłośników Teatru Muzycznego w Szczecinie, odbytego w dniu 3 lipca 1957 r. w Klubie TPPR, przy Al. Wojska Polskiego 66.

¹² Tamże, Protokół nr 18 z posiedzenia Zarządu Towarzystwa Miłośników Teatru Muzycznego w Szczecinie, odbytego w dniu 23 maja 1958 r. w Klubie NOT przy Al. Wojska Polskiego.

Lektura sprawozdań świadczy przede wszystkim o tym, iż szczecińskie środowisko kulturalne wzbogacone o artystów ze Śląska, potrafiło zorganizować od podstaw nową instytucję muzyczną. Ta konsekwencja i determinacja zawarta jest w wypowiedziach poszczególnych, aktywnych członków Towarzystwa. Dodajmy, że swoją działalność traktowali jako misję, nie pobierając apanaży za prace w stowarzyszeniu. W dzisiejszych realiach zapewne trudno byłoby znaleźć społeczników tej miary. Dzięki ich idei, woli i determinacji możemy szczerzyć się tym, że od 65 lat prężnie funkcjonuje w grodzie Gryfa teatr muzyczny.

Zaprezentowane protokoły posiedzeń TMTM z pewnością przyczynią się do poszerzenia wiedzy o początkach szczecińskiego teatru muzycznego. Publikacja powstała z inicjatywy dyrektora Opery na Zamku dra Jacka Jekiela i stanowi ona wspólne przedsięwzięcie wydawnicze naszego archiwum i szczecińskiej opery. Archiwum Państwowe w Szczecinie przywiązuje wielką wagę do popularyzacji wiedzy o historii polskich instytucji kultury w kontekście materiałów będących w jego zasobie¹³. Pragnę podziękować pracownikom Archiwum Państwowego w Szczecinie i Opery na Zamku zaangażowanym w realizację projektu.

¹³ Przykładowo w 2020 r. Międzynarodowy Dzień Archiwów odbył się w archiwum pod hasłem „Życie teatralne w polskim Szczecinie (1945–2020)”. Z uwagi na trwającą pandemię COVID-19, zaprezentowano pięć filmów: refleksja o ponad 75-letniej historii teatrów w polskim Szczecinie Artura Daniela Liskowackiego; prezentacja Teatru Współczesnego w Szczecinie także poprzez pryzmat zachowanych ikonograficznych materiałów archiwalnych przez Kamilę Paradowską; opowieść aktorki teatralnej Olgi Adamskiej o Teatrze Polskim w Szczecinie; przybliżenie dokonań szczecińskiej sceny lalkowej – Teatru Lalek „Pleciuga” przez jej dyrektora Zbigniewa Niecikowskiego oraz podsumowanie Joanny Glatz, kierownika oddziału V archiwum, która przedstawiła, niewielką próbkę, archiwaliów-teatraliów z zasobu szczecińskiego Archiwum Państwowego. Zob. <https://www.szczecin.ap.gov.pl/news/pl?p=2> [odczyt z dn. 14.12.2020].

65 LAT OPERY
w Szczecinie

Jacek Jekiel

Dyrektor Opery na Zamku w Szczecinie

U źródeł Opery na Zamku w Szczecinie (1956-1957)

Szczecin, stolica Pomorza Zachodniego, traktowany był przez władze PRL od 1945 r. marginalnie. Było to widoczne szczególnie po likwidacji Ministerstwa Ziem Odzyskanych (1949) – znaczenie ziem zachodnich i północnych nadal było bagatelizowane. Ta geograficzna kresowość, peryferyjność Szczecina stanie się na dziesięciolecia przekleństwem tego miasta, ograniczającym imperatywem, zmuszającym do przyjęcia za obowiązujące powszechnego przekonania, że *musimy sobie poradzić sami*. Spośród wielu różnych funkcji miastotwórczych dwie zdominowały funkcjonowanie Szczecina w pierwszym dziesięcioleciu: zachodnia nadgraniczność, która oznaczała gigantyczne nasycenie miasta jednostkami wojskowymi (co ciekawe, samo dowództwo Pomorskiego Okręgu Wojskowego mieściło się w Bydgoszczy), oraz funkcja portowo-stoczniowa, przez pierwsze lata w ogromnym stopniu podporządkowana strategicznym celom Związku Radzieckiego i w pełni przez Moskwę kontrolowana¹.

Sytuacja zmieniła się w 1956 r., gdy zaczął rozpadać się porządek stalinowski, zapoczątkowując w Polsce gwałtowne przemiany we wszystkich praktycznie dziedzinach. I mimo że wiele z nich, jak pełna demokratyzacja polityczna czy liberalizacja życia społecznego, już wkrótce zostało zastopowanych przez nowe kierownictwo PRL z Władysławem Gomułką na czele, to jednak niektóre okazały się zmianami nieodwracalnymi. Widać to szczególnie w przemianach w sferze kultury, która co prawda nadal była kontrolowana i subsydiowana przez państwo, ale ta kontrola nie była już tak dojmująca jak w latach stalinowskich, a twórczość okazała się na fali przemian popaźdiernikowych niebywale interesująca dla widzów. Teatr, film, muzyka, literatura

¹ R. Jesswein, *Enklawa*, Szczecin 2021.

i sztuki plastyczne przepełnione były nowym duchem zmian. Pozostając jeszcze w stalinowskiej nowomowie – powszechnie podkreślano nieobecność żywej kultury wśród *ludzi pracy*, w czym niewątpliwie pomógł swoim rozgłosem i znaczeniem słynny *Poemat dla dorosłych* Adama Ważyka². Szczególnie fragment: *są ludzie w Nowej Hucie, którzy nigdy nie byli w teatrze* nawet wśród części partyjnej „wierchuszki” musiał wywoływać przeświadczenie, że należy gruntownie zmienić styl upowszechnienia kultury. Trafnie opisał sytuację kultury w czasach stalinowskich w Polsce w *Liście otwartym do Ministra Kultury i Sztuki* Stanisław Telega, jeden z najważniejszych szczecińskich publicystów odwilży październikowej: *nieustająca masówka kulturalna, pokazowe odświętne kulturalnictwo, a nie codzienna i fachowa praca kulturalna*³. Domagano się więc odrzucenia uczestnictwa w nudnych pseudoartystycznych celebracjach rocznic wydarzeń partyjnych i państwowych na rzecz interesującego dla widzów i intrygującego dla artystów życia kulturalnego, pełnego z jednej strony ironii i humoru, z drugiej – nie wolnego od krytyki i niejednoznaczności, a co najważniejsze odrzucającego instrumentalne i koniunkturalne zaangażowanie ideologiczne, pełne nietolerancji i ksenofobii tak obcych kulturze otwartej⁴.

W atmosferze powszechnego ożywienia społecznego i kulturalnego w całej Polsce powstawały tysiące nowych inicjatyw, tytułów prasowych, instytucji, klubów dyskusyjnych, wszelkiego rodzaju stowarzyszeń i związków. Nie inaczej było w Szczecinie, gdzie tworzono lub reaktywowano liczne organizacje pozarządowe, koła zainteresowań i wydawnictwa. Nie było to zadanie łatwe, gdyż gospodarczemu upośledzeniu Pomorza Zachodniego towarzyszyło największe bodaj ubóstwo w sferze intelektualnej i kulturalno-artystycznej⁵. Nic więc dziwnego, że jedną z pierwszych reaktywowanych organizacji był Związek Śpiewaczy Pomorza Zachodniego, a na rynku wydawniczym

² N. Davis, *Boże igrzysko*, t. II, Kraków 1991, s. 718–719. *Poemat* Ważyka, wcześniej piewcy stalinizmu, wywołał prawdziwą rewolucję nie tylko w politycznym wymiarze, ale także wśród samych twórców kultury. Zob. M. Fik, *Kultura polska po Jałcie*, Londyn 1989, s. 216–217; K. Rokicki, *Literaci. Relacje między literatami a władzami PRL w latach 1956–1970*, Warszawa 2011, s. 94–97.

³ S. Telega, *List otwarty do Ministra Kultury i Sztuki*, „Ziemia i Morze”, 26.05.1956, nr 2.

⁴ P. Machcewicz, *Polski rok 1956*, Warszawa 1993.

⁵ *Drodzy czytelnicy!*, „Ziemia i Morze”, 19.05.1956, nr 1, s. 1; K. Kozłowski, *Kształtowanie się środowisk artystycznych w Szczecinie (1945–1959)*, Poznań–Szczecin 1983, s. 136–138; tenże, *Życie kulturalne Szczecina w latach 1945–1980*, Szczecin 1994, s. 49–53; o gospodarczych relacjach na osi Warszawa–Szczecin, zob. A. Makowski, *Pomorze Zachodnie w polityce gospodarczej Polski w latach 1950–1969*, Szczecin 2006.

pojawił się nowy tytuł, będący odpowiednikiem warszawskiego „Po prostu” – tygodnik „Ziemia i Morze”⁶.

Jedną z najbardziej intrygujących inicjatyw podjętych w czasach październikowej odwilży było powstanie Towarzystwa Miłośników Teatru Muzycznego (TMTM), którego głównym celem było utworzenie pierwszego w Szczecinie profesjonalnego teatru muzycznego. Pomysł, którego twórcą był Jacek Nieźychowski, był jak na ówczesne czasy rewolucyjny, jako że nowa scena teatralna Szczecina miała być prowadzona przez prywatną w istocie organizację pozarządową. Wykorzystywała ona co prawda subsydia publiczne, lecz statutowo i organizacyjnie utrzymywała niezależność od władz samorządowych i państwowych, co zważywszy na moment już samo w sobie wydaje się nieprawdopodobne⁷. Pomysł tworzenia nowej placówki kulturalnej, poprzez tworzenie swoistych faktów dokonanych przez członków założycieli TMTM, przyspieszył tempo podejmowanych działań przygotowawczych. Dawał również jego twórcom komfort rezygnacji z całego żmudnego biurokratycznego procesu powoływania placówki państwowej, której powstanie zależało od decyzji ludzi bardzo oddalonych od realiów i tożsamości Szczecina. Ożywczy charakter podejmowanych działań przez TMTM miał również i ten walor, że wracano do początków inicjatyw teatralnych w stolicy Pomorza Zachodniego. Dwa pierwsze teatry Szczecina: Teatr Mały przy al. Wojska Polskiego 64 (pierwsza premiera odbyła się tu 26 grudnia 1945 r.)

⁶ B. Szargut, *Kultura w procesach transformacji polityczno-ustrojowych na Pomorzu Zachodnim*, Szczecin 1994, s. 87; E. Krasucki, *Tygodnik «Ziemia i Morze» (1956–1957) a (od)budowa lokalnej tożsamości*, „Przegląd Zachodniopomorski”, 2017, z. 4, s. 91–129. Walorem tego erudycyjnego artykułu jest próba spojrzenia na epizod wydawniczy „Ziemi i Morza” w kontekście budowania lokalnej tożsamości mieszkańców Szczecina. Zdaniem autora tygodnik stał się rodzajem przewodnika, definiującego i realizującego interesy lokalnej społeczności w relacji z władzą w ramach trzeciej fazy migracji czyli zespolenia (agregacji), tamże, s. 100.

⁷ Postać Jacka Nieźychowskiego jest słabo udokumentowana i opisana w literaturze historycznej. Jak na rozległość jego aktywności i faktyczne dokonania zdumiewa brak choćby najskromniejszej biografii tej nieprzeciętnej postaci. Informacje są bardzo rozproszone, a przy tym niekompletne, w wielu miejscach przeinaczone lub wręcz błędne. Najpełniejszy wydaje się biogram w Wikipedii: https://pl.wikipedia.org/wiki/Jacek_Nieźychowski oraz Internetowej Encyklopedii Pomorza Zachodniego – [pomeranica.pl: http://encyklopedia.szczecin.pl/wiki/Jacek_Nieźychowski](http://encyklopedia.szczecin.pl/wiki/Jacek_Nieźychowski), opracowany przez Andrzeja Androchowicza. Tam też znajdziemy skromną, ale jednak istotną bibliografię, sporo zdjęć i podręcznych zestawień. Sporo informacji dostarczają okazjonalne wydawnictwa Opery na Zamku i jej poprzedniczek, wydawnictwa Szczecińskiej Agencji Artystycznej, szczególnie opracowania i wspomnienia dotyczące Festiwalu Młodych Talentów, którego pomysłodawcą był Jacek Nieźychowski. Zob. np. P. Knap, *Inwazja rytmu i melodii. Festiwal Młodych Talentów w Szczecinie (1962–1963)*, https://festiwalmlodychtalentow.pl/sites/default/files/files/FMT_historia.pdf, s. 1–8.

i Teatr Polski, który rozpoczął działalność 15 kwietnia 1946 r. w budynku przy ul. Swarozycza 5, były również inicjatywami prywatnymi⁸.

Teatr Mały
Al. Wojska Polskiego 64

Codziennie z wyjątkiem poniedziałków o godz. 19-tej
W niedziele i święta o godz. 16.30 i 19-tej

Codziennie z wyjątkiem poniedziałków o godz. 19-tej
W niedziele i święta o godz. 16.30 i 19-tej

W sobotę dnia 11. 5. 1946 r. o godz. 19-tej
PREMIERA
WALĄCY SIĘ DOM

Sztuka w 3 aktach Marii Morozowicz-Szczepkowskiej

OSOBY

Rakuski – J. Czabanowski	Wawrzyniec – W. Herman
Janek – B. Zielinski	Pielęgniarka – S. Balcerakówna
Helena – H. Rajkowska	Doktor – M. Michalczyk
Ludwika – A. Milezarek	Panna Jadzia – H. Marcinkiewiczówna
Pan Baraki – K. Siojanowicz	Hanka – W. Bolecka

RZECZ DZIEJE SIĘ W MAJĄTKU HRABIEGO RAKUSKIEGO

Kier. adm.: Z. Lubas, Kier. art.: H. Rajkowska, Reżyser: J. Czabanowski, Dekoracje: M. Michalczyk

Bilety w kasie teatru od godz. 16-tej – w niedzielę i święta od godz. 14-tej

Afisz do sztuki granej w Teatrze Małym, 1946 r., Biblioteka Narodowa

Następcą Teatru Polskiego w tej samej siedzibie był założony przez lwowskiego dyrygenta Sylwestra Czosnowskiego Teatr Komedia Muzyczna, który był pierwszą w Szczecinie prywatną sceną dramatyczno-muzyczną⁹.

⁸ Teatr Mały powstał z inicjatywy Zbigniewa Lubasa śpiewaka-barytona, a Teatr Polski utworzyli aktorzy i reżyserzy z wieloletnim doświadczeniem: Stanisław Czapeliski (dyrektor administracyjny) i Bronisław Skąpski (dyrektor generalny). Wnikliwe biogramy wszystkich zob. w: Encyklopedia Pomorza Zachodniego pomeranica.pl:http://encyklopedia.szczecin.pl/wiki/Zbigniew_Lubas; http://encyklopedia.szczecin.pl/wiki/Stanisław_Czapeliski; http://encyklopedia.szczecin.pl/wiki/Bronisław_Skapski.

⁹ W 1947 r. teatr powrócił do nazwy Teatr Polski, zaś w październiku 1948 r. został upaństwowiony jako Państwowy Teatr Polski. Z kolei Teatr Mały uzyskał koncesję od Związku Artystów Scen Polskich w 1947 r., która została cofnięta w marcu 1948 r., co *de facto* oznaczało zakończenie działalności. Szerzej o pierwszych inicjatywach teatralnych w powojennym Szczecinie zob. R. Markow, *Teatr Mały w Szczecinie (1945–1948)*, „Przegląd Zachodniopomorski”, 1980, nr 1;

Z kolei pierwszą próbę, co prawda nieudaną, powołania teatru muzycznego w Szczecinie podjął w 1948 r. Zbigniew Lubas, śpiewak-baryton, twórca Teatru Małego. Kiedy teatr zaprzestał działalności w kwietniu 1948 r., Lubas rozpoczął starania o utworzenie sceny muzycznej, której nadał formułę spółdzielni pracy. Z grupą blisko 30 artystów zawodowych i amatorów w kwietniu 1948 r. już w nowej siedzibie (od 1947 r.) przy ul. Korzeniowskiego 3, rozpoczął próby do premiery *Podwójnej buchalterii* Emile'a Bissona i Arnolda Golza. Tytuł utrzymał się na afiszu do 18 czerwca 1948 r. i był pierwszą i ostatnią zarazem premierą Teatru Małego w nowej muzyczno-spółdzielczej formule. W dniu 31 sierpnia 1948 r. Ministerstwo Kultury i Sztuki wykreśliło Teatr Mały z listy teatrów działających w Polsce.

O tych wszystkich inicjatywach i pionierskich poczynaniach musiał wiedzieć Jacek Nieżychocki, który przyjechał do Szczecina z rodziną w 1947 r. w wieku 23 lat.

Jacek Nieżychocki, zbiory prywatne Tomasza Nieżychockiego

Pochodził z wielkopolskiej rodziny ziemiańskiej. W czasie wojny jako syn oficera przedwrześniowej armii musiał uciekać z rodzinnego majątku i podjął pracę biurową w samorządzie powiatowym w Sandomierzu i Nowym Sączu.

tenże, *Prywatny Teatr Polski Bronisława Skąpskiego*, „Przegląd Zachodniopomorski”, 1982, nr 3–4; tenże, *Teatr Sylwestra Czosnowskiego. Lwów–Szczecin 1945–1948*, „Przegląd Zachodniopomorski”, 1986, nr 2; 1988, nr 1–2; 1991, nr 3–4.

Jako wielki miłośnik teatru i śpiewu uczestniczył w wydarzeniach teatralnych powojennego Szczecina, a jako student warszawskiej Szkoły Głównej Planowania i Statystyki podglądał z niemałym zainteresowaniem dokonania ówczesnych teatrów warszawskich. Część pobytu w stolicy przeznaczał też na naukę śpiewu, która była jego wielką pasją, u samej Ady Sari, a w Szczecinie uczęszczał na prywatne lekcje do znanej szczecińskiej akompaniarki i nauczycielki śpiewu Ludmiły Szuster. Za sprawą swojej siostry Barbary Niezychowskiej, podówczas solistki Operetki Śląskiej w Gliwicach, zaczął uczęszczać na lekcje Janusza Popławskiego. Tam też w 1953 r. złożył jako ekstern egzamin na aktora-śpiewaka i rozpoczął współpracę z tamtejszą operetką¹⁰.

Legitymacja pracownicza Jacka Niezychowskiego, Państwowa Operetka Śląska w Gliwicach, 1956 r., zbiory prywatne Tomasza Niezychowskiego

Pomysł na podjęcie podobnej inicjatywy w Szczecinie według relacji Jacka Niezychowskiego i córki Aleksandry Niezychowskiej-Stankiewicz zrodził się w nocy z 4 na 5 lipca 1956 r. w pociągu relacji Szczecin–Gdynia,

¹⁰ Państwowa Operetka Śląska w Gliwicach powstała w 1952 r. jako filia Opery Śląskiej w Bytomiu.

w którym doszło do spotkania z Romanem Szechterem, ówczesnym wiceprzewodniczącym Wojewódzkiej Rady Narodowej w Szczecinie, a prywatnie zadeklarowanym miłośnikiem operetki i wielkim melomanem. Panowie „przegadali” całą drogę (pociąg jechał wtedy około 7 godzin), a efektem tej konwersacji była kolacja w jednym z trójmiejskich hoteli z ówczesnymi dyrektorami Państwowej Operetki Śląskiej Mieczysławem Teliszewskim (dyrektor generalny) i Waławem Śniadym (dyrektor artystyczny), w trakcie której dyrektorzy z Gliwic zadeklarowali pomoc przy tworzeniu teatru muzycznego w Szczecinie. W konsekwencji w sierpniu 1956 r. w Szczecinie miała miejsce seria przedstawień Operetki Śląskiej ze spektaklem *Rose Marie* Rudolfa Frimla (premiera w Gliwicach odbyła się 2 lipca). Spektakl grano głównie w sali koncertowej Domu Kultury Zjednoczenia Budownictwa Miejskiego przy ul. Bohaterów Warszawy 34/35 oraz w Państwowym Teatrze Polskim przy ul. Swarżycza 5. Entuzjastyczne przyjęcie spektaklu przez szczecińską publiczność, złąknioną profesjonalnego repertuaru operetkowego i musicalowego, skłoniło Romana Szechtera do zaproszenia Jacka Niezychowskiego na rozmowę o szczegółach ewentualnego utworzenia teatru muzycznego¹¹. W wyniku serii konsultacji, 19 września 1956 r. doszło do zorganizowania spotkania założycielskiego Towarzystwa Miłośników Teatru Muzycznego¹². Pod listą deklarujących przynależność do Towarzystwa odnajdziemy członków ówczesnej elity kulturalnej Szczecina. Przewodniczącym zebrania tego dnia był **Aleksander Mleczak** – ówczesny dyrektor Filharmonii Szczecińskiej, a sekretarzem **Bogdan Żuralski** – dziennikarz i filmowiec, w przyszłości wieloletni szef produkcji TVP w Warszawie, a wówczas pracownik działu artystycznego Estrady i kierownik Filharmonicznego Biura Koncertowego. Wolę uczestniczenia w pracach TMTM wyraziło w sumie 37 osób, których nazwiska są uwidocznione pod protokołem zebrania inauguracyjnego. Wśród nich odnajdziemy

¹¹ J. Niezychowski, *Dyrektorskim okiem – wspomnienia w: 40 lat szczecińskiej sceny muzycznej*, Szczecin 1997; K. Pohl, *W krainie czaru i uśmiechu, czyli dwie dekady Teatru Muzycznego na Potulickiej*, Szczecin 2018, wyd. Opera na Zamku w Szczecinie, s. 12; A. Rotstein, *Dziesięć lat...*, w: *X-lecie Państwowego Teatru Muzycznego w Szczecinie 1957–1967*, Szczecin 1967, s. 7–8. W sumie zagrano 26 przedstawień spektaklu *Rose Marie* z wpływem finansowym około 500 tys. złotych, Archiwum Państwowe w Szczecinie (APSz), Zespół Opera i Operetka w Szczecinie, sygn. 1, *Protokół nr 1 z zebrania konstytucyjnego Towarzystwa Miłośników Teatru Muzycznego*.

¹² W. Panek, *Droga na Zamek. Notatki z ćwierćwiecza szczecińskiej sceny muzycznej (1957–1982)*, Szczecin 1982, s. 6.

Henryk Rozpędowski i Józef Ptaczek,
Radio Wolna Europa / Radio Liberty

obok wymienionych powyżej: **Henryka Rozpędowskiego** – jednego z założycieli tygodnika „Ziemia i Morze” i zarazem sekretarza redakcji, a następnie przez 20 lat redaktora Rozgłośni Polskiej Radia Wolna Europa (wymigrował z Polski w 1957 r. po zamknięciu tygodnika), **Władysława Górczyńskiego** – kompozytora i dyrygenta związanego z Polskim Radiem, twórcy Orkiestry Polskiego Radia (1946–1955), jednego z założycieli Filharmonii Szczecińskiej¹³, **Mariana Lewandowskiego** – również dyrygenta Filharmonii Szczecińskiej, już wkrótce pierwszego dyrygenta Operetki Szczecińskiej, a w latach 1964–1969 dyrektora Filharmonii Lubelskiej, **Lesława Skindera** – wówczas dziennikarza „Kuriera Szczecińskiego”,

wybitnego radiowego komentatora sportowego, w latach 70. XX w. redaktora naczelnego Redakcji Programów Sportowych TVP, **Wacława Śniadego** – dyrektora artystycznego Operetki Śląskiej, **Aleksandra Rotsteina** – dyrektora Dyrekcji Budowy Osiedli Robotniczych, świetnego organizatora i zapalonego społecznika, inicjatora wielu szczecińskich przedsięwzięć kulturalnych (m.in. twórcy pierwszego szczecińskiego Dyskusyjnego Klubu Filmowego). Wśród członków założycieli TMTM były więc nie tylko osoby związane z najważniejszymi instytucjami artystycznymi i kulturalnymi miasta, ale również przedstawiciele władz samorządowych, a nawet członkini KW PZPR Zofia Zajdel, być może oddelegowana na wszelki wypadek, ale i ona jak wielu innych była przede wszystkim wielką miłośniczką „podkaszanej muzy”. Pierwsze zebranie wybrało władze Towarzystwa. Do zarządu weszli: Henryk Rozpędowski, Aleksander Mleczak, Aleksander Rotstein, Paweł Pangalos – dyrektor Zjednoczenia Budownictwa Miejskiego, Władysław Górczyński, Zofia Zajdel, Hanna Morawska – dziennikarka „Głosu Szczecińskiego”. Zgłoszono również kandydaturę dyrektora artystycznego Operetki Śląskiej Wacława Śniadego, jednak na wniosek

¹³ Brat Władysława Górczyńskiego, Zdzisław, również dyrygent, był dyrektorem Teatru Wielkiego w Poznaniu w latach 1948–1949 i 1954–1963.

Jacka Niezychowskiego zastąpił go w zarządzie TMTM Mieczysław Teliszewski, dyrektor generalny sceny śląskiej. Zmiana ta podyktowana była, jak sadzę, koniecznością podejmowania szybkich i konkretnych ustaleń w kluczowych dla rodzącego się teatru kwestiach, takich jak: wypożyczenie scenografii i kostiumów, doangażowanie wielu artystów z Gliwic (część z nich pozostała w Szczecinie na stałe), uzgadnianie terminów wydarzeń artystycznych obu instytucji. Nic dziwnego, że pierwsze wydarzenia premierowe operetki szczecińskiej: *Kraina uśmiechu*, *Cnotliwa Zuzanna* i *Zemsta nietopierza*, poprzedzone były premierami w Gliwicach, co minimalizowało ryzyko i ograniczało koszty, pozwalając dyrekcji nowej placówki i zarządowi TMTM koncentrować się na budowie zespołu oraz pracach adaptacyjnych przy nowo pozyskanej siedzibie teatru przy ul. Potulickiej 1. W wyniku uzgodnień na kolejnym spotkaniu Towarzystwa utworzono nową instytucję artystyczną w mieście – Operetkę Szczecińską Towarzystwa Miłośników Teatru Muzycznego¹⁴.

Budynek Teatru Muzycznego przy ul. Potulickiej 1, lata 60. XX w., Archiwum Opery na Zamku w Szczecinie

Przygotowania do pierwszej premiery w dniu 25 stycznia 1957 r. odbywały się w bardzo napiętej atmosferze społecznej i politycznej. 10 grudnia 1956 r. doszło do prawdziwej antysowieckiej rewolty, będącej spontaniczną reakcją szczecinian na krwawe stłumienie przez Armię Czerwoną powstania węgierskiego. W jej wyniku doszło do starć z milicją oraz zniszczenia i częściowego spalenia konsulatu ZSSR przy ul. Piotra Skargi na Jasnych Błoniach¹⁵. Wydarzenia te towarzyszyły prowadzonej po raz pierwszy

¹⁴ Archiwum Państwowe w Szczecinie [dalej: APSz], Opera i Operetka w Szczecinie, sygn. 1, *Protokół nr 2-5 z zebrania Towarzystwa Miłośników Teatru Muzycznego (2.10.1956 – 7.02.1957)*. Warto pamiętać, że Operetka Śląska również zainaugurowała swoją działalność artystyczną (1952 r.) premierą *Krainy uśmiechu* Lehára.

¹⁵ P. Skubisz, *Nocna rewolta. Antysowieckie zamieszki w Szczecinie 10 grudnia 1956 r.*, Szczecin 2009, s. 50–62.

od dziesięciu lat w nieco odmienionej formule kampanii wyborczej do Sejmu PRL (10 stycznia 1957 r.). Atmosfera była więc gęsta i bez wątpienia nie ułatwiała działań w sferze tak delikatnej i wrażliwej jak działalność artystyczna.

Od samego początku w pracach TMTM i utworzonej przez niego Operetki Szczecińskiej pojawiły się problemy finansowe i lokalowe. Prasa szczecińska

Kandydaci do operetki

WIELKIE zainteresowanie wzbudziła zapowiedź przesłuchiwania kandydatów do zespołów chóralnego, baletowego i soliistów, mającej powstać w Szczecinie operetki, organizowanej przez Towarzystwo Miłośników Teatru Muzycznego. Już na długo przed oznaczeniem godziną zebrali się liczni amatorzy ze Szczecina, terenu województwa, a nawet (co prawda nieliczni) i z innych województw. W pierwszym dniu przesłuchiwań przed komisją, w której zasiadli szcześcińscy fachowcy muzyki, śpiewu i tańca przewinęło się 40 kandydatów śpiewu i 12 kandydatów do baletu. Z 40 śpiewaków przez pierwsze sito eliminacyjne przebrnęło 20 osób, które z kolei wczoraj poddane były dalszym próbom — solfeż, badanie skali głosu itd.

JAKI poziom reprezentują ci śpiewacy? — Bardzo różnorodny.

„Kurier Szczeciński”,
15 listopada 1956 r., nr 273, s. 6

Dopiero przyznanie Operetce Szczecińskiej TMTM lokalu przy ul. Potulickiej i druga premiera (*Cnotliwa Zuzanna*), już na scenie, którą stała się zaadaptowana na potrzeby teatralne sala gimnastyczna Komendy Wojewódzkiej Milicji Obywatelskiej, zdecydowały o powodzeniu i trwałości inicjatywy Jacka Niezychowskiego, do której zapaliło się tak wielu szczecinian.

¹⁶ (Kos), *O krok od „Krainy uśmiechu”*, „Głos Szczeciński”, 10.01.1957 r., nr 8, s. 5; W. Panek, dz. cyt., s. 8; J. Niezychowski, dz. cyt.

65 LAT OPERY
w Szczecinie

Kamil Biały
Michał Knitter

Uwagi metodologiczne

Przedmiotem niniejszego opracowania są protokoły nr 1–19 Towarzystwa Miłośników Teatru Muzycznego z lat 1956–1958 znajdujące się w zasobie Archiwum Państwowego w Szczecinie, w zespole „Opera i Operetka w Szczecinie”, sygn. 1. Ponadto uwzględniono również protokół nr 20 zamykający działalność TMTM, którego kopia znajduje się w zespole „Prezydium Miejskiej Rady Narodowej w Szczecinie”, sygn. 13379.

Podstawę źródłową opracowanego komentarza stanowią materiały archiwalne, przede wszystkim zespoły Opera i Operetka w Szczecinie, Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej, Prezydium Miejskiej Rady Narodowej i akta osobowe członków TMTM, rozsiane po różnych zespołach. Uzupełnienie dla tych materiałów stanowią artykuły prasowe, głównie „Kuriera Szczecińskiego”, który w licznych artykułach ukazujących się w sekcji „Kurier Kulturalny”, z uwagą relacjonował postępy w pracach organizacyjnych nad utworzeniem operetki szczecińskiej; jak również wydawnictwa jubileuszowe Opery zawierające wspomnienia pracowników Operetki, w tym Jacka Niezychowskiego, Edmunda Waydy i innych.

Przypisy stanowią komentarz i uzupełnienie do wydarzeń opisanych w protokołach. Ze względu na charakterystykę tego typu źródła komentarz rozwija omawiane na zebraniach sprawy, które najczęściej były jedynie lakonicznie zanotowane przez protokolanta. Ze względu na dużą liczbę występujących w protokołach nazwisk działaczy Towarzystwa i pracowników Operetki znaczną część przypisów stanowią biogramy tych osób. Dodatkowo załączono indeks osobowy celem ułatwienia korzystania z niniejszego opracowania. Odwołania do pozycji danej osoby w tekście wskazują numer strony publikacji,

a nie oryginalnej paginacji protokołów, którą zaznaczono na marginesach w nawiasach kwadratowych.

W opracowaniu zachowano oryginalną stylistykę, pisownię i, w miarę możliwości, oryginalne formatowanie tekstu, dokonując jedynie poprawek ortograficznych, ale zachowując np. oryginalną pisownię skrótów.

Wykaz skrótów

APSz – Archiwum Państwowe w Szczecinie
CRZZ – Centralna Rada Związków Zawodowych
CZHM – Centralny Zarząd Handlu Meblami
CZIM – Centralny Zarząd Instytucji Muzycznych
DBOR – Dyrekcja Budowy Osiedli Robotniczych
KW MO – Komenda Wojewódzka Milicji Obywatelskiej
KW PZPR – Komitet Wojewódzki Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej
MO – Milicja Obywatelska
MRN – Miejska Rada Narodowa
NBP – Narodowy Bank Polski
NIK – Najwyższa Izba Kontroli
NOT – Naczelna Organizacja Techniczna
PKO – Powszechna Kasa Oszczędności
PPIE – Państwowe Przedsiębiorstwo Imprez Estradowych
PMRN – Prezydium Miejskiej Rady Narodowej
PWRN – Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej
PTD – Państwowe Teatry Dramatyczne
SFOS – Społeczny Fundusz Odbudowy Stolicy
SPATiF – Stowarzyszenie Polskich Artystów Teatru i Filmu
TMTM – Towarzystwa Miłośników Teatru Muzycznego
TPPR – Towarzystwo Przyjaźni Polsko-Radzieckiej
WKK – Wojewódzka Komisja Koordynacyjna
WPHM – Wojewódzkie Przedsiębiorstwo Handlu Meblami
WRN – Wojewódzka Rada Narodowa
ZAIKS – Związek Autorów i Kompozytorów Scenicznych
ZASP – Związek Artystów Scen Polskich
ZBM – Zjednoczenie Budownictwa Miejskiego, późn. Szczecińskie Zjednoczenie Budownictwa
Z.G.O.S. – Zakład Gazowniczy Okręgu Szczecińskiego
Z. i M. – Ziemia i Morze

PROTOKÓŁ NR 1
z zebrania¹ konstytucyjnego
Towarzystwa Miłośników Teatru Muzycznego w Szczecinie².

Przewodniczący zebrania – Aleksander Mleczak³
Sekretarz zebrania – Bogdan Żuralski⁴
Obecni – /wg załącznika/

Porządek zebrania

I. Wybór przewodniczącego i sekretarza zebrania – ref. A. Rotstein⁵
– ref. A. Mleczak

¹ Na protokole brakuje daty pierwszego zebrania TMTM; K. Pohl, *W krainie czaru i uśmiechu, czyli dwie dekady Teatru Muzycznego na Potulickiej*, Szczecin 2018, s. 13, za dokumentami przechowywanymi w archiwum Opery na Zamku podaje, iż zebranie założycielskie TMTM odbyło się 19 września 1956 r.; z kolei wcześniej, 11 września 1956 r. odbyła się narada poświęcona utworzeniu operetki w Szczecinie, tam Jacek Nieżydowski zaproponował utworzenie Operetki w oparciu o stowarzyszenie, inni obecni na zebraniu założyciele TMTM, jak Aleksander Mleczak i Mieczysław Grynbaum, związani z Filharmonią Szczecińską, proponowali utworzenie operetki w ścisłym jej powiązaniu z Filharmonią. O sprawie przesądziło oświadczenie wiceprzewodniczącego WRN Jana Gągola, iż Prezydium WRN jest w stanie poprzeć finansowo propozycję utworzenia operetki w oparciu o towarzystwo, dyskusję zob. APSz, Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej [dalej: PWRN], sygn. 5645, *Protokół z narady poświęconej utworzeniu operetki w Szczecinie*, s. 2.

² Stowarzyszenie utworzone w 1956 r., zrzeszające ok. 60 członków, przedstawicieli szczecińskiego środowiska artystycznego, dziennikarzy, działaczy kultury oraz członków Operetki Śląskiej w Gliwicach. Pierwszą siedzibą stowarzyszenia była Filharmonia Szczecińska, ul. Dzierżyńskiego 1 (obecnie Armii Krajowej). Powołane celem popularyzacji twórczości muzycznej oraz w celu utworzenia teatru operetkowego w Szczecinie. Owocem tych starań było powołanie w 1956 r. „Operetki Szczecińskiej” TMTM. Towarzystwo uległo rozwiązaniu w 1961 r., trzy lata po upaństwowieniu Teatru Muzycznego w 1958 r.; zob. R. Markow, *Towarzystwo Miłośników Teatru Muzycznego*, w: *Encyklopedia Szczecina*, tom 2, P–Ż, red. T. Białecki, Szczecin 1999, s. 533; *Operetka w Szczecinie*, „Ziemia i Morze”, 29.09.1956, nr 20, s. 8.

³ Dyrektor Filharmonii Szczecińskiej, uprzednio dyrektor Filharmonii Poznańskiej, APSz, Filharmonia Szczecińska im. Mieczysława Karłowicza w Szczecinie [dalej: Filharmonia], sygn. II/127, *Akta osobowe Aleksandra Mleczaka*.

⁴ Ur. 1.03.1926 r. w Poznaniu, pracownik poznańskiej Państwowej Organizacji Imprez Artystycznych „ARTOS”, jako administrator imprez, a później inspektor organizacyjny. Ze Szczecinem związany od 1953 r., jako kierownik działu handlowo-realizacyjnego ARTOS-u w delegaturze szczecińskiej. Od 15.01.1953 r. kierownik Działu Organizacji Koncertów Filharmonii Szczecińskiej, APSz, Filharmonia, sygn. II/40, *Akta osobowe Bogdana Żuralskiego*, s. 2.

⁵ Aleksander Rotstein, w Szczecinie od 1946 r., w latach 1948–1968 dyrektor Dyrekcji Budowy Osiedli Robotniczych, w latach 1948–1954 przewodniczący Zarządu Robotniczego Towarzystwa Muzycznego, jeden z inicjatorów powołania Filharmonii Szczecińskiej, jeden z trzech inicjatorów powołania TMTM oraz utworzenia w Szczecinie sceny operetkowej, zob. Ryszard Markow, *Rotstein Aleksander*, w: *Encyklopedia Szczecina, Suplement 1*, red. T. Białecki, Szczecin 2003, s. 212.

II. Zagajanie

III. Referaty zasadnicze

- a. O konieczności powstania sceny operetkowej w Szczecinie
– ref. J. Nieżyehowski⁶
- b. Zadania i cele Towarzystwa Miłośników Teatru Muzycznego
– ref. A. Rotstein
- c. Dyskusja nad pkt. III
– prow. A. Mleczak
- d. Wybór zarządu Towarzystwa
– prow. A. Mleczak

ad I.

dyr. A. Rotstein – w imieniu zebranych zaproponował kandydatury na przewodniczącego i sekretarza zebrania w osobach dyrektora Filharmonii A. Mleczaka i prac. Działu Artystycznego Estrady B. Żuralskiego. Kandydatury zebrani przyjęli jednogłośnie.

dyr. A. Mleczak – zapoznał zebranych z historią rozmów półoficjalnych i oficjalnych na temat powstania w Szczecinie sceny operetkowej, które doprowadziły do zebrania się w tym miejscu miłośników muzyki lekkiej⁷. Następnie referujący zaproponował porządek dzienny, który zebrani przyjęli bez poprawek. Na koniec dyr. Mleczak powitał przybyłego z Operetki Śląskiej dyr. Śniadego.

ad II.

dyr. Śniady – podziękował za przywitanie i w imieniu dyrekcji Państwowej Operetki Śląskiej w Gliwicach zadeklarował całkowitą pomoc mającej w Szczecinie powstać scenie operetkowej. Wyraził się to w wypożyczeniu dekoracji, kostiumów, reżyserii, obsady pierwszoplanowych aktorów płatne wg obowiązujących

⁶ Ze Szczecinem związany od 1947 r., od 1951 r. aktor i śpiewak w Szczecińskiej Agencji Artystycznej „ARTOS”, w latach 1952–1957 solista Operetki Śląskiej w Gliwicach. W latach 1956–1959 pierwszy dyrektor i kierownik artystyczny Operetki Szczecińskiej, zob. R. Markow, *Nieżyehowski Jacek w: Encyklopedia Szczecina*, tom 1, s. 660; zob. też APSz, *Opera i Operetka w Szczecinie* [dalej: *Opera*], sygn. 65/1391/0/6/II/28, *Akta osobowe Jacka Nieżyehowskiego*.

⁷ Na pomysł utworzenia w Szczecinie operetki miał wpaść Jacek Nieżyehowski podczas podróży pociągiem do Gdyni na cykl letnich występów Operetki Śląskiej. W pociągu spotkał Romana Szechtera, wiceprzewodniczącego Wojewódzkiej Rady Narodowej. Później, gdy zespół Operetki Gliwickiej wystawił w Szczecinie sztukę *Rose Marie*, Szechter miał powiedzieć do Nieżyehowskiego: *Oczekuję pana w Województwie z bardziej szczegółowymi planami powstania teatru muzycznego w Szczecinie*, K. Pohl, dz. cyt., s. 12.

w tym resorcie cenników oraz przez pomoc w kierownictwie artystycznym przedstawień. Następnie dyr. Śniady zwraca uwagę na słusznie wybraną nazwę „Teatru Muzycznego”, która to nazwa pozwala na szerszą popularyzację muzyki lekkiej (od opery komicznej poprzez operetkę do komedii muzycznej)⁸.

ad III.

[2]

- a. Jacek Niezychowski – aktor Operetki Gliwickiej i równocześnie mieszkaniec Szczecina zapoznał zebranych z cyfrowymi wynikami miesięcznego pobytu w Szczecinie zespołu Operetki Śląskiej w sierpniu br. z przedstawieniem „Rose Marii”⁹. 26 przedstawień z wpływem finansowym około 1/2 miliona złotych jest dowodem, że Szczecin posiada publiczność operetkową. Z dalszych słów referującego wynikało, że Szczecin posiada również bazę kadrową dla utrzymania własnej sceny operetkowej. Brakujące na razie elementy kadrowe i techniczne uzupełnić mogłaby dyrekcja Operetki Śląskiej. Kosztorys utrzymania operetki w Szczecinie przy około 12 przedstawieniach miesięcznie przewiduje konieczność dotowania tego przedsięwzięcia w wysokości około 40.000 zł. miesięcznie¹⁰. Jak wynikało z słów referującego Prezydium WRN postanowiło dotować takiego rodzaju przedsięwzięcie o ile zostanie stworzona podstawa prawna. Taką podstawą mogłoby być Towarzystwo Miłośników Teatru Muzycznego. Projekt ten w zasadzie odpowiada Prezydium WRN, które oczekuje spiesznie na powiadomienie o sposobie załatwienia tej sprawy.
- b. dyr. Al. Rotstein – przeczytał tekst proponowanego statutu Towarzystwa (tekst w załączeniu)¹¹.

⁸ Ostatecznie teatr muzyczny utworzony przez towarzystwo otrzymał nazwę „Operetka Towarzystwa Miłośników Teatru Muzycznego w Szczecinie”.

⁹ Jacek Niezychowski zebrał pozytywne opinie jako odtwórca roli „Czarnego charakteru”, zob. (kr-a), *Szczecin będzie miał własną operetkę*, „Kurier Szczeciński”, 23.10.1956, nr 253, s. 5.

¹⁰ Na zebraniu 11 września 1956 r. Jacek Niezychowski przewidywał, iż koszt przygotowania dwunastu przedstawień wyniesie 157 tys. zł. Z kolei Bogdan Żuralski zakładał, iż kwota ta to 160 tys. zł przeznaczonych na opłacenie siedemdziesięciosobowego zespołu technicznego, aktorów, administracji stałej, chóru, baletu, orkiestry, koszty podróży aktorów i koszty reżyserii. Zakładał jednocześnie, iż wpływy za dwanaście przedstawień wyniosą ok. 120 tys. zł, APSz, Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej [dalej: PWRN], sygn. 5645, *Protokół z narady poświęconej utworzeniu operetki w Szczecinie*, s. 1.

¹¹ Statut znajduje się w kopiach protokołu przekazanych PMRN, APSz, Prezydium Miejskiej Rady Narodowej [dalej: PMRN], sygn. 13379; oraz Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej, APSz, PWRN, sygn. 6279.

Zebrani w drodze dyskusji postanowili wnieść następujące poprawki:

- a. zamiast słowo operetka – Teatr Muzyczny
- b. teren działania – Wybrzeże i ziemie Pomorza Zachodniego
- c. członkostwo rozszerzyć z obywatelstwa polskiego obowiązującego dla członków stałych na obywatelstwo państw zaprzyjaźnionych dla członków honorowych.
- d. zmienić w tekście słowo „związek” na „towarzystwo”
- e. ograniczyć działalność zarządu do lat 2¹².

ad IV.

1. dyr. Śniady – zapoznał zebranych z obciążeniami finansowymi każdej operetki i zadał pytanie jakie są nadzieje na stałą dotację w skali co najmniej rocznej.
2. Jacek Niezychowski – wyjaśnił, że na zebraniu wstępnym, w którym uczestniczył wice-przewodn. PWRN J. Gągoł, ten ostatni oświadczył, że jest upoważniony przez PWRN do złożenia zapewnienia, że PWRN będzie dotowało operetkę w sumie ca. 120.000 zł. na IV kwartał br. i ca. 500.000 zł. na rok 1957¹³.
3. dyr. Dembowski¹⁴ – wskazał na doświadczenia teatru i stwierdził, że suma 500.000 zł. na cały rok 1957 może okazać się za małą.
4. Olga Krzyżanowska¹⁵ – proponuje nie zatwierdzać statutu a rozesłać członkom propozycje do przemyślenia oraz żeby kierownictwo administracyjne operetki nie składało się z członków zarządu T.M.T. Muzycznego.
5. H. Rozpędowski¹⁶ – zwraca uwagę, że w obliczu dużej odpowiedzialności za rozruch nowej sceny w Szczecinie nie posiadającej pełnego zabezpieczenia

¹² Zob. § 24, APsZ, PWRN, sygn. 6279, *Statut TMTM*, s. 7.

¹³ Operetka TMTM otrzymała 120 tys. zł dotacji od PWRN na rok 1956 oraz miała zapewnione dalsze 500 tys. zł na rok 1957, (kr-a), *Szczecin będzie miał własną operetkę*, „Kurier Szczeciński”, 23.10.1956, nr 253, s. 5.

¹⁴ Mieczysław Dembowski, aktor i zastępca dyrektora administracyjnego Państwowych Teatrów Dramatycznych w Szczecinie w latach 1955–1957, zob. APsZ, Państwowe Teatry Dramatyczne w Szczecinie [dalej: Teatry Dramatyczne], sygn. II/84, *Akta osobowe Mieczysława Dębowskiego* (sic).

¹⁵ Kierownik Wydziału Kultury Miejskiej Rady Narodowej w Szczecinie w latach 1950–1971, zob. APsZ, Komitet Wojewódzki Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej w Szczecinie [dalej: KWPZPR], sygn. Nom/904, *Akta osobowe Olgi Krzyżanowskiej*.

¹⁶ Henryk Rozpędowski – redaktor tygodnika „Ziemia i Morze” zorganizowanego wiosną 1956 r., na skutek politycznej „odwilży” i „decentralizacji”, którego zadaniem było wspieranie ożywienia kulturalnego na Pomorzu Zachodnim i stworzenie przestrzeni dla szczecińskich literatów. Pismo od samego początku znalazło się pod baczny okiem czynników

w materiale, potrzebne byłoby pisemne lub inne prawne zobowiązania dyrekcji Operetki Śląskiej w udzielaniu pomocy. Mówca proponuje takie oświadczenie jako załącznik do protokołu pierwszego posiedzenia z rządu TMTM.

6. M. Lewandowski¹⁷ – zwraca uwagę na trudności w powiązaniu działalności operetki z pracą orkiestry Filharmonii.
7. dyr. Śniady – wątpliwości dyr. Lewandowskiego przekreśla przykład Opery Bałtyckiej.
8. dyr. Młeczak – wskazał również na doświadczenie i wyniki pracy Teatru Ludowego w Rostocku (NRD) pracującego równocześnie scenami: operowa, operetkowa, z teatral. I orkiestrą symfoniczną. Dalej wskazuje mówca na jego zdaniem słuszną drogę utworzenia operetki pod tymczasową opieką ciała społecznego, co przy wykorzystaniu doświadczeń z NRD może się w przyszłości rozwinąć do powstania w Szczecinie podobnie ustawionego Teatru Ludowego.
9. M. Grygorowicz¹⁸ – w odpowiedzi dyr. Lewandowskiego jest zdania, że powiązanie pracy orkiestry operetki z koncertami Filharmonii zależy tylko od ilości koncertów symfonicznych i od właściwej koordynacji.
10. O. Krzyżanowska – jak wyżej z dodatkowym wskazaniem na duże znaczenie kulturalne powstania w Szczecinie sceny operetkowej.
11. dyr. Śniady – zwraca uwagę na konieczność zapewnienia muzykom godziwego sposobu dorobienia co (w odpowiedzi dyr. Lewandowskiemu) tylko pomoże Filharmonii.

partyjnych i cenzury, i ostatecznie zostało zamknięte na fali wydarzeń październikowych 1957 r. W paryskiej „Kulturze”, już na emigracji, Rozpędowski tak wypowiedział się o kondycji intelektualnej ówczesnego Pomorza, co dobrze obrazuje również uwarunkowania, w których działacze TMTM przystąpili do tworzenia szczecińskiej operetki: *Cały zespół doceniał wielką szansę: ziemię północno-zachodniej Polski, od lat pozbawione są pisma kulturalno-literackiego, nie posiadają ani jednej wyższej uczelni typu humanistycznego. Tu literaci miesiącami i latami czekają na druk swoich prac w pismach warszawskich, całkowicie opanowanych przez tamtejszych monopolistów. Tu panuje dzika partyzantka kulturalna, tu szaleje obskurantyzm, tu panoszy się w szczególności wyuzdanych formach biurokracja, są dane do przypuszczeń o szkodnictwie gospodarczym na wielką skalę. Tu wreszcie, odgradzone dotychczas pasmem ziemi zmilitaryzowanej i setką złośliwych przepisów – morze. Od lat nie tknięte przez ludzi pióra, z konieczności zapomniane przez publicystów. Wdzięczne podejście do pracy nad odrodzeniem społecznej, polskiej myśli morskiej*, H. Rozpędowski, *Życie i śmierć „Ziemi i Morza”, „Kultura”, 1958, nr 1/123 – 2/124, s. 92–93.*

¹⁷ Dyrygent i pedagog, w latach 1952–1957 kierownik artystyczny i dyrygent Państwowej Filharmonii Szczecińskiej, w latach 1957–1960 dyrektor tej instytucji, M. Szczęsny, *Lewandowski Marian*, w: *Encyklopedia Szczecina*, tom 1, s. 537.

¹⁸ Mieczysław Grygorowicz, klarnecista w orkiestrze Filharmonii Szczecińskiej, z którą

12. dyr. Lewandowski – nawiązując do swojego poprzedniego wystąpienia i uwzględniając liczne wypowiedzi wskazuje na konieczność szybkiego połączenia operetki i Filharmonii w jedną administracyjną całość.
13. W. Sawaszkiewicz¹⁹ – liczy również na przyrwy muzyków z innych województw, szczególnie po zlikwidowaniu kilku zespołów tanecznych i symfonicznych.
14. dyr. Dembowski – widzi powiązanie pracy operetki i Filharmonii bez połączenia w umieszczeniu kierownictwa operetki w gmachu Filharmonii.
15. dyr. Mleczak – widzi już pierwszy afisz zapowiadający premierę z umieszczeniem na nim zdania „przy współpracy Filharmonii i Operetki Śląskiej”.
16. Sułkowski²⁰ – zapytuje jak wyglądają oczywiste możliwości obsady solistami Operetki Śląskiej przedstawień szczecińskich a następnie wskazał na konieczność oparcia się o ruch amatorski w Szczecinie²¹.

związany był od 1950 r., wyróżniał się również działalnością społeczną i popularyzatorską, m.in. w Związku Zawodowym Pracowników Kultury i Sztuki, APSz, Wojewódzka Rada Narodowa w Szczecinie [dalej: WRN], sygn. 2087, *Wniosek o nadanie Medalu 40-lecia Polski Ludowej, nr 106/13*.

¹⁹ Witold Sawaszkiewicz, wiolonczelista Filharmonii Szczecińskiej, wcześniej, w latach 1949–1951, członek orkiestry w Teatrach Dramatycznych, APSz, Teatry Dramatyczne, sygn. II/453, *Akta osobowe Witolda Sawaszkiewicza*; oraz muzyk orkiestry w Polskim Radiu Szczecin (w 1955 r.), Komitet do Spraw Radia i Telewizji „Polskie Radio i Telewizja”, Rozgłośnia Regionalna i Ośrodek Telewizyjny w Szczecinie [dalej: Polskie Radio i Telewizja], sygn. II/38, *Akta osobowe Witolda Sawaszkiewicza*.

²⁰ Kazimierz Sułkowski, aktor w Państwowych Teatrach Dramatycznych w latach 1950–1958, APSz, Teatry Dramatyczne w Szczecinie, sygn. II/495, *Akta osobowe Kazimierza Sułkowskiego*.

²¹ Już 13 listopada TMTM zorganizowało przesłuchania dla kandydatów do zespołu chóralnego, baletowego i solistów, *I ty możesz tańczyć i śpiewać w operetce!*, „Kurier Szczeciński”, 11–12.11.1956, nr 270, s. 5; castingi spotkały się z dużym zainteresowaniem, przybyło na nie wielu amatorów z województwa szczecińskiego i kilku kandydatów spoza województwa. W ciągu pierwszego dnia przesłuchań przed komisją wystąpiło czterdziestu kandydatów na śpiewaków oraz dwunastu do baletu. Poziom artystyczny kandydatów był zróżnicowany. Byli wśród nich wokaliści po szkołach śpiewu jak i utalentowani amatorzy bez wykształcenia muzycznego. Nie zabrakło również osób z doświadczeniem, jak członkowie zespołu Pieśni i Tańca „Skolimów”, *Kandydaci do operetki*, „Kurier Szczeciński”, 15.11.1956, nr 273, s. 6; Walerian Pawłowski, dyrygent operetki i Filharmonii Szczecińskiej, tak wspomina owe przesłuchania: *Kogóż tu nie było! Począwszy od zupełnych amatorów, poprzez wokalny narybek Ognisk Muzycznych i Średniej Szkoły Muzycznej, aż po zacne matrony, co spóźnić się raczyły o jakieś ćwierćwiecze, nie mówiąc o przedziwnych egzemplarzach wokalistyki, umiejących z podziwu godną wytrzymałością wyśpiewywać arie operowe, pieśni i piosenki, prowadząc głos o jedną ósmą do jednej czwartej tonu wyżej lub niżej niż należało. Akompaniatorom – Laurze Popławskiej i Zygmunтови Rychterowi, późniejszemu chórmistrzowi – włos się jeżył z wrażenia i grozy bezmiernej, a Wysoka Komisja słuchała... słuchała... słuchała... albo patrzyła i patrzyła, gdy kandydatka do stanowiska kapłanki Terpsychory płasy wyczyniała, dysponując warunkami kreującymi ją do tytułu „Miss Krematorium”, albo przeciwnie, szokując zbytnią kształtów obfitością, stwarzała niebezpieczeństwo zawałenia się estrady wraz z całym gmachem, położonym przy placu – mniejsza o jego ówczesną nazwę. Ale, prawdę mówiąc, było*

17. B. Mensz²² – proponuje, by skończyć dyskusję i wybrać prędzej zarząd [4] TMTM, którego obowiązkiem będzie martwić się o te sprawy.
18. O. Krzyżanowska – wskazuje na konieczność doboru przez zarząd odpowiedniego, uczciwego sprężystego kierownictwa administracyjnego operetki.
19. dyr. Mleczak – proponuje uchwalenie składki miesięcznej TMTM. W wyniku głosowania ustalono miesięcznie składki na 5.- zł. dla pracujących i 2.- zł. dla młodzieży studiującej – płatne za półrocze z góry.

ad V.

Sekretarz zebrania B. Żuralski podał skład zarządu proponowanego do dyskusji:

Henryk Rozpędowski	– sekretarz Redakcji „Ziemia i Morze”
Aleksander Mleczak	– dyrektor Państwowej Filharmonii
Wacław Śniady	– kier. art. Operetki Śląskiej
Aleksander Rotstein	– dyrektor DBOR
Paweł Pangalos ²³	– dyrektor ZBM
Władysław Górzyński ²⁴	– dyrygent Polskiego Radia

z czego wybierać i wybrało się. Powstał zespół muzycznie i wizualnie atrakcyjny, z grona którego w stosunkowo niedługim czasie wyrosły jednostki godne statusu adepta, a następnie solisty, W. Pawłowski, Jubileuszowe impresje, w: 40 lat Szczecińskiej Sceny Muzycznej, red. M. Mazurek, Szczecin 1997, [brak pag.]; z kolei Edmund Wayda następująco wspomina pracę ze skompletowanym zespołem: Z anonsów w prasie udało nam się skompletować chór i balet. Oczywiście byli to wyłącznie amatorzy. [...] była to żmudna praca. Musiałem uczyć wszystkiego – aktorstwa i – w ogóle – poruszania się po scenie. Ponieważ zawsze uważałem, że jak się chce, można dużo osiągnąć (o czym mogli przekonać się niektórzy szczecinianie – efekty satysfakcjonowały, spotykając się z życzliwym przyjęciem publiczności, E. Wayda, Dyrektorskim okiem – wspomnienia, w: tamże.

²² Kierownik techniczny w Państwowych Teatrach Dramatycznych w latach 1951–1957, APSz, Teatry Dramatyczne, sygn. II/321, *Akta osobowe Bernarda Mensza*.

²³ Z pochodzenia Grek, przed wojną mieszkający w Gdańsku, do Szczecina przybył w 1947 r., pracownik ZBM, z którym związany był od 1949 r., odznaczony Srebrnym Gryfem Pomorskim w 1952 r. oraz Srebrnym Krzyżem Zasługi w 1954 r., APSz, Szczecińskie Zjednoczenie Budownictwa w Szczecinie [dalej: SZBS], sygn. 22/8, *Akta osobowe Pawła Pangalosa*.

²⁴ Pierwszy prezes Związku Muzyków, organizator orkiestry symfonicznej, późniejszej orkiestry Filharmonii Szczecińskiej, w 1946 r. utworzył Małą Orkiestrę przy Rozgłośni Polskiego Radia w Szczecinie. W ciągu pierwszych 10 lat pobytu w Szczecinie skomponował 130 utworów muzycznych, z których liczne tematyką nawiązywały do Ziemi Szczecińskiej, odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski w X rocznicę wyzwolenia Szczecina, a w 1956 r. nagrodą artystyczną miasta Szczecina, A. Szulcówna, *Władysław Górzyński laureat nagrody miasta Szczecina*, „Ziemia i Morze”, 6.10.1956, nr 21, s. 2; (j), 60-lecie pracy Władysława Górzyńskiego, „Kurier Szczeciński”, 1.02.1957, nr 27, s. 1 oraz F. Jordan, *Władysław Górzyński*, tamże, s. 4; K. Stańczyk, *Górzyński Władysław*, w: *Encyklopedia Szczecina*, t. 1, s. 300.

Zofia Zajdel – pracownik KW PZPR
Hanna Morawska – dziennikarz Głosu Szczecińskiego

W dyskusji nad kandydatami zabrali głos:

1. J. Nieżykowski – proponuje powołać do Zarządu zamiast dyr. Śniadego, który będzie związany z operetką w Szczecinie przez udział w kierownictwie artystycznym – dyr. naczelnego Operetki Śląskiej Teliszewskiego. Zebrani propozycję przyjęli. Następnie odbyło się głosowanie nad listą zgłoszonych kandydatów. Głosowało 25 osób za listą, przeciw 0, przy 7 wstrzymujących się.

Następnie przystąpiono do zebrania kandydatów do komisji rewizyjnej.
Propozycje z sali:

1. Krzyżanowska Olga – kier. Wydz. Kult. Prez. MRN
2. Mensz Bernard – kier. techn. Teatrów Dramat.
3. Sawaszkiewicz Witold – muzyk z Filharmonii

Odnosnie dalszych kandydatów zebrani pozostawiają wolną rękę zarządowi z zaleceniem dokooptowania ewent. pracownika NBP lub Wydz. Finan. Prez. MRN.

W głosowaniu zatwierdzono kandydatów 27 głosami przeciw 0 przy 1 wstrzymującym.

Sekretarz zebrania
/Bogdan Żuralski/

Przewodniczący zebrania
/Mleczak Aleksander/

[5]

Odpis

listy osób deklarujących członkostwo Miłośników Teatru
Muzycznego w Szczecinie

Niniejszym deklaram swój udział w pracach Towarzystwa Miłośników Teatru Muzycznego w Szczecinie oraz oświadczam, że znane mi są prawa i obowiązki wynikające z regulaminu Towarzystwa.

lp.	Nazwisko i imię czytelnie	Miejsce pracy
1.	Bogusław Zyblewski	Państw. P. Imprez Estr.

2.	Ludmiła Lauri	TPPR
3.	Walter Kazimierz ²⁵	Zjedn. Spiew.
4.	Wacław Zakrzewski ²⁶	Państw. Filharmonia
5.	Ścisłowski Jerzy ²⁷	W.Z.S.P
6.	Zygmunt Rychter ²⁸	P.P.I.E. Estrada.
7.	Mikołaj Nikandrow ²⁹	P.P.I.E. Estrada.
8.	Żuralska Jagna ³⁰	Ognisko Artyst.
9.	Biernacka Maria ³¹	Z.G.O.S
10.	Wawrzyszkiewicz Henryk	SPZB
11.	Rozpędowski Henryk	Redakcja Z. i M.
12.	Dembowski	Teatr
13.	O. Krzyżanowska	MRN
14.	Michałowska Janina	Państw. Ognisko Baletowe
15.	Sawaszkiwicz W.	Filharmonia
16.	Górzyński Władysław	Polskie Radio
17.	Mensz Bernard	Państw. Teatry
18.	Borowski Edmund ³²	Filharmonia

²⁵ Prezes Związku Kół Śpiewaczych i Orkiestr Amatorskich Pomorza Zachodniego, zob. np. APSz, Polski Związek Chórów i Orkiestr w Szczecinie, sygn. 74, *Protokoły posiedzeń Zarządu*.

²⁶ Zob. APSz, Teatry Dramatyczne, sygn. II/581, *Akta osobowe Wacława Zakrzewskiego*; APSz, Polskie Radio i Telewizja, sygn. II/645, *Akta osobowe Wacława Zakrzewskiego*.

²⁷ Nauczyciel, reżyser, instruktor teatralny, w Szczecinie od 1946 r., organizator amatorskiego, objazdowego teatru dramatycznego przy Powiatowej Radzie Narodowej, w latach 1950–1952 adept w Państwowych Teatrach Dramatycznych, inicjator budowy wielu placówek oświatowych i kulturalnych, oraz wielu imprez artystycznych, zob. R. Markow, Ścisłowski Jerzy, w: *Encyklopedia Szczecina*, t. 2, s. 488.

²⁸ Kompozytor, akompaniator, popularyzator muzyki, później wraz z Jackiem Niezychowskim współtworzył Festiwal Młodych Talentów, K. Pohl, dz. cyt., s. 39.

²⁹ W Operetce w latach 1956–1959 pełnił funkcję choreografa, zob. APSz, Opera, sygn. II/79, *Akta osobowe Mikołaja Nikandrowa*.

³⁰ Z domu Paul, żona Bogdana Żuralskiego.

³¹ Pracownik Zakładu Gazowniczego Okręgu Szczecińskiego, w Operetce adeptka chóru, zob. APSz, Opera, sygn. I/33, *Akta osobowe Marii Biernackiej*; w *Krainie uśmiechu* wcieliła się w rolę Toni.

³² Muzyk, w latach 1948–1955 pracownik Polskiego Radia: APSz, Polskie Radio i Telewizja, sygn. II/677, *Akta osobowe Edmunda Borowskiego*; w latach 1949–1955 kierownik muzyczny w Państwowych Teatrach Dramatycznych: APSz, Teatry Dramatyczne, sygn. II/31, *Akta osobowe Edmunda Borowskiego*; w latach 1956–1958 muzyk Filharmonii Szczecińskiej: APSz, Filharmonia, sygn. II/71, *Akta osobowe Edmunda Borowskiego*; zob. też: APSz, Polskie Radio, Regionalna Rozgłośnia w Szczecinie „Polskie Radio Szczecin” Spółka Akcyjna [dalej: Polskie Radio Szczecin], sygn. N/15691, *Sylwetki szczecińskich muzyków – Edmund Borowski* oraz sygn. N/5586, *Rozmowa z Edmundem Borowskim XXV-lecie Teatru Muzycznego w Szczecinie*.

19.	Lewandowski Marian	Filharmonia Szczecińska
20.	Lesław Skinder ³³	Kurier Szczeciński
21.	Halina Grabarek	Z.P.O.
22.	Jabłoński Władysław ³⁴	Państw. T. Dram.
23.	Sułkowski Kazimierz	Państw. T. Dram.
24.	Krężałowski Zbigniew ³⁵	Państw. T. Dram.
25.	Dudarenko Mikołaj ³⁶	Państwowa Filharmonia
26.	Zajdel Zofia	KW PZPR
27.	Newada Edward ³⁷	„Estrada”
28.	Nieżyrowski Jacek	Operetka Śląska
29.	Śniady Waclaw	Operetka Śląska
30.	Aleksander Rotstein	DBOR
31.	Morawska Hanna	Głos Szczeciński
32.	Mleczak Aleksander	Filharmonia
[6] 33.	Zawisza Jan	Wydz. Kult. WRN
34.	Melinger Andrzej	
35.	Janicki Stanisław ³⁸	S.O. Art.
36.	Grygorowicz Mieczysław	Filharmonia
37.	Fornalczyk Feliks ³⁹	Polskie Radio

³³ Dziennikarz sportowy z „Kurierem Szczecińskim” związany od 1950 r., zob. W. Daniszewski, *Skinder Lesław*, w: *Encyklopedia Szczecina*, t. 2, s. 334.

³⁴ Aktor zatrudniony w Państwowych Teatrach Dramatycznych w latach 1951–1959, APSz, Teatry Dramatyczne, sygn. II/166, *Akta osobowe Władysława Jabłońskiego*.

³⁵ Zob. APSz, Teatry Dramatyczne, sygn. II/244, *Akta osobowe Zbigniewa Krężałowskiego*.

³⁶ Skrzypek w Państwowych Teatrach Dramatycznych w latach 1949–1951; APSz, Teatry Dramatyczne, sygn. II/98, *Akta osobowe Mikołaja Dudarenki*; w latach 1952–1963 w Filharmonii Szczecińskiej; APSz, Filharmonia, sygn. II/172, *Akta osobowe Mikołaja Dudarenki*; zob. też: APSz, Polskie Radio Szczecin, sygn. N/7254, *Radiowy portret – Mikołaj Dudarenko*.

³⁷ Aktor i śpiewak, ze Szczecinem związany od 1946 r., współpracował z Polskim Radiem Szczecin, Teatrem „Komedia Muzyczna” oraz Centralnym Biurem Koncertowym, w latach 1956–1962 związany z „Estradą”, w Operetce Szczecińskiej pracował w latach 1956–1962, zob. L. Smereczyński, *Newada-Skrobański Edward*, w: *Encyklopedia Szczecina*, t. 1, s. 652.

³⁸ Chórzysta Operetki Szczecińskiej w latach 1956–1960, APSz, Opera, sygn. II/138, *Akta osobowe Stanisława Janickiego*.

³⁹ Kierownik działu artystycznego Polskiego Radia Szczecin, APSz, Polskie Radio i Telewizja, sygn. II/964, *Akta osobowe Feliksa Fornalczyka*.

PROTOKÓŁ NR 2

z zebrania Zarządu Towarzystwa Miłośników Teatru Muzycznego
w dniu 2 października 1956 r.

Obecni:

Prezes Rozpędowski, dyr. Śniady, Teliszewski (Operetka Gliwicka)
Rotstein, Mleczak, Nieżyehowski, Żuralski

Tematem zebrania jest wybór pierwszej pozycji repertuarowej na prapremierę operetki szczecińskiej, koordynacja terminów, oraz sprawa sali.

Dyr. Rotstein – w zagajeniu zebrania podaje do wiadomości jego temat i udziela głosu kier. art. Operetki Gliwickiej ob. Śniademu.

Dyr. Śniady – proponuje, wystawienie na początek operetki Lehara „Kraina Uśmiechu”. W motywacji podaje, że jest to pozycja stosunkowo łatwa, bardzo statyczna, wymagająca mniejszego nacisku na grę sceniczną i doskonale nadaje się na rozpoczęcie działalności.

Ob. Nieżyehowski – stwierdza, że Kraina jakkolwiek mniej atrakcyjna dla publiczności szczecińskiej jest jednak pozycją wartościową muzycznie i stąd nie zgłasza zastrzeżeń do powyższej propozycji.

Ob. Rozpędowski – proponuje ze względu na konieczność skorzystania z sali ZBM⁴⁰ nawiązać z kierownictwem tej Instytucji kontakt i zastrzec sobie już dzisiaj możliwość podpisania umowy na dogodnie dla nas terminy. Ponadto, jest zdania, że należy pomagać amatorskiemu zespołowi ZBM, który przygotowuje swoją premierę dla uniknięcia już na samym początku poważniejszych zatargów z właścicielami sali, z której mamy zamiar korzystać⁴¹.

Ob. Nieżyehowski – poddaje do zastanowienia ewtl. występów w sali Teatru z uwagi na liczne komplikacje na jakie natrafiamy w ZBM.

Ob. Żuralski – uważa, że warto o tym pomyśleć i stawia wniosek o przedyskutowanie tej sprawy z kierownictwem Teatrów w obecności kierownika wydziału Kultury PWRN. Wniosek zostaje przyjęty.

⁴⁰ Mowa o sali Domu Kultury Budowlanych przy al. Bohaterów Warszawy 34/35, zarządzanej przez Zjednoczenie Budownictwa Miejskiego.

⁴¹ W związku z utworzeniem profesjonalnej Operetki Szczecińskiej wytworzyła się między nią a amatorskim zespołem operetki Zjednoczenia Budownictwa Miejskiego swoista rywalizacja. W ciągu kolejnych miesięcy pojawiły się sugestie, by Operetka TMTM objęła zespół amatorski swym patronatem, udzielając porad, pomocy reżyserskiej, materiałowej,

Ob. Mleczak – jest zdania, że należy jak najprędzej sfinalizować rozmowy z ZBM kończąc je podpisaniem umowy, a równolegle badać możliwości występów w Teatrze Polskim na drugi rzut przedstawień „Krainy Uśmiechu”.

Ob. Niezychowski – przedstawia plan pracy na najbliższy tydzień, z którego wynika, że w dniu jutrzejszym nastąpi angażowanie zespołu zakwalifikowanego [2] na podstawie przesłuchań⁴², opracowanie terminarza przedstawień, uzgodnienie terminów z Gliwicami, oraz zawarcie umowy z ZBM.

Ob. Żuralski – zwraca się z zapytaniem, czy występy operetki będą posiadały swoje stałe dni, czy też będą odbywały się z przerwami?

I na jaki okres czasu będzie się planowało jednorazowo przedstawienia?

Ob. Mleczak – wyjaśnia, że dniami wolnymi w operetce będą dni koncertów Filharmonii a okresem na który będzie planowało się przedstawienia, będzie miesiąc kalendarzowy.

(na zebranie przybywa dyr. Grynbaum, przewodniczący komisji kultury Wojewódzkiej Rady Narodowej).

Ob. Niezychowski – zwraca się z zapytaniem, jakie terminy imprez przewiduje w grudniu br. PPIE „Estrada”⁴³?

Ob. Grynbaum – przedstawia w odpowiedzi plan imprez Estrady w szczególności tych, które zaplanowano w sali ZBM.

Ob. Mleczak – prosi o wyjaśnienie, sprawy reżysera przez kier. operetki gliwickiej.

repertuarowej, jednak kierownictwo operetki amatorskiej było niechętnie tym propozycjom, *Operetka a ZBM*, „Kurier Szczeciński”, 19.04.1957, nr 93, s. 6.

⁴² W sezonie 1956/1957 w skład zespołu aktorskiego wchodził adeptka Wanda Paderewska oraz aktorzy Konstanty Buczyński, Paweł Leoniec, Edward Newada i Zbigniew Studler; gościnnie występował również, Irena Brodzińska, Halina Hoffmanówna, Ewa Krasiejko, Wanda Polańska oraz Edmund Wayda; zespół chóru tworzyli: chórmiistrz Zygmunt Rychter, Genowefa Banachomska, Maria Biernacka, Krystyna Broszniowska, Barbara Kossaczewska, Waclawa Kołaczyk, Czesław Leda, Lidia Łaba, Helena Markowska, Zofia Owsianko, Józefa Rakówna, M. Pawłowska, Alojza Szczęch, Natalia Trojanowska, Anna Walczak, Zofia Wojtyczko, Stanisław Adamczyk, Zenon Folkowski, Ludomir Jewasiński, Alfred Jackiewicz, Stanisław Janicki, Michał Łuczak, Edward Orszewski, Krzysztof Rumiński, Zbysław Sołtysik, Józef Sznajder, Lech Smereczyński; zespół baletu soliści: Lucyna Łakomówna, Leszek Adamczyk, Ryszard Koleński, Jan Leda, tancerze Eleonora Aleksandrowicz, Maria Abakończyk, Barbara Góźdz, Irena Grabowska, Wiesława Lenarczyk, Urszula Mykówna, Henryka Markowska, Teresa Pietura, Maria Raszevska, Maria Stankiewicz, Zofia Srokowska, Irena Truchan, Krystyna Urban, *X-lecie Państwowego Teatru Muzycznego w Szczecinie 1957–1967*, Szczecin 1967, s. 10.

⁴³ Państwowe Przedsiębiorstwo Imprez Estradowych „Estrada” powstało w 1955 r. w miejsce rozwiązanego „ARTOSU”, zob. R. Gałąj, *Szczecińska Agencja Artystyczna*, w: *Encyklopedia Szczecina*, t. 2, s. 449.

Dyr. Teliszewski – powiadamia zebranych, że operetka śląska zgadza się na oddelegowanie do Szczecina reżysera Waydy⁴⁴, podobnie zresztą jak i przewidzianego na stanowisko dyrektora operetki szczecińskiej ob. Nieżychońskiego. Na tym zebranie zakończono.

Protokołował
/A. Mleczak/

Przewodniczący zebrania
/Rotstein/

⁴⁴ Edmund Wayda, wł. Szymaszkiewicz, zob. K. Pohl, dz. cyt., s. 15, śpiewak i reżyser, absolwent Szkoły Teatralnej w Świerdłowsku, od 1946 r. występował w teatrach Krakowa, Lublina, Poznania, Łodzi, Gliwic i Szczecina. Do ostatniego przybył w 1957 r. na zaproszenie Nieżychońskiego, gdzie zajął się sprawami artystycznymi tworzącej się Operetki Szczecińskiej, wyreżyserował też pierwszą sztukę wystawioną przez Operetkę, *Krainę uśmiechu* oraz odegrał jedną z ról pierwszoplanowych, Sou-Czonga. W latach 1961–1968 pełnił funkcję trzeciego już dyrektora Operetki oraz kierownika artystycznego, E. Wayda, dz. cyt.

Irena Brodzińska i Edmund Wayda – artyści Państwowej Operetki Śląskiej oddelegowani do Szczecina, fot. G. Wyszomirska, Archiwum Opery na Zamku w Szczecinie

PROTOKÓŁ NR 3

z posiedzenia Zarządu Towarzystwa Miłośników Teatru Muzycznego,
odbytego w dniu 27.XI.56 r.

Obecni:

1. Ob. Henryk Rozpędowski
2. Ob. Aleksander Rotstein
3. Ob. Aleksander Mleczak
4. Ob. Zofia Zajdel
5. Ob. Bogdan Żuralski

oraz dyrektor Operetki Szczecińskiej ob. Jacek Niezychowski.

Porządek posiedzenia:

1. Sprawy personalne
2. Stan przygotowania do premiery
3. Sprawy finansowe
4. Sprawy uzupełnienia składu Zarządu Towarzystwa

Ad I.

Prezes Towarzystwa ob. Rozpędowski poruszył sprawę obsadzenia stanowiska Dyrektora Administracyjnego w Operetce, proponując kandydaturę ob. Mleczaka lub ob. Żuralskiego.

Jednak objęcie jakiegokolwiek stanowiska płatnego przez członka Zarządu Towarzystwa jest sprzeczne ze statutem i musi być zatwierdzone na walnym zebraniu⁴⁵.

Ob. Rozpędowski wypowiedział się za kandydaturą ob. Mleczaka, uważając ją za realną i pożądaną, ponieważ w przyszłości należało by pomyśleć o możliwości połączenia Filharmonii i Operetki w jeden teatr muzyczny, co mogłoby dawać dobre rezultaty. Jednocześnie ob. Rozpędowski sprawę połączenia Operetki z Filharmonią nie uważa za jedyną drogę rozwoju Operetki.

W odpowiedzi na to ob. Mleczak oświadczył, iż jest rzeczą jak najbardziej słuszną aby Filharmonia została połączona z Operetką⁴⁶. Obecnie praca Filharmonii

⁴⁵ § 26 statutu TMTM: „Członkowie Zarządu pracują honorowo”, APSz, PWRN, sygn. 6279, Statut TMTM, s. 7.

⁴⁶ Aleksander Mleczak od samego początku był zwolennikiem utworzenia operetki przy Filharmonii Szczecińskiej, zob. APSz, PWRN, sygn. 5645, *Protokół z narady poświęconej utworzeniu operetki w Szczecinie*, s. 2.

jest hamowana przez niewłaściwy dobór repertuaru, co jest powodem jak gdyby izolacji od widza. Perspektywa Operetki jest obecnie jeszcze niepewna. Posiada ona bardzo małe środki finansowe⁴⁷, natomiast Filharmonia posiada około 3.000.000 zł. dotacji. Dyrektor Mleczak uważa, że połączenie Filharmonii z Operetką jest nawet konieczne ze względu na dobro Operetki i gotów jest złożyć rezygnację ze stanowiska członka Zarządu aby poświęcić się pracy w Operetce na stanowisku Dyrektora Administracyjnego.

Następnie głos zabrał ob. Żuralski, wypowiadając się za kandydaturą ob. Mleczaka. Stwierdza także, że ob. Nieżychocki nie miał racji wysuwając jego kandydaturę na stanowisko Dyrektora Administracyjnego Operetki, ponieważ jeśli kładzie się nacisk na połączenie Filharmonii z Operetką w jeden Teatr muzyczny, to najodpowiedniejszą osobą na to stanowisko jest ob. Mleczak.

- [2] Ob. Żuralski proponuje cofnąć wypowiedź, że wszyscy członkowie Zarządu Towarzystwa pracują honorowo, ponieważ właśnie wszyscy ci ludzie są najlepiej zorientowani w pracy i trudno byłoby znaleźć na to stanowisko kogoś spoza Zarządu.

W dalszej swej wypowiedzi ob. Żuralski podkreśla, że obecnie należy dążyć do uniezależnienia się od Operetki Gliwickiej i uważa, że sprawa ta powinna na jakiś czas być sprawą otwartą.

Ob. Mleczak prosi o wytyczenie drogi Operetki w terminie 3-ch miesięcy.

Ob. Rozpędowski zabierając ponownie głos powiedział, że łączenie teatrów w kombinaty sztuki wpływa na obniżenie poziomu artystycznego, przyczyną czego jest brak rywalizacji. Najbardziej idealnym rozwiązaniem byłaby więc samodzielna Operetka, która rywalizowałaby z Filharmonią, co z kolei wpłynęłoby na podniesienie poziomu i lepszy dobór repertuaru.

Sprawę przejścia ob. Mleczaka do etatowej pracy w Operetce ob. Rozpędowski proponuje postawić na walnym zebraniu i przedstawić członkom TMTM, że pomoc ob. Mleczaka jest niezbędna dla Operetki, zachodzi więc konieczność przekroczenia statutu lub wyłączenia z Zarządu i oddelegowanie do pracy w Operetce.

⁴⁷ Jak wspomina Jacek Nieżychocki: *zostałem mianowany dyrektorem i kierownikiem artystycznym teatru w organizacji, z 94.000 zł dotacji na pierwszą premierę*, J. Nieżychocki, *Dyrektorskim okiem – wspomnienia*, w: 40 lat..., dz. cyt.

W dalszym ciągu głos w powyższej sprawie zabrał ob. Rotstein oświadczając: konieczne jest, aby ob. Nieżyehowski posiadał zastępcę kandydatura ob. Mleczaka jest najbardziej konkretna przejście ob. Mleczaka do Operetki nie może oznaczać, iż ma tam pozostać na stałe, ponieważ to zależeć będzie od wielu czynników i od drogi, jaką pójdzie Operetka.

W sprawie zatrudnienia księgowego – należy zawrzeć umowę z księgowym Filharmonii ob. Zgóreckim – na pewien okres biorąc pod uwagę, że nie należy wiązać się ściśle z Filharmonią.

Jeżeli zaś chodzi o ob. Mleczaka, to zgodnie z par. 24 statutu Towarzystwa, winien złożyć rezygnację ze stanowiska członka zarządu ze względu na dobro Operetki i opinii publicznej⁴⁸.

Ob. Zajdel – zwraca uwagę, że na stanowisko dyrektora administracyjnego Operetki był także proponowany ob. Żuralski, którego kandydatury obecnie nie bierze się pod uwagę.

Ob. Żuralski uważa, że w wypadku gdy brane jest pod uwagę połączenie Filharmonii z Operetką, należy przede wszystkim poprzeć kandydaturę [3] ob. Mleczaka. Gdyby jednak chodziło o niego, to mógłby pracować dopiero od stycznia, ponieważ w grudniu wyjeżdża do sanatorium.

Ob. Nieżyehowski proponuje zatrudnić ob. Mleczaka i ob. Zgóreckiego na 1/2 etatu. Jednocześnie zaznacza, że ob. Zgórecki przyjęty będzie na stanowisko księgowego jako pełnoodpowiedzialny pracownik Operetki do dnia 31.XII.56 r.

Ob. Rotstein proponuje aby po zatwierdzeniu przez Walne Zebranie zatrudnić ob. Mleczaka także na 1/2 etatu na okres do dnia 31.I.57 r. Jednocześnie należy wystąpić do CZIM w Warszawie z prośbą o wyrażenie zgody na zatrudnienie ob. Mleczaka w Operetce. Następnie ob. Rotstein poruszył sprawę wydania nominacji ob. Nieżyehowskiemu i ob. Mleczakowi, które to winien wydać Zarząd TMTM. Pozostałych pracowników angażować ma bezpośrednio dyrektor Operetki.

⁴⁸ Właściwie § 26, zob. wyżej.

Należy także wystąpić do Operetki Gliwickiej z prośbą o wyrażenie zgody na zatrudnienie ob. Nieżyehowskiego na stanowisku Dyrektora Operetki Szczecińskiej.

Trzeba także ustalić zakres obowiązków i kompetencji dyrektora Operetki, które to zadanie powierza się do opracowania ob. Mleczakowi.

Uposażenie Dyrektora należy przekonsultować z C.Z., a w tej chwili wysokość uposażenia uwidoczniona w angażu winna wynosić 2.500,- zł.

Ad 2.

Ob. Nieżyehowski zapoznał zebranych ze stanem przygotowania do premiery, która jest zaplanowana na dzień 22.XII.56 r. Obecnie codziennie odbywają się próby baletu i chóru⁴⁹. Terminy pełnych prób scenicznych „Krainy Uśmiechu” zostały ustalone na dni od 10.XII. do premiery włącznie. Dekoracje i kostiumy będą wypożyczone z Operetki Gliwickiej.

Ad 3.

Sprawę otwarcia konta w P.K.O. referował ob. Zgórecki. Obecnie brak jest upoważnienia dla osób prowadzących rachunek. O tej sprawie mówi par. 29 statutu⁵⁰. Jednogłośnie postanowiono upoważnić do składania podpisów na czekach ob. Rozpędowskiego, Rotsteina, Mleczaka i Żuralskiego. Omówiono także sprawę zobowiązań finansowych, które może zaciągnąć dyrektor Operetki bez porozumienia się zarządem Towarzystwa i uchwalono ich wysokość do 2.500 zł. Opracowany preliminarz budżetowy przez ob. Nieżyehowskiego należy skorygować, czym zajmą się ob. Żuralski, Mleczak i Nieżyehowski. Projekt siatki płac dla personelu artystycznego został przez Zarząd zatwierdzony jednogłośnie.

⁴⁹ Balet odbywał próby w sali związków zawodowych na Małopolskiej pod kierunkiem Mikołaja Nikandrowa, chór natomiast w budynku Estrady, którą udostępnił Zygmunt Rychter obejmując jednocześnie funkcję chórmistrza, J. Nieżyehowski, dz. cyt.

⁵⁰ „Dokumenty i korespondencję za wyjątkiem korespondencji wewnętrznej podpisują pod pieczęcią Stow. Prezes lub wiceprezes i sekretarz, a zobowiązania i pisma w sprawach majątkowych i finansowych nadto skarbnik wzgl. specjalnie przez Zarząd upoważniony członek Zarządu. Zawiadomienie o zebraniach Zarządu wysyła się na 14 dni przed terminem zebrania”, APSz, PWRN, sygn. 6279, *Statut TMTM*, s. 15.

Ad 4.

Na wniosek ob. Rozpędowskiego dokooptowano do Zarządu na stanowisko skarbnika ob. Bogdana Żuralskiego.

Termin najbliższego zebrania zarządu uchwalono na dzień 5.XII.56 r. godz. 18-ta.

Termin Walnego Zebrania na dzień 8.XII.56 r. godz. 18-ta.

Kraina uśmiechu w Państwowej Operetce Śląskiej, 1952 r., fot. B. Stapiński, Archiwum Teatru Miejskiego w Gliwicach

PROTOKÓŁ NR 4

z posiedzenia Zarządu Towarzystwa Miłośników Teatru Muzycznego,
odbytego dn. 8.XII.1956 r.

Przewodniczący zebrania – Aleksander Rotstein

Obecni:

1. Ob. Aleksander Rotstein
2. Ob. Aleksander Mleczak
3. Ob. Paweł Pangalos
4. Ob. Zofia Zajdel

oraz Dyrektor Operetki Szczecińskiej ob. Jacek Nieźychowski.

Porządek posiedzenia:

1. Sprawozdanie dyr. Nieźychowskiego z przygotowania do premiery
2. Sprawy finansowe
3. Sprawy personalne

Ad 1.

Stan przygotowania do premiery przedstawia się następująco – w dniu 7.XII.56 r. wyszły z Gliwic wagony z dekoracjami i kostiumami, wypożyczonymi z Operetki Gliwickiej. Opłata za wypożyczenie ma wynosić 15.000 zł. miesięcznie⁵¹. Jednocześnie dyrektor Operetki Gliwickiej ob. Teliszewski dał projekt, aby Operetka Szczecińska zakupiła powyższe kostiumy 45.000 zł. Spłacając należność w trzech ratach po 15.000 zł. Ob. Nieźychowski uważa, że byłoby to bardzo pożądane, ponieważ kupno nowych kostiumów kosztowałoby znacznie więcej, a te po pewnych przeróbkach mogą być użyte do następnej sztuki. W sprawie kupna kostiumów dyr. Nieźychowski nie zawarł żadnej umowy, jedynie porozumiewał się ustnie z dyr. Teliszewskim.

Ob. Rotstein omawiając tę sprawę stwierdził, że jeśli będzie pokrycie finansowe, kostiumy te należy bezwzględnie zakupić – w przeciwnym wypadku należy je zwrócić.

⁵¹ Dyrektorzy Śniady i Teliszewski zgodzili się ostatecznie wypożyczyć dekoracje i kostiumy bezpłatnie, opłacając przy tym koszty ich przewozu z Operetki Śląskiej w Gliwicach, dyr. Nieźychowski wspomina, iż przetransportowania rekwizytów z dworca do sali prób podjęli się za darmo żołnierze i zespół zaangażowanych adeptów, J. Nieźychowski, dz. cyt.

[2] Ad 2.

Ob. Rotstein prosił o wyjaśnienie sprawy umów z poszczególnymi solistami i kierownictwem artystycznym Operetki. Umowy te zostały już zawarte. Reżyserowi należy zaproponować I stawkę reżyserską. Wg oświadczenia ob. Nieżychońskiego – rachunek za solistów z Gliwic wystawi Operetka Śląska w Gliwicach. Ob. Rotstein wyraził wątpliwość co do słuszności wysokiego wynagrodzenia reżysera, które wg I stawki ma wynosić 4.500 zł.

Ob. Nieżychoński oświadczył, że biorąc pod uwagę nieprzygotowanie zespołów do pracy w teatrze nie można było zaangażować kogoś ze znanych reżyserów. Jednocześnie porównując czas pracy z wynagrodzeniem – nie otrzymamy zbyt wygórowanej sumy.

Ob. Mleczak dał wniosek, aby ob. Waydzie uregulować koszty podróży, a wysokość płacy za reżyserię ustalić na około 4.000 zł.

Zawarto także umowę z ob. Lewandowskim. W/g umowy wysokość wynagrodzenia dla ob. Lewandowskiego wynosi 1.500 zł. miesięcznie.

Uchwalono także wysokość wynagrodzenia dla garderobianej, która w/g wniosku ob. Mleczaka ma wynosić 600 zł. miesięcznie.

Ob. inż. Pangalos poruszył sprawę sali Z.B.M. Początkowo salę tę rezerwowała „Estrada”, lecz obecnie nie ma przeszkód, aby Operetka mogła korzystać z sali ZBM w dniach od 22.XII. do 28.XII.56 r. W pierwszej połowie stycznia 1957 roku w sali ZBM będą odbywać się imprezy związane z choinką dla dzieci i z tego powodu nie może być mowy o korzystaniu z sali w tym okresie.

Ob. Pangalos stwierdził, że jest możliwość oddania Operetce 2-ch pokoi w gmachu ZBM na magazyny⁵².

⁵² ZBM udostępniło salę Operetce na okres 22–28 grudnia, później zajął ją zespół amatorski ZBM. W związku z nieodbyciem się premiery w planowanym terminie wystąpił problem, gdzie miałyby odbyć się ostatecznie premiery Operetki, *A jednak się kręci...*, „Kurier Szczeciński”, 19.01.1957, nr 8, s. 6; ostatecznie doszło do niej w Sali ZBM 25 stycznia 1957 r., lecz wkrótce w wyniku kolejnych perturbacji doszło do zawieszenia wystawiania spektakli, które wprawdzie wznowiono 9 lutego 1957 r., ale na scenie Teatru Polskiego, gdzie Operetka gościła do końca miesiąca, (j), „*Kraina uśmiechu*” w *Teatrze Polskim*, „Kurier Szczeciński”, 4.02.1957, nr 29, s. 6, ostatecznie spektakle *Krainy uśmiechu* odbyły się z końcem lutego.

PROTOKÓŁ NR 5

z zebrania członków Towarzystwa Miłośników Teatru Muzycznego
w Szczecinie w dniu 7 lutego 1957 r.

Porządek dzienny:

1. Informacja Zarządu Towarzystwa
2. Sprawozdanie dyrektora Operetki
3. Dyskusja

Wykaz obecnych w zarządzeniu (lista obecności).

ad – 1/

Zagajenia dokonuje wiceprezes mgr. Rotstein. Rozpoczyna od omówienia artystycznego premiery, którą uważa w zasadzie za bardzo udaną, będącą dobrym startem operetki⁵³. Po krótkiej analizie frekwencji na przedstawieniach, przechodzi do spraw związanych z salą i wynikających z nich trudności. Uważa, że zachodzi potrzeba jak najszybszego adaptowania sali odstępowanej przez Komendę Wojewódzką Milicji Obywatelskiej przy ul. Potulickiej nr 1 celem uniezależnienia się od ZBM i Teatrów⁵⁴. Informuje, że stanowisko Prezydium

⁵³ Komentarze zob. *Przedstawiciele teatrów muzycznych z całej Polski przyjeżdżają na „Krainę uśmiechu” do Szczecina*, „Kurier Szczeciński”, 27–28.01.1957, nr 23, s. 1 i 4 (fotoreportaż); Istniały obawy, iż ów start okaże się porażką. Na tysiąc miejsc dzień przed premierą wykupionych było ok. dwieście biletów; jednakże zaniepokojenie rozwił dzień premiery, gdzie pod salą ZBM w kolejce po bilety zgromadziło się od pięciuset do ośmiuset osób. Do wieczora sprzedano wszystkie wejściówki, jak również na siedem kolejnych przedstawień, J. Niezychowski, dz. cyt.

⁵⁴ Kwestia wynajmu sali należącej do Milicji Obywatelskiej omawiana była już w styczniu 1957 r. w związku z trudnościami lokalowymi Operetki, która wobec wygaśnięcia umowy z ZBM nie miała lokalu, w którym mogłaby wystawić *Krainę uśmiechu*. Przewidywano, że koszty zaadaptowania sali na ul. Potulickiej byłyby niewielkie, a mogłaby pomieścić ośmiuset gości, (j), *Gdzie będzie operetka?*, „Kurier Szczeciński”, 12.01.1957, nr 10, s. 6; pierwszy spektakl w gmachu przy ul. Potulickiej odbył się 31 grudnia 1957 r., gdy wystawiono „Cnotliwą Zuzannę”. Zespół Operetki musiał jednak samodzielnie zaadaptować salę na potrzeby operetki, reżyser Edmund Wayda tak wspomina początki funkcjonowania Operetki w dawnej sali milicji: *Po tułaczce po różnych miejscach, wreszcie 31 grudnia 1957 roku weszliśmy na scenę dobudowaną do Sali gimnastycznej MO przy ul. Potulickiej. Graliśmy wówczas kolejną premierę – „Cnotliwą Zuzannę” Gilberta. Między sceną a widownią nie było jeszcze połączenia i istniała prawie metrowa szpara. W czasie przedstawienia publiczność siedziała w futrach. Panie na scenie występowały w sukniach, a przez szparę padał sobie śnieg. Wesoło prawda?*, E. Wayda, dz. cyt.; dyr. Niezychowski natomiast tak opisuje przeprowadzone przed premierą prace: *Na widowni było 680 miejsc w tym 120 na balkonie, po obu stronach łoże – w sumie sześć. Było niewielkie miejsce dla orkiestry, w którym z trudem mieściło się czasem nawet trzydziestu muzyków i mała scena. Miała osiem metrów szerokości, sześć głębokości, wysokość przekraczała dziesięć metrów. Za sceną*

WRN i SFOS na sfinansowanie zamierzonej adaptacji jest pozytywna. Z kolei udziela głosu celem złożenia sprawozdania dyr. Operetki ob. Nieżychoowskiemu.

ad – 2/

Dyr. Nieżychoowski – rozpoczyna sprawozdanie od scharakteryzowania trudności wpływających przed bieżącą działalnością Teatru. Należą do nich sprawy dewizowe związane z tantiemami, które należy płacić spadkobiercom Lehara. Trudności z uzyskaniem sali Milicji zostały ostatecznie rozwiązane w dniu dzisiejszym w czasie rozmów przeprowadzonych przez ob. ob. Młeczaka, Bandkowskiego⁵⁵, Żuralskiego i Nieżychoowskiego z komendantem wojewódzkim MO mjr. Mąką⁵⁶. Według tych rozmów KW MO zapewnia, o możliwości natychmiastowego podpisania umowy najmu oraz wyraża zgodę na dokonanie wynikających z projektu przeróbek i adaptacji sali. Poza tym wiadomość z ostatniej chwili – zaistniała trudność obsadowa z Lizą – z uwagi na chorobę Polańskiej. Następnie dyr. Nieżychoowski referuje sprawę planu repertuarowego do końca br. Dwie premiery własne oraz dwie premiery przy współpracy z operetką gliwicką. Następną najbliższą premierą będzie najprawdopodobniej *Cnotliwa Zuzanna*⁵⁷. Z kolei następuje krótkie sprawozdanie finansowe

znajdowały się niewielkie i skromne garderoby dla artystów, sala baletowa i kilka pracowni [...] Po latach okazało się, że w tej ciasnocie, wiecznej prowizorce była jakaś szczególna atmosfera.... Wielokrotnie opowiadają o niej artyści, o magii miejsca często mówią widzowie, K. Pohl, dz. cyt., s. 21–22.

⁵⁵ Wacław Bandkowski, inżynier odpowiedzialny za adaptację dawnej Sali MO na Potulickiej, związany również z Filharmonią Szczecińską, gdzie grał na trąbce, zob. W. Pawłowski, *O operetce poważnie*, „Ziemia i Morze”, 9.03.1957, nr 7, s. 7.

⁵⁶ Jacek Nieżychoowski tak wspomina spotkanie z Henrykiem Mąką: *Wkrótce odwiedziłem bardzo miłego Komendanta Wojewódzkiej Milicji Obywatelskiej, pułkownika Henryka Mąkę. Może pod wpływem „Krainy uśmiechu”, w sprzyjających okolicznościach październikowych zgodził się oddać tymczasowo salę milicji na Potulickiej – i niech mu będzie za to chwala. Ta „tymczasowość” trwała przez ćwierć wieku, J. Nieżychoowski, dz. cyt.*

⁵⁷ Z anonsu prasowego wiadomo, iż Nieżychoowski zaproponował też na zebraniu wystawienie „Orfeusza w piekle” Offenbacha, „Zemsty nietoperza” Straussa lub „Wesołej wdówki” Lehára, (j), *Operetka we własnej siedzibie*, „Kurier Szczeciński”, 14.02.1957, nr 38, s. 6; ostatecznie premiera „Cnotliwej Zuzanny” odbyła się 31 grudnia 1957 r. w dawnej Sali MO przy ul. Potulickiej, która nie była jeszcze w pełni gotowa. Pomimo trudności technicznych spektakl spotkał się z pozytywnymi reakcjami publiczności, (kr-a), *Operetka Szczecińska nareszcie we własnym lokalu!*, „Cnotliwa Zuzanna” szturmem zdobyła szczecińską publiczność, „Kurier Szczeciński”, 2.01.1958, nr 1, s. 1–2; w przedstawieniu uczestniczył inspektor z Ministerstwa Kultury i Sztuki, Borzęcki, który miał powiedzieć: *Na zewnątrz kryminal, ale wewnątrz teatr. Gorzej, gdyby było odwrotnie*, K. Pohl, dz. cyt., s. 25; żarty z pierwotnego przeznaczenia sali Operetki oraz z faktu, iż mieściła się w okolicy zakładu karnego i komendy MO poczynił również Walerian Pawłowski stwierdzając, że: *począwszy od Wielkanocy tłumnie walić będą ludziska na ulicę Kaszubską, tam właśnie, gdzie niedawno jeszcze siłą trzeba było człowieka ciągnąć*, W. Pawłowski, *O operetce...*, dz. cyt., s. 6.

za okres ubiegły, z którego wynika, że dotacja PWRN wyniosła do chwili obecnej zł. 145.000. Wpływy zaś przeciętne za jedno przedstawienie w ZBM wynosiły ca 15.000.- nie licząc przedstawienia zamkniętego, oraz duże ilości zaproszeń na premierę. Następnie Niezychowski referuje główne założenia budżetu na rok 1957. [2]

ad – 3/

Redaktor Jordan zwraca się do Zarządu Towarzystwa oraz Kierownictwa Operetki z szeregiem pytań: 1/ ilu członków liczy Towarzystwo? 2/ czy rozpoczęła się już sprzedaż biletów na najbliższe przedstawienia w Teatrze Polskim? (w tej sprawie są liczne pytania do Redakcji Kuriera). 3/ czy istnieje zabezpieczenie budżetu operetki na rok 1957 wyrażającego się sumą ca 800.000.- zł. ze strony Prezydium WRN?

Odpowiedzi udzielają:

ad 1. Prezes Rotstein

ad 2. dyr. Niezychowski

ad 3. kier. Bredow i Borowiecki z PWRN:

Na działalność bieżącą operetki rezerwuje się w bieżącym roku z budżetu Województwa sumę około 500.000.- zł. z potrąceniem dotacji w wysokości zł. 50.000.- wpłaconej już w roku bieżącym.

Ob. Rotstein – podsumowuje długotrwałą dyskusję na temat sali i finansów, w której głos zabierało kilkunastu członków Towarzystwa i zaproszonych gości: ca. 500.000. zł.- ma zagwarantowana Operetka w 1957 r. na działalność bieżącą (PWRN) ca. 600.000.- na adaptację sali zobowiązał się zainwestować Społeczny Fundusz Odbudowy Stolicy⁵⁸. Ponadto potrzebna będzie suma ca. zł. 300.000.- na wyposażenie sali. Z kolei mgr Rotstein przechodzi do spraw Zarządu Towarzystwa odczytując złożoną w dniu dzisiejszym pisemną rezygnację red. Rozpędowskiego ze stanowiska prezesa Zarządu /oryginał w załączeniu/⁵⁹. Następnie zapoznaje członków Towarzystwa z koniecznością

⁵⁸ SFOS przekazał na rzecz adaptacji sali dla Operetki Szczecińskiej kwotę 655 131 zł, ponadto PWRN zobowiązało się pokryć różnicę między ostateczną sumą kosztorysową a kwotą przekazaną przez SFOS, APSz, Opera, sygn. 1, *Pismo Społecznego Funduszu Odbudowy Stolicy w sprawie wsparcia finansowego Operetki Szczecińskiej*, s. 9.

⁵⁹ Pismo w: APSz, Opera, sygn. 1, *Rezygnacja Henryka Rozpędowskiego z funkcji Prezesa Zarządu TMTM*, s. 4: *Szanowni Koledzy! Z przykrością komunikuję, iż z powodu nawału prac redakcyjnych, literackich i innych, wynikających z wcześniej podjętych przeze mnie zobowiązań, nie mogę poświęcić tyle energii, inicjatywy i czasu, pracom w Zarządzie Towarzystwa ile należałoby obecnie, w związku z rozwojem operetki. Proszę więc uprzejmie o przyjęcie do wiadomości i akceptację mojej prośby o zwolnienie mnie z funkcji prezesa Zarządu Towarzystwa*

przesunięcia ob. Mleczaka w okresie od 15 listopada 1956 do 31 stycznia 1957 na wicedyrektora Operetki z uwagi na trudny okres organizacyjny /na co wyraziło zgodę Ministerstwo Kultury i Sztuki – pismo w załączeniu/. Obecnie, od 1 lutego 1957 dyr. Mleczak powrócił do pracy w Zarządzie.

Na zakończenie zebrania dokonano wyborów uzupełniających do Zarządu w wyniku, których w skład Zarządu weszli mecenas Prumbs Feliks⁶⁰ oraz ob. Ścisłowski Włodzimierz. Przyjęto również wniosek o konieczności rozszerzenia ilości członków oraz okresowym zwoływaniu w odstępach trzymiesięcznych plenarnych zebrań członków Towarzystwa.

[3] Na tym zebranie zakończono.

Protokołował
/A. Mleczak/

Przewodniczący
/mgr. A. Rotstein/

Miłośników Teatru Muzycznego w Szczecinie. Jednocześnie, podkreślając swą solidarność z poczynaniami Towarzystwa, dziękuję serdecznie Szanownym Kolegom za ofiarną, obywatelską pracę w Zarządzie, która przyczyniła się między innymi do powstania nowej, ważnej placówki kulturalnej na naszych ziemiach – operetki w Szczecinie.

⁶⁰ Radcą prawnym Operetki był do 1959 r., zob. APSz, Opera, sygn. II/103, Akta osobowe Feliksa Prumbsa.

Lista obecnych

na zebraniu Towarzystwa Muzycznego Teatru "Muzycznego" w Szczecinie

w dniu 7. II. 57.

IMIĘ	NAZWISKO	MIEJSCE PRACY	PODPIS
1	K. Branyński	Operetka	[Signature]
2	T. Dobudewski	—	[Signature]
3	L. Jewanowski	operetka	[Signature]
4	V. Prunus	advokat	[Signature]
5	Grzegorz Chłapowski	Wydz. Kultury	[Signature]
6	Jen. Laurin	" "	[Signature]
7	Meyer Bernard	Państw. Teatru	[Signature]
8	Uściwojowski	rest. art.	[Signature]
9	Tropura	Wydz. Kultury	[Signature]
10	Krzysztof Janiak	Kierownik sekret.	[Signature]
11	[Signature]	" "	[Signature]
12	L. Sauri	—	[Signature]
13	Bergalowski	—	[Signature]
14	[Signature]	Leżył TMIM	[Signature]
15	M. Kozłowski	" "	[Signature]
16	Porwoczek Karol	U. Fin. P.W.R.N	[Signature]
17	Leśtan Skirdeci	" Kurier Szczeciński	[Signature]
18	Żurecki Bogdan	Operetka	[Signature]
19	Jawankiewicz Wit. Pol	Teatr. Filharmon.	[Signature]
20	Anna Poprawska	operetka	[Signature]
21	Marjan Lewandowski	Filharmonia	[Signature]
22	Wyszynski	" "	[Signature]

Kraina uśmiechu, 1957 r., Tadeusz Jarczyński, Edward Newada,
fot. W. Chromiński, Archiwum Opery na Zamku w Szczecinie

Kraina uśmiechu, 1957 r., Edmund Wayda, Ewa Krasiejko,
Archiwum Opery na Zamku w Szczecinie

OPERETKA SZCZECIŃSKA
TOWARZYSTWA MIŁOŚNIKÓW TEATRU MUZYCZNEGO

===== w sali przy ul. Bohaterów Warszawy 34,35 =====

Dyrektor:
JACEK NIEZYCHOWSKI

Wicedyrektor:
ALEKSANDER MLECZAK

FRANCISZEK LEHAR

KRAINA UŚMIECHU

Premiera
Piątek, dnia 25 stycznia 1957 r. godz. 19.30

Program

Program do *Krainy uśmiechu*, 1957 r., APSz, Opera i Operetka w Szczecinie

Franciszek Lehár
KRAJINĀ UŚMIECHU

Edmund Wajda

Marian Lewandowski

Jacek Nieżychoński

Mikołaj Nikandrow

Zygmunt Rychter

OPERETKA SZCZECIŃSKA

DYREKTOR: JACEK NIEŻYCHOWSKI

FRANCISZEK LEHAR

KRAJINA UŚMIECHU

operetka w 3 aktach, 4 odsłonach,
libretto L. Herzera i F. Lochnera wg. W. Leona
przekład polski Fontany

Reżyseria i inscenizacja:
Edmund Wajda

Kierownictwo muzyczne:
Marian Lewandowski

Choreografia:
Mikołaj Nikandrow

Kierownik chóru:
Zygmunt Rychter

Adaptacja scenograf:
Wacław Wyszczak

Korepetytorka: Laura Popławska

Inspicjent: Barbara Roehr

Kierownictwo artystyczne: Jacek Nieżychoński

Program do *Krainy uśmiechu*, 1957 r. APSz, Opera i Operetka w Szczecinie

U wrót „Krainy uśmiechu“

Dziś premiera szczecińskiej operetki

Pod pretekstem przeprowadzenia biuskawicznego przedpremierowego wywiadu z dyrektorem naszego beniaminka — szczecińskiej operetki, wdarliśmy się do Klubu ZBM. I nagle wydało nam się, że bez pa-szportu i protekcji przenieśliśmy się do egzotycznych Chin. Zamigotały różnobarwne stroje i otoczył nas korowód cór Państwa Smoka. Ale oto jakiś obnażony do pasa strażnik haremowi z mieczem w ręku wrzasnął czystą (dla nas) chińszczyzną: „Dziew-Czję-Ta, Na-Plan, Cze-Ka-Ją“.

Uroczę zjawy znikły momentalnie, a myśmy stanęli oko w oko z olbrzymim... Buddą, zagrządzającym nam wejście na scenę.

Gdzie my jesteśmy? U progu „Krainy uśmiechu“. Wład nie rozpoczyna się próba generalna szczecińskiej operetki.

Za nami stał... No, nareszcie jakiś Europejczyk, ale też z innej epoki. W tym grubym hrabim wiedeńskim nie bez trudu poznaliśmy dyrektora Niezychowskiego.

— Chcieliśmy przeprowadzić mały wywiadzik...

W tej chwili jednak kurtyna idzie w górę i zaczyna się akt drugi. Zapomnieliśmy o rozmowie i oczarowani patrzymy na scenę: dwór, dostojnicy, chiński książę Su-Czong, jedna żona biała Liza, cztery żony żółte, siostra Su-Czonga Mi, biały oficer, strażnicy, niewolnice, miłość, śpiew, taniec, muzyka. Nieczęsto mieliśmy dotychczas możliwość oglądać w Szczecinie takie widowisko. Toteż zasluchani, zapatrzeni notujemy tylko strzępki zdań dyrektora Niezychowskiego:

— Czwórkę solistów wypożyczylimy z operetki śląskiej: Mi — Irena Brodzińska, Liza — Wanda Polańska, Su-Czong — Edmund Wayda no i ja...

— Dekoracje i kostiumy też od kolegów ze Śląska... Dali na słowo honoru...

— Orkiestra Filharmonii, 22 osoby, więcej się nie mieć... Kierownik muzyczny MARIAN LEWANDOWSKI...

— Co, balet niczego! Ten solista to talent. Ze Skolimowa przyszedł A ta tancerka! Widać klasę — solistka Opery Pomorskiej...

— Zygmunt Rychter denerwuje się, ale nie ma czego. Jego chór owszem, owszem...

— Ci młodzi mają przed sobą przyszłość... To adepti sakół muzycznych i baletowych z Gdańska, Łodzi, Poznania...

— A kto jest reżyserem — rzucamy jedyne pytanie. I w tej właśnie chwili żółty książę Edmund Wayda klaszcze w ręce i krzyczy aż szyby drżą:

— Uciszyć się natychmiast, bo wszystkich z sali powyrzucam!

Kładę palec na usta i głową daję znak Niezychowskiemu, że poznałem już reżysera.

Dzisiaj spotkamy się ponownie, ale już na premierze, o godzinie 19.30 w sali ZBM.

Bor.

Proletariusze wszystkich krajów łączcie się!

Stron 4

Cena 50 g

GŁOS SZCZECIŃSKI

ORGAN KW POLSKIEJ ZJEDNOCZONEJ PARTII ROBOTNICZEJ

Nr 21 (2251) * Szczecin, piątek 25. I. 1957 r. * Nakł. limit. 51.700 * Rok XI

„Głos Szczeciński”, 25 stycznia 1957 r., nr 21, s. 3, Książnica Pomorska w Szczecinie

PROTOKÓŁ NR 6

z posiedzenia Zarządu Towarzystwa Miłośników Teatru Muzycznego
w Szczecinie, odbytego dnia 22 lutego 1957 r. w gabinecie D.B.O.R.
Ob. Rotsteina przy ulicy Dzierżyńskiego 1 o godz. 14-tej.

Udział w posiedzeniu wzięli nast. członkowie:

Ob. Aleksander Rotstein

Ob. Józef Prumbs

Ob. Jerzy Ścisłowski

Ob. Aleksander Mleczak /spóźniony uspr./

Pozostali członkowie Zarządu nieobecni, nieusprawiedliwieni za wyjątkiem
ob. Zdzisława Górzyńskiego, który nie przybył z powodu choroby.

Spoza zarządu w posiedzeniu udział wzięli:

dyr. Operetki ob. Jacek Nieżykowski oraz ob. Bogdan Żuralski.

Posiedzenie zagał ob. Aleksander Rotstein podając proponowany porządek
obrad:

1. Odczytanie protokołu z poprzedniego posiedzenia
2. Sprawa ukonstytuowania się Zarządu
3. Omówienie umowy najmu lokalu na Teatr Operetki przy ul. Potulickiej
z dowództwem M.O.
4. Sprawy organizacyjne
5. Wolne wnioski
6. Zakończenie

Proponowany porządek obrad przyjęto bez zastrzeżeń.

Ad p.1.

Ponieważ ob. Mleczak Aleksander, protokolant ostatniego posiedzenia na po-
czątku posiedzenia był nieobecny, protokołu nie odczytano.

Ad p.2.

Ob. Rotstein mówi, że w ostatnim okresie nastąpiła dezaktualizacja członków
Zarządu spowodowana odejściem niektórych kolegów między innymi
przewodniczącego Zarządu ob. Rozpędowskiego i należy dokonać nowego

ukonstytuowania się zarządu. Oficjalnych wyborów nie dokonano ponieważ na posiedzeniu była zbyt mała ilość członków, jedynie przyjęto tymczasowo zaproponowane przez ob. Rotsteina funkcje. Ob. ob. Mleczak i Ścisłowski obejmują funkcje pierwszego i drugiego sekretarza, mec. Prumbs skarbnika, a ob. Rotstein sprawować będzie czasowo funkcję przewodniczącego. Przy nowym ukonstytuowaniu się omówiono pokrótce obowiązki każdego z członków, zwracając szczególną uwagę na szerokie pole działania skarbnika Zarządu⁶¹. Z kolei przystąpiono do omówienia spraw objętych p. 3 obrad.

[2] Ad p.3.

Przewodniczący posiedzenia ob. Rotstein udziela głosu dyr. Operetki ob. Nieżyehowskiemu w przedmiocie zapoznania członków Zarządu z podpisaną umową najmu lokalu przeznaczanego na Teatr Operetki, położonego przy ul. Potulickiej. Dyr. Nieżyehowski zapoznaje zebranych z treścią umowy. Charakterystycznym punktem jest dla Zarządu warunek postawiony przez Komendę M.O. właściciela sali w przedmiocie częściowego korzystania wym. sali przez Komendę M.O. w określone dni tygodnia. Drugim z kolei punktem dyskusyjnym nad warunkami umowy jest obopólne porozumienie w sprawie bezpłatnego odstępowania Komendzie M.O. kilkanaście sztuk biletów na każdy spektakl⁶². Poza tym zastrzeżeń do warunków umowy Zarząd nie ma.

Ad p.4.

W sprawach organizacyjnych zabiera głos ob. Prumbs, który stwierdza, że ze statutu Towarzystwa nie wynika jasno jaka jest zależność i powiązanie Dyrekcji Operetki i Zarządu Towarzystwa, proponując aby sprawę tę przedyskutować i skonkretyzować. Zarząd powierza jednoosobowo przepracowanie prawne zagadnienia ob. Prumbsowi, jako fachowcowi w tej dziedzinie i przedłożenia propozycji Zarządowi. Ponadto zabiera głos ob. Żuralski, który zapoznaje Zarząd z trudnościami jakie miała ostatnio Dyrekcja Operetki w przedmiocie istnienia prawnego Towarzystwa Miłośników Teatru Muzycznego, które w tej chwili są w trakcie pokonywania. Poza tym nikt głosu nie zabierał.

⁶¹ Na temat zakresu działalności Zarządu, w tym skarbnika zob. § 28 oraz § 29, APSz, PWRN, sygn. 6279, *Statut TMTM*.

⁶² Ze wspomnień Jacka Nieżyehowskiego wynika, iż miejsca zarezerwowane dla milicjantów były zawsze zajęte, K. Pohl, dz. cyt., s. 21.

Ad p.5.

Ob. Rotstein proponuje by następne posiedzenie odbyło się za kilka dni, ponieważ Zarząd ma dużo materiału do rozpracowania. Zebrani przyjmują propozycje z tym, że termin będzie podany pisemnie.

Ob. Ścisłowski prosi o powiadomienie pisemne członków Zarządu o mającym się odbyć posiedzeniu nie w ostatniej chwili, jak to miało miejsce dotychczas, lecz kilka dni wcześniej.

Zarząd przyjmuje wniosek.

Ad p.6.

Po wyczerpaniu porządku obrad zakończono posiedzenie o godz. 16-tej.

Protokołował
/Jerzy Ścisłowski/

Przewodniczył
/mgr. Aleksander Rotstein/

Szczecin, dnia 23.II.1957 r.

PROTOKOŁ Nr. 7.....

z posiedzenia Zarządu Towarzystwa Miłośników Teatru Muzycznego
w Szczecinie z dnia 8 marca 1957r.

Obecni Ob.Ob. Aleksander Rotstein

P. Pangalos

Józef Prumbs

Władysław Górczyński

oraz dyr. Operetki Jacek Nieżychowski

Porządek dzienny

1. Sprawa budowy sali widowiskowej dla Operetki
2. Sprawy organizacyjne

Ad 1. Dyr. Nieżychowski referuje sprawę adaptacji sali przy ul. Potulickiej. Sprawa jest b. pilna. Grać w sali Klubu Robotn. Z.B.M. nie jest możliwe, ze względu na wielkie trudności, na jakie napotyka się przy uzyskaniu tej sali. Nowa premiera winna być wystawiona w maju br. i do tego czasu należy skończyć z robotami budowlanymi, ażeby wreszcie mieć swoją bazę, co znakomicie usprawni i ułatwi pracę Teatru. Bardzo wydatnie zmniejszą się koszty utrzymania Teatru.

Dyr. Nieżychowski oświadczył, że w związku z tym zdecydował zlecić roboty firmie budowlanej, która niedawno przeniosła się z Wrocławia, i która jego zdaniem daje gwarancję wykonania robót w potrzebnym czasie i jakości.

Mec. Prumbs zapytuje jak wygląda sprawa tego zlecenia od strony prawnej.

Dyr. Nieżychowski oświadcza, że posiada dwie odmowy ze strony przedsiębiorstwa państwowego i uspołecznionego a mianowicie: z Wojewódzkiego Zjednoczenia Budownictwa Wiejskiego w Szczecinie i S-pni im. Wielkiego Października w Szczecinie, uważa więc, że jest to zgodne z obowiązującymi przepisami.

Inż. Pangalos oświadcza w imieniu Z.B.M., że robót tego rodzaju i w tym czasie przedsiębiorstwo jego nie może się podjąć, tym bardziej, że roboty w swym zakresie nie sięgają 1 miliona złotych.

-verte-

PROTOKÓŁ NR 7

z posiedzenia zarządu Towarzystwa Miłośników Teatru Muzycznego
w Szczecinie z dnia 8 marca 1957 r.

Obecni Ob. Ob. Aleksander Rotstein

P. Pangalos

Józef Prumbs

Władysław Górzyński

oraz dyr. Operetki Jacek Niezychowski

Porządek dzienny

1. Sprawa budowy sali widowiskowej dla Operetki
2. Sprawy organizacyjne

Ad 1

Dyr. Niezychowski referuje sprawę adaptacji sali przy ul. Potulickiej. Sprawa jest b. pilna. Grać w sali Klubu Robotn. Z.B.M. nie jest możliwe, ze względu na wielkie trudności, na jakie napotyka się przy uzyskaniu tej sali⁶³. Nowa premiera winna być wystawiona w maju br. i do tego czasu należy skończyć z robotami budowlanymi, ażeby wreszcie mieć swoją bazę, co znakomicie usprawni i ułatwi pracę Teatru. Bardzo wydatnie zmniejszą się koszty utrzymania Teatru.

Dyr. Niezychowski oświadczył, że w związku z tym zdecydował zlecić roboty firmie budowlanej, która niedawno przeniosła się z Wrocławia, i która jego zdaniem daje gwarancję wykonania robót w potrzebnym czasie i jakości.

Mec. Prumbs zapytuje jak wygląda sprawa tego zlecenia od strony prawnej.

Dyr. Niezychowski oświadcza, że posiada dwie odmowy ze strony przedsiębiorstwa państwowego i uspołecznionego a mianowicie: z Wojewódzkiego Zjednoczenia

⁶³ Trudności te wynikały przede wszystkim z faktu, iż z sali tej korzystał dotychczas zespół amatorskiej operetki ZBM, Walerian Pawłowski barwnie przedstawił te trudności na łamach tygodnika „Ziemia i Morze” w artykule, który ukazał się 9 marca 1957 r., dzień po zebraniu zarządu TMTM: *Była – owszem – sala ZBM, ale tam, w „Domku trzech dziewcząt” urodzili się akurat „Wiktoria i jej huzar”, których rodzice niechętnym okiem patrzyli na intruza. Rozpoczęły się znowu dyskusje, konferencje, narady, obietnice, perswazje... Wreszcie jednak wrzeszczącemu (dosłownie) niemowlęciu udzielono warunkowego schronienia, co – jak się w praktyce – okazało, wyszło obu operetkom na korzyść. Dzisiaj już nie ma wątpliwości, że gdyby Szczecin miał jeszcze trzecią operetkę, to i ona „jechałaby kompletami” od pierwszego do ostatniego przedstawienia. Tak więc oba teatry muzyczne realizują w praktyce teorię koegzystencji, a właściwie k.o. – egzystencji, przy czym skrót k.o. oznacza rzeczywiście „kulturalno-oświatową”, a nie jak ktoś złośliwy mógłby przypuścić – „knock-out”, W. Pawłowski, O operetce..., dz. cyt., s. 6.*

Budownictwa Wiejskiego w Szczecinie i S-pni im. Wielkiego Października w Szczecinie, uważa więc, że jest to zgodne z obowiązującymi przepisami. Inż. Pangalos oświadcza w imieniu Z.B.M. że robót tego rodzaju i w tym czasie przedsiębiorstwo jego nie może się podjąć, tym bardziej, że roboty w swym zakresie nie sięgają 1 miliona złotych.

[2] Ad 2.

Dyr. Rotstein stawia zagadnienie uaktywnienia członków TMTM, jak również Zarządu i stwierdza, że należałoby ściślej podzielić funkcje i zadania. Ponadto należałoby opracować legitymację dla członków. W swoim czasie podjął się tych spraw ob. Żuralski, ale jak dotąd nic się w tym kierunku nie robi. Po wyczerpaniu porządku dziennego posiedzenie zakończono o godz. 16-tej.

Protokołowała
/Stella Jasińska⁶⁴/

Przewodniczący
/Aleksander Rotstein/

⁶⁴ Sekretarz Operetki w latach 1957–1960, APSz, Opera, sygn. II/1, *Akta osobowe Stelli Jasińskiej*.

No, więc mamy już poza sobą, Co? Ano, pierwszy najtrudniejszy moment akcja w życiu naszej stałej operki. Skarżalec z ówkiego powoda. Po pierwsze liry ona sobie zalewicie dwa mie siacie żywić, a po drugie — zabazcie jakie oczy i... nosy mają wilnowe wychylały po trzewim śacie ze sali. Zresztą sami byliśe na „Krańie umiucha” i wie cie jak pięknie zrobiło się nam waki serce, czy Su-Czanie i jego siostyrzka Mi nieruchomieli zamianie na scenie, a kurytna powoł się zamylał. Taka to leopędna sztuczka wybrała DOS, czy li Dyrekcja. Operki! Sztuczkiśkiej (oby nigdy historia nie dopisała do tego skrótu literak YC) jako start żywoicy dla nowomoznawczego teatruśka Podkaszanej Mury. Perśd był ciekli, choć asystowane kilka wyskokowilkołnowych akuserek z Towarzystwem Przyjaceli Teatru Muzycznego na czele. Mania też się ona była. Mam na myśli WDN. Nie podobny był wszakże ta. Nie podobny, zabanyk ciowiczerek, znany pod nazwiskiem Jaska. Nie żychowskiego, ówci się, troll (od tej pory pozostał mi ob biedny wczaz serce), by tyka uciowicie się w wszystkim, który mogli mu. Czego ten mierzak nie dokonał. Nawet tak pewaśni i ku rze cnam wnoszonym oszy kłazyśkie Instytucje, jak też Filharmonia, udało mi się pozyskać do swyci czerów. No mówię już o tym, że do współzdrzenia operetka wciogłań Dł. Mierczak, że kicrownictwa muzyczna, podziła się szatejny nestor Lewandowśki, że drugim dyrygentem został znany ze swego wietrzu do muzyki lekkiej iłki podkopany, że wreszcie orkiestra akompaniująca Frywolnym filharmonii składała się z członków zespołu Filharmonii, który dotad świata poza Ba chem i Spallmannem nie widzieli, ale na dodatek przez jakiś czas całe lewe skrzydło poszedł przy pianu Dieryżyskiego kła w operetkowym tramwie. Chocicie przykładu? Ale! przenie barcho. Oto idy obaj wiodące filharmonii zasobowaliki czy powstanie operetki nie wpisać ułomnie na frekwencję na koncertach symfonicznych, podziwiali się, podziwiasłowie tekturani z „Krańny umiucha”. Jesteś nich mówiał sławami „Mi z trzewego aktu: „Teraż tu będzie barcho smulno i pusko”, na co drugi reagował tektrem z duszą „Liry i Guścia: „To chyba nie pierwszy raz, ani nie ostatni raz...” Tak się okazało, że obaj się pomylili, że ewyśli sprawdziłowie dotąd wypadu).

Wtedy wszakże do poważnego tonu.

Orkiestra była, chór i balet skompletowany drogą eliminacji tekstało się zagie, że w Szescie ciele ma kto lańczy i śpiewać, brakowało jeszcze solistów. Co? tedy czyni zaafornany tytuł? Eadzie do plecaka kilka lirów płynnego paliwa, dwa klaszone ogórki, sześć masła i oseszyrpkę sera, dwa ubrania w kompas (— jarda do Gilwic. Jak on tego dokonał, jak udało mu się zdobyć taką ilość solistów, tego powiniłi uszyć się w Nielezobowskiemu załpami trenerzy sportowi, maziwytrawiełbi mistrzowie kunsztu kaperowielwa. Stało się tedy, że powraca poranaka przed zespołem podawali się solido. Cała muszka cześd orkiestry, chóru i półtora baletu z miejzja zabuchala się w szlonej Irene Brodzisłakel, po czym razina przystąpiono do roboty. W jednej sali granatki reżyser Edmund Wajda, w drugiej szalał wspany Zdzisław Kychelca, w trzeciej Nikanorow „Jadziłosa wyprawiał plawy. Dwaściecinie przesuwanu premierę, aż wreszcie dala jednego zadziedzowawcu: „Cetowar” Bz, ale cieży! Tak się bowiem zabawnie złyżko, że światło do nardziennej paleniska Frywolnej muzy, nieli nieli, nie chciał przyholabie. Była — ówsem — sala ZEM, ale tam, w „Domku trzech diowowar” armiełi się akurat „Wiktoria i jej buzar”, któ ryż rodzice niechcivym ołwem patrzyli na intruz. Rozowocery się znowu dyskusje, konferencje, narady, obśnitkie, perswazy... Wreszcie jednak wreszczaczem (dotownie) nienowielciu uddie-

OPERETKA POZA ŻE

lono warunkowego sebrania, co — jak się w praktyce — okazało, wyszło obu operetkom na korzyść. Działaj już nie ma woli, pilności, że edyby Szescim miał jeszcze zresztą operetki, to i ona „Jechałaby kolemetam” od pierwszego do ostatniego przedstawienia. Tak więc oba teatry mowycen realizacja w prawie teorie konceptystek, a w szczególności, o — eksystencji, przy czym obrót k. o. omiera zreszełwiec Autlur, rianu — obywatelu”, a nie jak ktoś zlodowy młody przystoicie — „Amek-om”. Zresztą samemu onerzie przesyłi z pomocą rówieńci teatr, wynimkiem było przedstawienie sale z ułmym zapleciem. A cóż dalej?

Ha! Nie dźwił piersi moie szere rosłzie, za srebrników dwadzieścia w kloku „tucha” nawięzi. Wzrok mi się męli i łowy werrumna na diowicera pastiera biał nadabę. Ole nadziesła chwila, czy wolno mi ułmleć światokradca dloing wwał teletmex, ostawiając przewołte operetki. Bezdziemy mieli salę i to ja! Salę miał salom. Salę omi, salę pomat; sal... nie, nie, moze już dloideł. Pręparzom, idę się napie woty, Cwiołczek. A więc łacie Nielezobowskiemu udało się (dziabli wiedza jak) wyczerpać od Miliły Obywatelskiej sale przy ulicy Patałickiej. W tej chwili trważy tam prace „obstawienie, czyli moierko po budowę, bery — le wozwiko ro dotad stało, a stawał się fa, czego nie ma. Sala mo lewy, odosłotni miebie, przy czym warter i balon będzie się wernosi smulitralnie, jak że obli po ostatnioj akcie nie będzie rejal — dloizej woti nił orzed uvertura, jak to miało miejsce dotad. Scena miel, będzie dloiwie metrów szerokości, przy dacie sielicy i pal ełbi, akteryz mura niole wyszode czerdzeroby, podoba no nawet z Mielaz woda. Wreszcie... omh, to wzruszenie... omiezie czenie dla orkiestry. Szokacie, obeszene, magazr pomiełzie sta plebriśtoscie omh. Nie będzie mieł szleryczek zabimow szmewkiem akularowa trabe, nie będzie perlucista uderzał pałką rze w kordę a raz w kolony pazonyści, nie będzie już dyrycent postlował białuśa prymdonnie pod nosami. Czy wlecie zaś, do czego pręstą drogą prowadzi te ułepzenia warunków orkiestralnych? Do powstania — a nas, w Szecinie, prawdziwej opery. To naprawdę nie przesada, zwłaszcza, że tymuś się już pewne projekty, mozece... w tym mieście dyrektor Nielezobowski Frywał na mielo obkom woti zamarezonnej hewi. Nie się Jazunin nie bój ja, nie o operze nie powiem, bo wtem, że to „Gromka. Nad ralszola prac adaptacylnych znowa maletńska para inżynierów, Maria i Wiktorja Randkowszka. Ta dwójka z lmienszch żywoem wic trech z tragedii Małczowskiego, szkie zwiazana z jak i muszka Jęko je Inżynier Randkowski do

niedawna jeszcze działko grał w niezłej Filharmonii. Na trabe. No, powiedzieć szani, czy to nie wzruszające, że począwszy od Wielkonoce tłumnie walić będą ludziska na ulice Kasubską, tam właśnie, gdzie niedawno jeszcze się trzeba było ciłowiska ciągnąć.

Jako się więc rzekło, szybki romany operetkowy zaręczaczek będzie miał się już niedługo gdzie przystali i skoneży się nobry u obcych na garuszniki. Tymczasem zaś — wyjątki. Zaproszod jest sporo. Wszystkie wojewódzkie i miasteczka miata Wytrzeźwia ciewierzka, gosłone ramiona i sceny teatralne. W chwili, gdy cytatce ten felieton, zostadł operetki, uszczężyła Koszalin i Słupsk, z koherem zaś mara odwiedzi Zielona Góra oraz Gdąnowy, wystawiając „Krańny umiucha”. Ale, ale... dobrze, że sobie przypomniałem. Trzeba wydać, wczecie władnie tę operetkę wybrałym na pierwszy ogień. Dwa były powody. Po pierwsze, nie jest to jedno z najlepszych wykonawstwa operetki, stojąca — szaniem reżysera Wajdy — na pograniczu. Niechże mu i tak będzie. Chodziło więc o to, by zespół szlony w wleczanem z ludzi niejednoznacznie z teatrem nie wypadnie, postawie od razu przed barzo odpowiedzialnym zadaniem. Je to sta metoda? A my — przecie znamyowych scenyków — nie komaliśmy się, że mieliamy szluc mość. Tym zaś, że reżyserowi na okredie prób postawily skronie, a chemistrowi spocinie obwod waw, niech się przelamują ich lo... To po pierwsze. Drugi powód był ogła liny. Ołd, a pojekiem orkiestra wlecie się zawięzwał obraz zosłozanych diowetw w powiewnych strzałach, od takich pierwszy krok w stronę strip-teau. Nam zaś chodzi o to, by na naszą operetkę mógł chodzić kady. Tradycyjni uracy i solido, eks-selenowicy i barczery, światła dalsza matka — Polka i niewyjni osłomielistociałe. Dlatego też dalsza linia repertuarowa będzie realizowana według nielomnej zasady: przez z pokaszaniem gruntu to moralność. Tak więc w planie mamy wystawienie dzieła, stylizowanego „Wesela wiołarka” Lehara, dalej muzyczna apocryfe wierszoci malteńskiel pod tytułem „Orzeau w piekło” Ortm barla, nabliższa zaś premiera będzie wymace umoralniający utwór sceniczny, którego trećcia są perypetie młodej, niewianej meczalki kroczej przez życie z diannie rozwiniętym standardem nieugłębionym zasad. Tytuł dzieła „Cestliva Zuzanna”. Kom pozycje: Gilmeri. Ta ostatnia operetka stwarza wykonawcom ogromne możliwości, rozciągając — zwłaszcza w scenach kankanowych, szerokie perspektywy przed całym zespołem. Szczęśliwie, ale przed dyrycentem.

WALESIAN PAWŁOWSKI

„Ziemia i Morze”. Tygodnik społeczno-kulturalny, 9 marca 1957 r., nr 7, s. 7, Książnica Pomorska w Szczecinie

Operetka w Szczecinie: „Krańny umiucha”. Lucyna Ło kowitowa na scenie baletowej na Juwore Kłiczka Sa - Czupa.

PROTOKOŁ Nr. 8

z posiedzenia Zarządu Towarzystwa Miłośników Teatru Muzycznego w Szczecinie, odbytego w dniu 15 marca br. w lokalu Klubu T.P.F.R. przy współudziale nast. członków:

1. mgr. Aleksander Rotsztajn
2. Jerzy Scisłowski
3. ~~Władysław~~ Gorzyński
4. Witold Zajdel

oraz z poza Zarządu Ob.Ob.

1. Dyr. Operetki Szczecińskiej Jacek Wieżychowski
2. Z-ca dyr. Bogdan Żuralski / spóźniony/
3. Księgowy Operetki Tadeusz Szczerbatko

Na protokółanta wybrano Ob. Jerzego Scisłowskiego.

Posiedzenie zagaik przewodniczący Zarządu Ob. mgr. Rotsztajn podając proponowany porządek obrad:

1. Zagajenie
2. Odczytanie protokołu z poprzedniego zebrania
3. Sprawy personalne
4. Schemat organizacyjny Biura Koncertowego
5. Kabaret filmowy i informacje dyr. Wieżychowskiego
6. Sprawy organizacyjne Operetki
7. Omówienie projektów plastycznych Teatru przy Potulickiej
8. Wolne wnioski
9. Zakończenie.

Porządek obrad został przyjęty bez zastrzeżeń.

Ad.p.2. Protokołu z poprzedniego posiedzenia nie odczytano, ponieważ Ob. Mleczak, który protokołował nie przybył na zebranie, ani uprzednio protokołu nie dostarczył.

Ad.p.3. Ob. Rotsztajn omówił sprawę przyjęcia do pracy na stanowisko Gł. Księgowego nowego człowieka, ponieważ dotychczasowy Księgowy Ob. Cezary Zgórecki nie może nadal na tym stanowisku pracować. Jako nowego kandydata zaproponował Ob. Rotsztajn zaproponował Ob. Tadeusza Szczerbatko. Zebrani przyjęli propozycję jednogłośnie. Zarząd polosa Dyrekcji Operetki rozwiązanie stosunku służbowego z Ob. Cezarym Zgóreckim, po uprzednim doręczeniu mu angażu z terminem wstecznym t.j. 15.XI.1956 oraz zaangażowanie z dniem 15.III.1957r. na stanowisko Księg. Ob. Tadeusza Szczerbatko na 1/2 etatu. Z kolei Ob. Szczerbatko przedstawił swój pogląd na proponowany przez Zarząd schemat organizacyjny księgowości. W dyskusji zabierają głos Ob.Ob. Rotsztajn, Scisłowski i Wieżychowski. W podsumowaniu dyskusji

PROTOKÓŁ NR 8

z posiedzenia Zarządu Towarzystwa Miłośników Teatru Muzycznego
w Szczecinie, odbytego w dniu 13 marca br. w lokalu Klubu T.P.P.R.

przy współudziale nast. członków:

1. Mgr. Aleksander Rotstein
2. Jerzy Ścisłowski
3. Władysław Górzyński
4. Zofia Zajdel

oraz spoza Zarządu ob. ob.

1. Dyr. Operetki Szczecińskiej Jacek Niezychowski
2. Z-ca dyr. Bogdan Żuralski /spóźniony/
3. Księgowy Operetki Tadeusz Szczerbatko⁶⁵

Na protokółanta wybrano Ob. Jerzego Ścisłowskiego.

Posiedzenie zagał przewodniczący Zarządu ob. Mgr. Rotstein podając proponowany porządek obrad:

1. Zagajenie
2. Odczytanie protokołu z poprzedniego zebrania
3. Sprawy personalne
4. Schemat organizacyjny Biura Koncertowego
5. Kabaret filmowy i informacje dyr. Niezychowskiego
6. Sprawy organizacyjne Operetki
7. Omówienie projektów plastycznych Teatru przy Potulickiej
8. Wolne wnioski
9. Zakończenie

Porządek obrad został przyjęty bez zastrzeżeń

Ad p.2.

Protokołu z poprzedniego posiedzenia nie odczytano, ponieważ ob. Mleczak, który protokołował nie przybył na zebranie, ani uprzednio protokołu nie dostarczył.

Ad p.3.

Ob. Rotstein omówił sprawę przyjęcia do pracy na stanowisko Gł. Księgowego nowego człowieka, ponieważ dotychczasowy Księgowy ob. Cezary Zgórecki

⁶⁵ W latach 1958–1959 pełnił funkcję dyrektora ds. administracyjnych Operetki, APSz, Opera, sygn. II//7, *Akta osobowe Tadeusza Szczerbatko*.

nie może nadal na tym stanowisku pracować. Jako nowego kandydata ob. Rotstein zaproponował ob. Tadeusza Szczerbatko. Zebrani przyjęli propozycję jednogłośnie. Zarząd poleca Dyrekcji Operetki rozwiązanie stosunku służbowego z ob. Cezarym Zgóreckim, po uprzednim doręczeniu mu angażu z terminem wstecznym tj. 15.XI.1956 r. oraz zaangażowaniu z dniem 15.III.1957 r. na stanowisko księgowego ob. Tadeusza Szczerbatko na 1/2 etatu. Z kolei ob. Szczerbatko przedstawił swój pogląd na proponowany przez Zarząd schemat organizacyjny księgowości. W dyskusji zabierają głos ob. ob. Rotstein, Ścisłowski, i Niezychowski. W podsumowaniu dyskusji Zarząd wyraził zgodę na propozycję ob. Szczerbatki odnośnie przydzielenia mu do pomocy kontysty, który będzie dokonywał bieżących zapisów. Godzin pracy Księgowemu nie określono. Omawiając dalsze sprawy personalne ob. Rotstein popiera wniosek ob. Żuralskiego w przedmiocie zaangażowania nowego pracownika do pomocy Dyrekcji, który przejął by na siebie gros spraw organizacyjnych biura Operetki oraz kompetencje sekretarza Teatru. Kandydat taki musiał by się odznaczać znajomością zagadnień teatralnych, ekonomiki przedsiębiorstwa, dobry organizator itp. Ob. Żuralski proponuje zaangażowanie na to stanowisko ob. Różę Rakowską, b. pracownika Teatru Lalek w Szczecinie. W dyskusji nad wysuniętą kandydaturą zabierają głos ob. ob. Niezychowski i Ścisłowski. W podsumowaniu dyskusji Zarząd poleca Dyrekcji zaangażowanie pracownika wysoko kwalifikowanego, który będzie odpowiadał stawianym warunkom, nie konkretyzując osoby. Omawiając w dalszym ciągu sprawy personalne ob. Rotstein proponuje dokonanie aktualizacji podpisów bankowych, ponieważ niektóre z dotychczas uprawnionych do podpisu osób opuściło szereg Zarządu jak np. ob. Rozpędowski. W związku z powyższym Zarząd popiera wniosek ob. Rotsteina i upoważnia do podpisów bankowych ob. ob. Aleksandra Rotsteina lub mec. Prumba ze strony Zarządu oraz ze strony teatru dyr. Niezychowskiego Jacka, Bogdana Żuralskiego lub księgowego Tadeusza Szczerbatko. Głos zabiera ob. Szczerbatko kwestionując swoje uprawnienia do podpisów bankowych, tłumacząc to swoją częstą nieobecnością w miejscu pracy w godzinach przedpołudniowych – zgodnie z warunkami umowy. Zarząd po wysłuchaniu odrzuca tłumaczenie księgowego w tej sprawie i utrzymuje jego uprawnienia do podpisu.

Ad p.4.

Przewodniczący zebrania ob. Rotstein udziela głosu ob. Żuralskiemu w celu przedstawienia Zarządowi proponowanego schematu organizacyjnego Biura

Koncertowego przy Operetce. Po wysłuchaniu przedłożonej propozycji Zarząd zgadza się w zasadzie z przedstawionym schematem, a w szczególności w momentach ścisłego uzależnienia biura Koncertowego od Dyrekcji Operetki. Projekt schematu celem dokładnego sformułowania ustaleń i analizy był przedstawiany Zarządowi w maszynopisie.

Ad p.5.

Odnosnie występów Kino-Kabaretu „Fata Morgana” pod szyldem Operetki Szczecińskiej, Zarząd Towarzystwa wysłuchał wyczerpujących wyjaśnień dyr. Niezychowskiego, który naświetlił cel oraz wyniki pierwszej zorganizowanej przez Dyрекcję Operetki imprezy pod nazwą Kino-Kabaret „Fata Morgana”⁶⁶. Z wywodów dyr. Niezychowskiego wynika, że myśl zorganizowania Kino-Kabaretu była słuszna z dwojakiej przyczyny: 1/ przynosi Operetce Szczecińskiej dobrą reklamę oraz 2/ bardzo poważnie podnosi zyski przedsiębiorstwa. W zakończeniu dyr. Niezychowski stwierdza, że dyrekcja Operetki ma zamiar w dalszym ciągu organizować podobne imprezy pod swym szyldem, nawet poza terenem województwa szczecińskiego. W dyskusji zabierali głos [3] ob. ob. Rotstein, Zajdel, Ścisłowski i Żuralski. Po wyczerpaniu dyskusji Zarząd podjął nast. uchwałę: „Zarząd zezwala i popiera działalność Dyrekcji Operetki na polu organizowania imprez muzycznych typu Kino-Kabaret z tendencją organizowania ich szczególnie na terenie województwa szczecińskiego, celem wzbogacenia i urozmaicenia działalności Operetki oraz zdobycia środków finansowych”. Zarząd przyjmuje też do zatwierdzającej wiadomości konkretną propozycję Dyrekcji, by pracownicy Operetki zatrudnieni dodatkowo przy pracach organizacyjnych lub technicznych dalszych programów Kino-Kabaretu otrzymywali dodatkowe wynagrodzenie.

Ad p.6.

Dyrektor Niezychowski złożył Zarządowi krótkie Sprawozdanie z objazdu Operetki po terenie województwa koszalińskiego w minionym okresie z „Krainą Uśmiechu” Fr. Lehara. Obsłużone zostały dwa największe miasta województwa a mianowicie Słupsk i Koszalin, w których dano 10 spektakli. Procent wykonania planu w objeździe 100%. W stosunku do terenu miasta Szczecina jest to

⁶⁶ Premiera kina-kabaretu „Fata Morgana” odbyła się 6 marca 1957 r. w kinach „Polonia” (godz. 19.00) i „Colosseum” (godz. 21.00), z programem pt. *Duchy na sprzedaż*. Oprócz pokazu filmów, m.in. *Chaplin żeglarzem* wystąpili również na żywo aktorzy warszawscy: Felicja Daniszewska, Krystyna Władyka, Zbigniew Rawicz, Antoni Jaksztas, „Fata Morgana”, *czyli wreszcie kino-kabaret*, „Kurier Szczeciński”, 5.03.1957, nr 53, s. 4.

plan mniejszy o ca 40%. Przykładowy wpływ kasowy dla Koszalina wyraża się kwotą 10.800 zł. Ogólnie biorąc wpływy kasowe w pełni pokrywają koszty przedstawień na wyjeździe. Dyr. Niezychowski omówił jeszcze pokrótce w sprawach organizacyjnych przebieg remontu nowego teatru przy ul. Potulickiej i stwierdził, że przeniesienie się biur do nowej siedziby nie nastąpi zbyt szybko. Dyr. Niezychowski przedkłada Zarządowi prośbę byłego v-ce dyrektora operetki ob. Aleksandra Mleczaka w sprawie podwyższenia mu poborów w okresie pracy w operetce do wysokości ryczałtu 1.300 zł. Zarząd po zapoznaniu się z treścią pisma i ustnymi wyjaśnieniami dyr. Niezychowskiego postanawia odłożyć swoją decyzję w tej sprawie do czasu przedłożenia konkretnie umotywowanego, pisemnego wniosku Dyrekcji Operetki.

W zakończeniu spraw organizacyjnych dyr. Niezychowski prosi zarząd o konkretne ustawienie go w nowe spatifowskie ramy plac personelu artystycznego, gdyż dotychczas sprawa ta jest nieuregulowana. Zarząd zobowiązuje się ustalić wynagrodzenie dyrektora do przyszłego posiedzenia Zarządu.

Ad p.7.

Do sali obrad zaproszeni zostali przedstawiciele grupy art. plastyków, którzy zaprojektowali architekturę wnętrza Teatru przy ul. Potulickiej. Art. Plastyk ob. Tadeusz Eismont przedstawił Zarządowi dwie plansze-szkice rozwiązań plastycznych Foye i Bufetu. Ponieważ Zarząd nie chciał wyrazić zbyt pochopnej decyzji ze względu na dość trudne, wybitnie nowoczesne ujęcia graniczące chwilami z abstrakcjonizmem postanowiono przemyśleć przedłożone projekty, zaczerpnąć porady fachowej oraz zwrócić się do kontrkandydatów o ewentualnie inne projekty. Postanowiono także konkretnej odpowiedzi udzielić w terminie kilku dni.

[4] Ad p.8.

W wolnych wnioskach nikt z obecnych głosu nie zabrał.

Ad p.9.

Po wyczerpaniu porządku dziennego obrady zakończono.

Protokołował
/Jerzy Ścisłowski/

Przewodniczący
/mgr. Al. Rotstein/

Szczecin, dnia 25 marca 1957 r.

PROTOKÓŁ NR 9

z posiedzenia Zarządu Towarzystwa Miłośników Teatru Muzycznego
w Szczecinie, odbytego w dniu 25 marca br. o godz. 15-tej przy obecności:

Ob. Aleksander Rotstein
Ob. Feliks Prumbs
Ob. Władysław Górzyński
Ob. Jerzy Ścisłowski
Ob. Paweł Pangalos

oraz spoza Zarządu:

Ob. Jacek Niezychowski – dyr. Operetki
Ob. Emanuel Messer⁶⁷ – art. plastyk

Porządek obrad:

1. Omówienie szkicu projektów wnętrza sali widowiskowej przy ul. Potulickiej 1, a mianowicie: a/ foyer, b/ szatnia i c/ bufet,
2. Sprawy organizacyjne
3. Wolne wnioski

Ad p.1.

Referuje ob. Messer. Oświadcza on, że malowidła będą wykonane na szkłe, co nie wiele podroży kosztu wykonawstwa, a da niewątpliwie lepszy elekt.

Ob. Messer podaje, że zgodnie z obowiązującymi taryfami ustalonymi przez Ministerstwo Kultury, całość projektu tj. projekt wstępny, techniczny i rysunki robocze – będzie kosztować 29.340.- zł, zaś realizacja projektu przez zespół artystów plastyków pod kierunkiem ob. Messera – zł. 26.400.

Łącznie projekty i wykonawstwo – zł. 55.740.

Przedłożone szkice projektów zostały zaaprobowane przez wszystkich zebranych, zwłaszcza w porównaniu z poprzednio przedłożonymi projektami innych plastyków i Zarząd jest skłonny dać zlecenie ob. Messerowi na sporządzenie projektów i wykonawstwo. W związku z tym wywiązała się ożywiona dyskusja na temat konieczności obniżenia – wyrównania stropów do jednego

⁶⁷ Malarz, grafik, rysownik satyryczny, od 1946 r. członek Związku Polskich Artystów Plastyków, a od 1947 r. przewodniczący tej instytucji, uczestnik licznych wystaw szczecińskich organizowanych przez ZPAP, od 1948 r. wykładowca malarstwa w Państwowym Ognisku Kultury Plastycznej, od 1949 r. współpracownik „Głosu Szczecińskiego” jako ilustrator i kierownik działu kultury, APSz, Związek Polskich Artystów Plastyków Okręgu Szczecińskiego, sygn. 254, *Akta osobowe Emanuela Messera*.

poziomu, aby umożliwić wykonanie dekoracji artystycznych. Jako jedyną możliwość wysunięto propozycję stropu wiszącego, wykonanego ze znajdujących się na miejscu płyt pilśniowych. Sprawę tę omówi dyr. Niezychowski z wykonawcą robót budowlanych inż. Bandkowską.

- [2] Drugą kwestią dyskusyjną była sprawa oświetlenia. Ob. Messer projektuje oświetlenie odgórne – sufitowe, które stwarza atmosferę nowoczesności i daje duże efekty, a instalacja nie będzie droższa od kosztownych żyrandoli, które jedynie mogłyby być zastosowane w takich pomieszczeniach.

Po wysunięciu wszystkich pro i contra odnośnie oświetlenia i stropu oraz po przedłożeniu przez dyr. Niezychowskiego możliwości zapłaty za projekty artystycznej dekoracji i jej wykonawstwo, sprawę sprecyzowano w nast. sposób: Ob. Messer w najbliższych dniach uzyska dane odnośnie kosztów szkła na malowidła, obniżenia stropów i oświetlenia, a następnie będzie można ustalić ile Operetka jest w stanie zapłacić za projekty i wykonawstwo dekoracji artystycznych. Ob. Messer przyrzekł również, że plastycy jeszcze raz przeanalizują kosztą projektów i wykonawstwa i zgadzają się odstąpić od cen ustalonych przez Ministerstwo Kultury. Po uzyskaniu w/podanych danych Zarząd TMTM da zlecenie ob. Messerowi na prace projektowe i realizację projektów⁶⁸.

Równocześnie Zarząd upoważnił ob. Rotsteina do załatwienia odmownie sprawy poprzednio przedłożonych projektów plastycznych.

Ad p.2.

Zgodnie z uchwałą Zarządu z poprzedniego zebrania, Dyrekcja Operetki przedłożyła wniosek odnośnie wypłacenia ob. Mleczakowi Aleks. ryczałtu w wys. 1.300.- zł miesięcznie za okres pełnienia przez niego funkcji v-ce dyrektora Operetki tj. od dnia 1.XII.56 r. do dnia 31.I.1957 r.

Zarząd przyjął uzasadnienie Dyrekcji Operetki i wyraził zgodę na wypłacenie ob. Mleczakowi sumy zł. 2.600.

Sprawa ustalenia poborów dyr. Operetki w/g ram SPATiF-u jest aktualna, lecz zostanie zrealizowana po zapoznaniu Zarządu jak się te sprawy kształtują gdzie indziej, co łączy się z wyjazdem Gł. Księgowego ob. Szczerbatki do Warszawy i Poznania w celu ogólnego rozeznania się w sprawach finansowych podobnych przedsiębiorstw.

⁶⁸ Umowę zob. w: APSz, Opera, sygn. 1, *Umowa w sprawie zaprojektowania wnętrza foyer, szatni i bufetu Teatru Muzycznego przy ul. Potulickiej 1, oraz wykonania zaprojektowanych elementów plastycznych*, s. 12–13.

Ponadto ob. Rotstein oświadczył, że z dniem 1.IV. br. musi rozpocząć normalną pracę dział finansowy Operetki i w tym celu dyr. Rotstein przydzieli 1 z pokoi DBOR-u do czasu całkowitego przeniesienia się Biura Operetki na ul. Potulicką. Przedłożony przez Operetkę projekt schematu organizacyjnego Biura Koncertowego zostanie zatwierdzony przez Zarząd TMTM po ponownym przedyskutowaniu go przez ob. ob. Rotsteina i Prumbsa jako fachowców prawników.

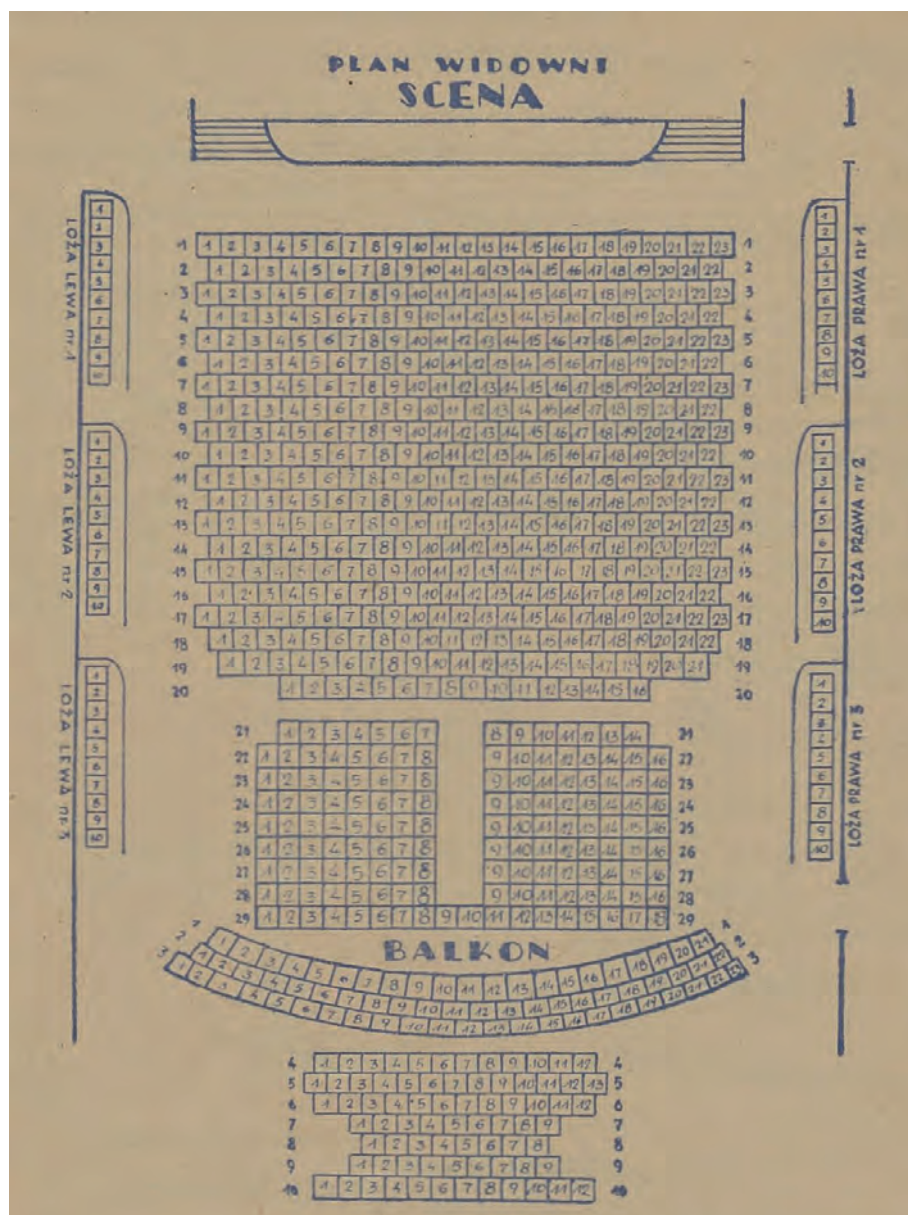
Ad p.3.

[3]

W wolnych wnioskach nikt głosu nie zabierał, wobec czego zakończono obrady o godz. 16:30-ci.

Protokołowała
/Stella Jasińska/

Przewodniczył
/mgr. Aleks. Rotstein/

Plan widowni w teatrze przy ul. Potulickiej 1, strona z programu do *Cnotliwej Zuzanny*, APSz, Opera i Operetka w Szczecinie

PROTOKÓŁ NR 10

z posiedzenia Zarządu

Towarzystwa Miłośników Teatru Muzycznego w Szczecinie,
odbytego w dniu 8 maja 1957 r. o godz. 14-tej przy obecności:

Ob. Aleksander Rotstein

Ob. Zofia Zajdel

Ob. Jerzy Ścisłowski

oraz spoza zarządu Ob. Ob.

Jacek Niezychowski – dyr. Operetki

Bogdan Żuralski – z-ca dyr. Operetki

Nieobecni usprawiedliwieni:

Ob. Władysław Górzyński

Ob. Feliks Prumbs

Porządek dzienny:

1. Informacje dyr. Niezychowskiego odnośnie budowy i prac artyst.
2. Kino-Kabaret „Fata Morgana” – informacja p. Żuralskiego
3. Sprawa uaktywnienia członków Towarzystwa
4. Sprawy różne

Ad p.1.

Dyrektor Niezychowski informuje zebranych, że w dniu 8 maja br. zostało odnotowane przez inspektora nadzoru D.B.O.R. Inż. Zgierskiego w dzienniku budowy, że termin oddania robót budowlanych przesunięto na dzień 15.VI.57 r. Dyr. Niezychowski oświadcza, że z dyrekcją Operetki nic nie uzgadniano i Operetka nie wyraziła zgody na żadne przesunięcia terminu, zaś dyr. Niezychowski w dzienniku budowy pisemnie zdementował oświadczenie inspektora nadzoru, odnośnie ustalenia z Operetką jakichkolwiek zmian terminów.

Ob. Rotstein wyjaśnia, że zdaniem fachowców i inspektora nadzoru najwcześniejszym terminem oddania robót może być dzień 10.VI.57 r.

Dyr. Niezychowski oświadcza, że takie posunięcie jest b. wygodne dla wykonawcy, ale Operetka nie powinna iść awansem na żadne ustępstwa odnośnie terminów, a przeciwnie mobilizować wszelkie środki, aby salę otrzymać jak najwcześniej.

Ponadto dyr. Niezychowski informuje Zarząd, że ustalił z inż. Bandkowskim iż:

- a. scena i zaplecze będą gotowe do oddania dla prac zespołu
- b. sala będzie otynkowana do dnia 24 maja br.

[2] W dalszym ciągu dyr. Niezychowski informuje Zarząd o trudnościach w związku z nabyciem fotelików teatralnych. Ponieważ foteliki możemy otrzymać w najlepszym wypadku w IV – tym kwartale br., obecnie zaistniała konieczność zakupienia krzeseł zastępczych – zwykłych biurowych, giętych, które w/g informacji z CZHM w Warszawie możemy nabyć w WPHM w Gdańsku i Koszalinie i takie zamówienie zostanie natychmiast dokonane.

W związku z nową premierą konieczne jest uruchomienie kredytów przyznanych przez WRN i otwarcie dla Operetki konta w N.B.P. na pierwsze wyposażenie, gdyż inaczej nie można dokonywać i realizować zamówień, co w efekcie uniemożliwi przygotowanie premiery na wyznaczony termin.

Odnosnie reżysera Operetki ostateczna decyzja zapadnie w czasie wyjazdu zespołu na gościnne występy w teren woj. wrocławskiego – po rozmowie z p. Wajdą. Odnosnie wynagrodzeń za reżyserię, dyr. Niezychowski stwierdza, że za „Kraję Uśmiechu” otrzymał p. Wayda 8.000.- zł.

Nowa premiera „Cnotliwa Zuzanna” Gilberta będzie gotowa między 5-tym a 10-tym czerwca br.⁶⁹

Ob. Rotstein zapytuje jak została ustalona sprawa „Wesołej Wdówki” t.j. planowanej premiery zespołu ZBM.

Wyjaśnia p. Żuralski, że ZBM chce być konkurentem dla Operetki i wobec tego należy sprawę postawić na Komisji Koordynacyjnej jako „Być albo nie być” Operetki Szczecińskiej.

Zarząd zobowiązuje p. Żuralskiego do wystosowania pisma do Woj. Kom. Koordynacyjnej w sprawie korsarskiej działalności Klubu ZBM w związku z dobozem repertuaru operetkowego. Ponadto p. Żuralski będzie w dniu 14 maja br. na posiedzeniu WKK, gdzie ma być omawiana sprawa zespołu ZBM. Ob. Ścisłowski zapytuje o wyniki finansowe wyjazdu zespołu na występy do Słupska i Gdańska.

⁶⁹ Plany te uzależnione były od postępów w adaptacji sali na ul. Potulickiej, intensywne próby trwały już od dłuższego czasu, odbywając się w sali Filharmonii, „Kurier Szczeciński”, 1957, nr 92, s. 6; w związku z wymaganiami licznej obsady sztuki, Operetka zorganizowała przesłuchania dla nowych adeptów chóru operetkowego, „Kurier Szczeciński”, 1957, nr 132, s. 5.

Dyr. Niezychowski oświadcza, że to się opłaca zwłaszcza w wypadku ostatniego wyjazdu i, że Operetka wyszła dobrze finansowo na tym tournée⁷⁰.

Ponadto dyr. Niezychowski informuje zarząd o zamierzonej współpracy z nowo powstałym zespołem bałtyckim⁷¹ – opartym na takich samych zasadach jak TMTM w Szczecinie. Współpraca polegałaby na tym, że oba zespoły przygotowują jednocześnie dwie różne premiery. Po wystawieniu premier zespoły chóralski i baletowy oraz orkiestra przygotowują również partie drugiego zespołu tj. gdański szczecińskiego i na odwrót. Po ca 1,5-miesięcznym graniu spektaklu następuje przerzut aktorów pierwszoplanowych, dekoracji i kostiumów i po paru próbach ensemblowych cykl przedstawień w granicach [3] również 1,5 m-ca. Zyskuje się przez to przy minimalnym wzroście kosztów / przeróbki kostiumów, przejazdu i hotele/ podwojenie ilości premier w roku z 4-ech do 8-miu, co zapewni b. wysoki procent frekwencji, a zatem może zbliżyć Teatru do samowystarczalności.

Założenie zasadnicze – wspólne dla obu Teatrów kierownictwo artystyczne, dyrekcja i aktorzy pierwszoplanowi.

Odpowiednie pismo w tej sprawie zostało wysłane przez dyr. Niezychowskiego do odpowiednich czynników w Gdańsku i Szczecinie.

Konferencja w tej sprawie jest spodziewana w najbliższym czasie. Odnosnie samowystarczalności naszej Operetki p. Żuralski stwierdza, że musimy mieć w m-cu 10 przedstawień po 12.000.- zł kasy co daje 120.000.- zł i to nam daje gwarancję pokrycia kosztów, jednakże w ostatnim czasie koszty przejazdów i opłaty związane z wyjazdem zespołu nie dały tego minimum.

Dyr. Niezychowski oświadcza, że mając własną salę będziemy mogli w najbliższym czasie siłami własnych zespołów i solistów, przy wykorzystaniu posiadanych kostiumów i dekoracji po małych zmianach wystawiać nawet opery jak np. *M-me Butterfly*, *Don Pasquale* i inne, co da ponad planowy dochód.

Ad p.2.

Odnosnie Kino-Kabaretu „Fata Morgana” informacji udziela p. Żuralski.

⁷⁰ Zespół operetki szczecińskiej wystawił cztery przedstawienia *Krainy uśmiechu* w gdańskiej hali sportowej, które przyciągnęły komplet widzów, *Co słyhać w Operetce?*, „Kurier Szczeciński”, 1957, nr 92, s. 6.

⁷¹ W związku z sukcesem tournée Operetki Szczecińskiej i jej występami w Gdańsku, które przyciągnęły ogromną publiczność, powstała w Gdańsku inicjatywa powołania analogicznego społecznego TMTM z zadaniem powołania operetki gdańskiej pod nazwą „Operetki Bałtyckiej”, obie strony zadeklarowały chęć ścisłej współpracy poprzez wymianę personelu i poszczególnych przedstawień, tamże, s. 6.

Dochód z imprez w Szczecinie oraz Słupsku i Koszalinie wyniósł 8.000.- zł w marcu. Natomiast w kwietniu w Gdyni i Gdańsku już na czysto przypadło Operetce 20.000.- zł.

W maju sprzedano program na Poznań, Rzeszów i Lublin z czego czysty dochód dla Operetki wyniesie po 500,- zł za każdy występ.

Ob. Ścisłowski zapytuje kto organizuje imprezy Kino-Kabaretu w terenie i jak kształtuje się podział zysków. Wyjaśnia p. Żuralski, że imprezy organizują ludzie dobrze zorientowani w danym terenie.

Jeśli chodzi o zysk to dla Operetki zysk musi być z każdego występu, natomiast pozostali otrzymują tylko wtedy, jak jest faktyczny dochód. W zyskach partycypują: ob. ob. Żuralski jako kierownik Biura Koncertowego, dyr. Nieżyehowski za nadzór artystyczny i gł. księgowy za prowadzenie rozliczeń.

Po wyczerpaniu punktów odnośnie informacji dyr. Operetki ustalono, że sprawę konwencji teatralnej załatwi w najbliższych 3 dniach p. Ścisłowski, uzyskując dane z PTD i zgodnie z obowiązującymi przepisami Zarząd ustali pobory dyr. Nieżyehowskiego i pozostałym pracownikom.

Dyr. Nieżyehowski oświadcza, że wobec przeciągającego się załatwiania sprawy jego uposażenia, zmuszony będzie pobierać przysługujące mu wynagrodzenie za dogrywki aktorskie w kwocie zł. 550.- a nie jak dotychczas 250.- zł za jedno

[4] przedstawienie, na co sam się dobrowolnie zgodził.

Ad p.3.

Zarząd upoważnia ob. Jasińską do skontaktowania się z poszczególnymi członkami Towarzystwa, celem ściągnięcia od nich składek członkowskich i uaktywnienia ich w pracach Towarzystwa. Ponadto należy rozszerzyć listę członków przez dokooptowanie nowych, przede wszystkim spośród pracowników Operetki.

Prowadzenie spraw zarządu powierza się na stałe Ob. Jasińskiej, która z tego tytułu będzie otrzymywać dodatkowe wynagrodzenie w kwocie zł. 300.- miesięcznie począwszy od dnia 1 maja br.⁷²

Ad p.4.

Do Towarzystwa wpłynęły 2 pisma. Jedno z PMRN Wydz. Społ-Administr. zawiadamiające o posiedzeniu w dniu 17 maja br. w sprawie Stowarzyszeń⁷³,

⁷² Zob. APSz, Opera, sygn. 1, *Pismo do Dyrekcji Operetki Szczecińskiej z dnia 28 maja 1957 r.*, s. 18.

⁷³ Pismo z 30 kwietnia 1957 r., zob., Opera, sygn. 1, *Pismo PMRN w sprawie zebrania dotyczącego stowarzyszeń*, s. 16.

drugie z Woj. Zarządu Spraw Wewnętrznych Wydz. Społ-Adminstr. dot. podania imiennego składu członków Zarządu TMTM i opłacenia kwoty zł. 6.- tyt. opłaty stemplowej do Statutu⁷⁴.

Na posiedzenie w dniu 17 maja br. pójdzie ob. Jasińska i zreferuje na posiedzeniu Zarządu jakie sprawy były omawiane.

Na pismo WRN należy odpowiedzieć i załączyć znaczek stemplowy, do czego zobowiązuje się ob. Jasińską.

Ob. Ścisłowski stwierdza, że zgodnie ze Statutem zadaniem Zarządu jest pomagać Operetce i wobec tego każdy z członków Zarządu powinien konkretnie na jakimś odcinku zadeklarować swą pomoc⁷⁵.

Ob. Ścisłowski oświadcza, że w najbliższym czasie sporządzi projekt deklaracji członkowskiej i legitymacji TMTM i przedłoży do akceptacji Zarządu łącznie z kosztorysem, na podstawie zasięgniętych informacji w Zakładach Graficznych.

Ob. Zajdel zobowiązuje się zwerbować 10 nowych członków Towarzystwa.

Po wyczerpaniu porządku obrad, posiedzenie zakończono o godz. 16:30.

Protokołowała
/Stella Jasińska/

Przewodniczył
/Aleksander Rotstein/

⁷⁴ Pismo z 27 kwietnia 1957 r., zob. APSz, Opera, sygn. 1, *Pismo Wojewódzkiego Zarządu Spraw Wewnętrznych, Wydział Społeczno-Administracyjny, w sprawie listy członków zarządu TMTM*, s. 14; wówczas Zarząd TMT składał się z siedmiu osób: Aleksander Rotstein, Feliks Prumbs, Aleksander Mleczak, Jerzy Ścisłowski, Paweł Pangalos, Zofia Zajdel, Władysław Górczyński, zob. APSz, Opera, sygn. 1, *Pismo Zarządu TMTM w sprawie listy członków Zarządu*, s. 15.

⁷⁵ Zakres działań zarządu określa § 8 statutu TMTM, APSz, PWRN, sygn. 6279, *Statut TMTM*.

Chmielińska

"Cnotliwa Luxanna"

Projekty kostiumów do operetki *Cnotliwa Zuzanna*, 1957 r., proj. I. Skoczeń, APSz, Opera i Operetka w Szczecinie

PROTOKÓŁ NR 11
z posiedzenia zarządu TMTM w Szczecinie,
odbytego w dniu 28 maja 57 r. o godz. 19-tej w klubie TPPR,
przy al. Wojska Polskiego 66.

Obecni: Ob.Ob Aleksander Rotstein
Feliks Prumbs
Zofia Zajdel
Jerzy Ścisłowski
dyr. Brykczyński – członek Komisji Rewizyjnej
oraz spoza Zarządu
Bogdan Żuralski – z-ca dyr. Operetki
Tadeusz Szczerbatko – gł. księgowy Operetki

Nieobecni usprawiedliwieni:
Ob.Ob. Władysław Górzyński

Porządek obrad

1. Odczytanie protokołu z poprzedniego posiedzenia
2. Informacje o działalności Operetki
3. Sprawa siatki płac
4. Informacja Komisji Rewizyjnej
5. Wolne wnioski

Ad p.1.

Protokół przyjęto w zasadzie bez zmian, za wyjątkiem poprawki p. Żuralskiego, który odnośnie samowystarczalności Operetki wniósł do p..... prot. nr..... nast. zdanie: „ze względu na produkowanie się zespołu poza Szczecinem, zostały przekroczone również koszty.

Ad p.2.

Informacji udziela z-ca dyr. Operetki p. Żuralski.

Omawiając ostatnie gościnne występy naszego zespołu w terenie woj. wrocławskiego, należy uważać wyjazd jako udany. Ogólny wpływ kasowy zamyka się sumą 250 tys. złotych za 18 przedstawień.

W czasie tego wyjazdu zmniejszyły się również wydatki organizacyjne, co należy tłumaczyć nabytym doświadczeniem i wykorzystaniem do pracy naszej ekipy technicznej.

Należy się spodziewać, że z dochodów zostaną pokryte wszystkie wydatki oraz pobory stałe dla całego zespołu.

Oдноśnie poziomu artystycznego zespół nasz pozostawił dobre wrażenie i miasta, w których odbywały się występy, oczekują na przyjazd naszej Operetki z nowym repertuarem.

„Kraina Uśmiechu” nie została jedynie wygrana we Wrocławiu, gdzie można się jeszcze produkować przez dwa tygodnie.

W przyszłości będziemy grać w każdym mieście przez dłuższy okres czasu, co da lepsze efekty finansowe.

- [2] Analizując rentowność Operetki należy podkreślić, że zaplanowany średnio wpływ zł. 10.000.- od przedstawienia został wykonany w okresie od początku roku 57 w wysokości 13.000. zł.

W dalszym ciągu p. Żuralski referuje, że memoriał o działalności Klubu ZBM został wystosowany i sprawa była na porządku obrad Woj. Komisji Koordynacyjnej, jednakże końcowy efekt był taki, że ZBM otrzymał zezwolenie na wystawienie Operetki Lehara „Wesoła Wdówka”. Jedynie kierownik Wydz. Kultury PMRN p. Krzyżanowska wniosła do protokołu, aby zbadać czy ZBM powinien jedynie nastawiać się na operetki i wyręczać w tym kierunku teatr zawodowy, a nadto postawiła wniosek, aby zbadać zarzuty podane w piśmie Operetki. W dyskusji zabrał głos p. Rotstein stwierdzając, że ZBM już od początku działalności Operetki usiłuje stwarzać dla niej konkurencję gdyż równocześnie z „Krainą Uśmiechu” wystawił „Wiktorię i jej Huzara”⁷⁶. Należałoby ustalić jak ułożyć na przyszłość stosunki z ZBM i czy istnieje jakieś prawo, aby można zabronić im publicznych występów. W sprawie tej wyjaśnia p. Zajdel, że w roku 56 została uzupełniona uchwała CRZZ odośnie samowystarczalności zespołów artystycznych amatorskich w sensie polecenie dawania odpłatnych występów.

P. Prumbs stawia wniosek aby:

1. odszukać zarządzenie odośnie odpłatnych występów zesp. amat. /do czego zobowiązał się p. Ścisłowski/
2. przewodniczący Zarządu p. Rotstein przedstawi sprawę Operetka ca ZBM resortowemu przewodniczącemu WRN Szechterowi.

⁷⁶ Na temat trudnych relacji między Operetką TMTM a zespołem amatorskim ZBM, zob. *Operetka a ZBM*, „Kurier Szczeciński”, 19.04.1957, nr 93, s. 6.

3. sporządzać plany repertuarowe roczne i zgłaszać je w WKK i właściwym władzom miejscowym, dla uniknięcia nieporozumień
4. spowodować, aby komisja społeczna, która ma zbadać na miejscu w ZBM zarzuty postawione przez Operetkę zaczęła już działać
5. wystosować pismo do Wydz. Kultury WRN z prośbą o podanie składu komisji i wyników jej badań
6. wystosować pismo do Wydz. Kultury WRN odnośnie występów obcych zespołów teatrów muzycznych na terenie miasta Szczecina po uzgodnieniu tego zagadnienia z Operetką Szczecińską.

Uzupełniając swoje informacje p. Żuralski podaje do wiadomości Zarządu, że na posiedzeniu WKK przedstawiciele ZBM pp. Rojek i Król stawili wniosek, aby specjalna komisja zbadała gospodarkę finansową Operetki z uwagi na olbrzymie sumy, jakie Operetka otrzymuje z WRN na swą działalność.

Ponadto p. Żuralski dodaje, że odnośnie wydania zezwolenia na „Wesołą Wdówkę” dla ZBM padły na WKK dwa wnioski: jeden Krzyżanowskiej, aby wydać zezwolenie po zbadaniu zarzutów Operetki za czym głosował przedstawiciel [3] „Estrady” p. Gabrielewicz, a przeciwna była przedstawicielka Filharmonii p. Filutowicz, oraz drugi wniosek p. Zawiszy aby zezwolenie wydać natychmiast. W sprawie budowy sali widowiskowej przy ul. Potulickiej głos zabrali pp. Rotstein i Żuralski. Zreferowano sprawę zezwolenia ministra na oddanie robót prywatnemu przedsiębiorcy⁷⁷ i wymogi insp. pożarnictwa p. Południkiewicza. Dyr. Rotstein stwierdza, że biorąc najbardziej optymistycznie, jeśli nie będzie przestojów budowa będzie ukończona w połowie lipca br.

P. Prumbs stawia wniosek aby zaktualizować umowę z wykonawcą inż. Bandkowską odnośnie terminów wykonawstwa na podstawie opinii DBOR. Sprawą winni się zająć Gł. księgowy Operetki i inspektor nadzoru DBOR.

Odnośnie spraw finansowych Operetki p. Żuralski informuje, że na działalność otrzymaliśmy 500 tys. zł. z czego wydatkowano już 300 tys. zł. w okresie 5-ciu m-cy a do końca roku pozostaje jeszcze 200 tys. zł. Na pierwsze wyposażenie przyznano 700 tys. zł. z czego Operetka zapotrzebowała 200 tys. zł. tyt. I raty na zakupione już artykuły jak aparatura elektryczna, krzesła, materiały itp. Odnośnie preliminarza działalności Operetki p. Żuralski wyjaśnia, że opiewa

⁷⁷ Zob. APSz, Opera, sygn. 1, *Pismo Przewodniczącego PWRN zezwalające Operetce na powierzenie robót budowlanych przedsiębiorstwu prywatnemu*, s. 19.

on na 700 tys, a WRN przyznał nam jedynie 500 tys. zł. wobec czego trzeba albo wystąpić o dodatkowe kredyty, albo skontrolować preliminarz.

Wniosek: Zrobić analizę działalności Operetki i ewentualnie sporządzić preliminarz wydatków na II-gie półrocze br. do 15.VI. br., a po tym ewentualnie wystąpić o dodatkowe kredyty.

Należy uzyskać ponadto uchwałę PWRN odnośnie przyznania dotacji na działalność zgodnie z preliminarzem.

W dalszym ciągu p. Żuralski informuje, że był w Warszawie w CZIM u nacz. Czyżowskiego, który konkretnie zapytał czy Operetka nasza chce być upaństwowiona w roku 58 czy też pozostać nadal społeczną. W wypadku upaństwowienia należy wystąpić w tej sprawie do Ministerstwa w czerwcu br., gdyż w tym czasie sprawy te są załatwiane.

P. Prumbs stawia wniosek, aby przed powzięciem decyzji w tej sprawie

- a. zebrać materiał odnośnie korzyści jakie wynikną z upaństwowienia względnie utrzymania w dotychczasowym stanie /winni wykonać Gł. księgowy i z-ca Dyrektora Operetki/
- b. postawić sprawę na walnym zebraniu TMTM
- c. wystąpić z wnioskiem do ministerstwa via WRN w Szczecinie.

Ad p.3.

W sprawie ustalenia siatki płac należy:

- a. znać politykę repertuarową Operetki na okres przynajmniej 3 m-cy
- [4] b. przekalkulować na podstawie obecnej siatki płac jak wygląda fundusz płac, a jak będzie kształtować się w świetle konwencji.

Sprawa poborów dyr. Nieżychońskiego zostanie ustalona w obecności p. Nieżychońskiego po przedłożeniu analizy siatki płac pracowników Operetki, ponadto należy sporządzić zlecenie na dogrywki sceniczne, gdyż do dnia dzisiejszego dyr. Nieżychoński nie ma takiego zlecenia.

Ad p.4.

Dyr. Brykczyński oświadczył, że komisja rewizyjna trzykrotnie nie mogła przeprowadzić kontroli finansowej, gdyż brak było kompletu dowodów oraz ludzi upoważnionych do dawania wyjaśnień.

Stawia przeto wniosek aby ustalić dokładną datę na przeprowadzenie kontroli zapewniając obecność dyrektorów i gł. księgowego Operetki. Na podstawie

dotychczasowej częściowej kontroli p. Brykczyński stwierdza, że były nieformalności w prowadzeniu księgowości, co już obecnie zostało usunięte, a pozostałe usterki wykaże najbliższa kontrola działalności finansowej Operetki⁷⁸.

Ad p.5.

Zebrani stwierdzili, że należy przeanalizować Statut Towarzystwa i wprowadzić zasadnicze konkretne zmiany, co nastąpi na walnym zebraniu członków Towarzystwa, po przygotowaniu projektu przez pp. Rotsteina i Prumbsa.

Na tym wyczerpano porządek dzienny i zakończono posiedzenie.

Protokołowała
/Stella Jasińska/

Przewodniczył
/Mgr A. Rotstein/

Szczecin, dnia 29.V.1957 r.

⁷⁸ Pełna kontrola przeprowadzona została w czerwcu 1957 roku, której wynikiem jest protokół z 21 czerwca 1957 r., zob. APSz, Opera, sygn. 1, *Protokół z kontroli przeprowadzonej w Operetce Szczecińskiej TMTM w Szczecinie przez Komisję Rewizyjną*, s. 23–26.

Dwie operetki w Szczecinie

„Wiktoria i jej huzar“ w ZBM

EUTERPE, muza starogreckiej poezji lirycznej i lekkiej muzyki bachicznej, długo milczała w Szczecinie, aż w zaraniu 1957 roku rozlała się bania muzyki operetkowej z dwiema premierami: w styczniu „Kraina uśmiechu” w wykonaniu Szczecińskiej Operetki Zawodowej, zaś 9 lutego „Wiktoria i jej huzar” Abrahama, wystawiona przez amatorski zespół ZBM.

Wybrano ażdła melodyjne, żywe, ciekawe w akcji i tryskające humorem. Różnorodność miejsca: więzienie syberyjskie, krajobraz japoński, sala amerykańskiej ambasady w Petersburgu i miasteczko węgierskie na tle bogatych win nic nie naruszają jednolitości stylu. Interesujący i dramatyczny temat zżęcznie powikłany jest sytuacjami dowcipnymi i humorystycznymi dialogami, kończy się zadowolającym happyendem. Głównym motywem muzycznym jest sentymentalny walc angielski, przeplatany węgierskimi melodiami, wesolymi kupletami, trochę pod jazz w drugim akcie, a cały ostatni akt wypełnia bajecznie kolorowy folklor węgierski, muzyczny i taneczny. Operetka tętni rytmem, faluje przyjemną melodią, łaskocze ucho lekką, zgrabną instrumentacją, dżiła na humor i publiczność wychodzi rozbawiona.

Jak stalinowscy ponuracy nie nawidzili operetki, tak teatralni sceptycy zaraz wystąpią z argumentami, że „Wiktoria i jej huzar” nie dla amatorskiego zespołu. Premiera ZBM-u przeczy jednak temu. W czym leży sekret amatorskiego powodzenia? ZBM dysponujące własną salą, otrzymała od Państwowej Operetki Poznańskiej jakby w ramach patronatu ładne dekoracje i jeszcze piękniejsze kostiumy. Na tej bazie gospodarczej rozwinęła się „nadbudowa”: orkiestra poczyniła od czasu wystawienia „Domku trzech dziewcząt” znaczne postępy, brzmi lepiej, choć prolog był

najślabszy, poza którym słyszałem kilka nieładnych fragmentów, ale w całości orkiestra grała tanecznie, żywo i lekko oraz pomagała śpiewającym amatorom. Do najbardziej udanych kreacji należą dwie pary: hrabia Fery i Lia San oraz Janczi i Riquette, obie pary komiczne, pełne życia, z niezłą dykcją, przy czym hrabia Fery i Riquette zgrabnie tańczą i swobodnie poruszają się na scenie. Te dwie pary utrzymywały żywe tempo wesolej sztuki. Nie można tego powiedzieć o trójce małżeńskim: hrabina Wiktoria (głosowo z trójki najlepsza), poseł Cunnlight i rotmistrz Koltay. Wzięła ich sprzeczna operetkowej atmosferze dramatyczność sytuacji, trema i trudność dla amatorów w opanowaniu ról aktorskich i partii wokalnych, ale pamiętać trzeba, co pisze anonimowy autor programu, że zespół ZBM przygo-

Akt III rozgrywa się na Węgrzech. Wesole święto winobrania. Filomena WÓJCIK (Lia-San), Jerzy MATUSZAK (burmistrz) i Grzegorz ZIELIŃSKI (hrabia Fery).

Akt II. Finał sceny, którą artyści-amatorzy Alicja DEMI NIUK (Riquette) i Tadeusz GO FRON (Janczi) odśpiewali i odtańczyli przy oklaskach rozbawionej widowni.

tował operetkę, „dając z siebie wszystko, na co stać amatorów, nie próbujących wcale konkurować z teatrem zawodowym”.

Jeżeli w ubiegłych latach dyktowano naszym zespołom amatorskim co mają grać i jak mają grać, to teraz swobodnie dokonany wybór operetki dał dowód, że są wyniki pracy amatorskiego zespołu, jeśli nikt nie komentuje. Publiczność bawiła się znakomicie, a ja wyszedłem w dobrym humorze.

Antoni HUEBNER

PROTOKÓŁ NR 12

z posiedzenia Zarządu Towarzystwa Miłośników Teatru Muzycznego
w Szczecinie, odbytego w dniu 3.VII.57 r.
w Klubie TPPR, przy Al. Wojska Polskiego 66.

Obecni Ob.Ob.: Aleksander Rotstein
Feliks Prumbs
Jerzy Ścisłowski
Tadeusz Brykczyński – z Komisji Rewizyjnej TMTM
Jacek Niezychowski
Bogdan Żuralski

Nieobecni usprawiedliwieni
Ob.Ob. Władysław Górzyński
Zofia Zajdel

Porządek dzienny:

Odczytanie protokołu z poprzedniego posiedzenia
Informacje dyrektora Operetki
Siatka płac prac. Operetki
Informacje Komisji Rewizyjnej /pokontrolne/
Sprawy członkowskie
Wolne wnioski

Ad p.1.

Protokół przyjęto bez zmian.

Realizacja wniosków z poprzedniego zebrania.

Oдноśnie sprawy Operetki i Klubu ZBM ob. Żuralski wyjaśnia, że odbyło się drugie posiedzenie Woj. Komisji Koordynacyjnej, gdzie podano do wiadomości protokół Komisji Kontrolnej wydelegowanej do klubu ZBM. Komisja stwierdziła, że żadnych honorariów nie płacono amatorom biorącym udział w pracy zespołu operetkowego ZBM, jedynie wypłacono sumę 35.000. zł tyt. premii dla tychże aktorów, a orkiestra jest opłacana stale za próby.

Wobec powyższego Komisja wydelegowana z ramienia Woj. Kom. Koordynacyjnej do Klubu ZBM, dla zbadania zarzutów postawionych przez Dyрекcję Operetki Szczecińskiej – uznała, że wszystko jest w porządku i zarzuty Operetki są bezpodstawne.

- [2] W dniu 2 lipca br. na konferencji w Min. Kultury i Sztuki – dyr. Niezychowski sprawę tę ponownie przedłożył do rozpatrzenia. Odnośnie planów repertuarowych ustalono, że w ciągu najbliższych dni odpis zostanie przesłany do Wydz. Kultury PWRN w Szczecinie.

W sprawie ewentualnego „upaństwowienia” Operetki dyr. Niezychowski wyjaśnia, iż na zjeździe w Warszawie w dniu 2 lipca br. Dyr. Weinbaum w swym przemówieniu oświadczył, że jest kilka Operetek w Polsce, na których Ministerstwu specjalnie zależy – zwłaszcza Operetki Ziem Odzyskanych tj. Szczecin i Wrocław i że ustawiają tę sprawę jako zasadniczą w skali krajowej.

Np. w Szczecinie przebywa dużo zagranicznych gości, którzy mogą korzystać z przedstawień operetkowych nie znając nawet języka polskiego – co jest już niemożliwe w teatrach dramatycznych.

Jednocześnie dyr. Niezychowski wyjaśnia, że upaństwowienie ma aspekt korzystny i niekorzystny. Ze względu na okres rozwojowy Teatru lepiej byłoby nie upaństwowiać, natomiast ze względu na samą działalność, werbowanie dobrych aktorów i stosunki z teatrami dramatycznymi znacznie korzystniej byłoby upaństwowić naszą Operetkę.

Ob. Prumbs stawia wniosek aby:

Zarząd wystąpił w imieniu TMTM do Ministerstwa Kultury i Sztuki via Prezydium WRN – z wnioskiem⁷⁹ o upaństwowienie Operetki z dniem 1.I.1958 r. i to w terminie do dnia 6 lipca br. Wniosek jednogłośnie przyjęto⁸⁰.

Odnośnie preliminarza wydatków na II półrocze 57 roku nie został on dotąd wykonany z uwagi na nieznaną terminu otwarcia Teatru.

⁷⁹ Wniosek, zob. APSz, Opera, sygn. 1, *Pismo dot. upaństwowienia Operetki Szczecińskiej z dniem 1.I.1958*, s. 28: Zarząd Towarzystwa [...] przedkłada niniejszy wniosek o upaństwowienie Operetki [...] motywując wniosek następująco: [...] powstała w listopadzie ubr. przy współpracy [...] Operetki w Gliwicach i [...] Filharmonii w Szczecinie. W okresie swej działalności do chwili obecnej wystawiła premierę operetki Fr. Lehára „Krajinę uśmiechu”, a w najbliższych tygodniach wystawi premierę „Cnotliwej Zuzanny” Gilberta. W przyszłym miesiącu Operetka otrzymuje gmach teatru z salą widowiskową na ca 850 miejsc i dobrym zapleczem gospodarczym. Obecnie kompletowany jest własny zespół aktorski i orkiestrowy, tak, że z rozpoczęciem nowego sezonu [...] może oprzeć się na własnych siłach [...]. Biorąc powyższe dane pod uwagę Zarząd TMTM uważa, że upaństwowienie [...] ustawiłoby ją należycie w stosunku do innych teatrów muzycznych w kraju, co byłoby niezmiernie ważne ze względu na specyficzny charakter naszego miasta / miasto portowe, duży ruch gości zagranicznych/ oraz zapewniłoby właściwą stabilizację Operetki [...].

⁸⁰ Na marginesie widnieje zapisek: *wykonano i wpłynęła odpowiedź 15 lipca z W-wy.*

Zebrani ustalili, iż należy przyjąć orientacyjny termin otwarcia Teatru na dzień 1.X.57 roku i preliminarz bezwzględnie sporządzić do czego zobowiązano z-cę dyrektora ob. Żuralskiego i Gł. Księgowego Operetki, w terminie do dnia 10.VII.57 r.

Ad p.2.

Z kolei dyr. Nieżychofski zapoznaje zebranych z tokiem pracy artystycznej naszego teatru. Wobec trudności lokalowych i niemożności produkowania się na własnym terenie Operetka wystawiła „Rozkoszną Dziewczynę” w Sopocie, gdzie przy dobrej frekwencji przewidywało się zysk dla Operetki w sumie ca 30 tys. zł. jednakże dochodu nie było, natomiast pozostały dla nas dekoracje. [3] Ponadto w terminie od 16 do 31 lipca odbędą się przedstawienia w Szczecinie w Teatrze Polskim, a mianowicie „Rozkoszna Dziewczyna” i „Kraina Uśmiechu” w zmiennym repertuarze.

Premierę „Cnotliwej Zuzanny” przewiduje się na otwarcie własnego teatru, co powinno nastąpić najdalej w pierwszych dniach października br.

W związku z przedłużaniem się terminu wystawienia nowej premiery z przyczyn niezależnych od Operetki – zostanie zorganizowana w najbliższych dniach konferencja prasowa w celu zapoznania społeczeństwa naszego województwa z planem pracy bieżącym i planem na przyszłość.

Ob. Prumbs zapytuje jaki był konkretny wynik finansowy produkcji Operetki w m-cu maju w terenie woj. wrocławskiego.

Dyr. Nieżychofski poinformował, że pokryte zostały całkowicie wydatki związane z wyjazdem oraz pozostało 40 tys. zł. na pobory.

Ob. Prumbs stwierdza, że gł. Księgowy Operetki ob. Szczerbatko poinformował go, iż po pokryciu wydatków na pobory pozostało ca 3.000.- zł. Wobec pewnych niezgodności w informacjach ob. Prumbs stawia wniosek, aby gł. Księgowy Operetki do dnia 10 lipca br. przedłożył analizę finansową do Wrocławia⁸¹.

Odnosnie budowy teatru informuje ob. Rotstein zawiadamiając, że w dniu 3 lipca br. odbyła się konferencja w Prezydium WRN w sprawie terminów wykonania robót, kredytów oraz sposobu finansowania. Ustalono, że ogólna suma budowy wyniesie ca 2.600 tys. złotych /uwzględniając podwyżkę cen mat. budowlanych/. W celu skompletowania kosztorysu należy sporządzić kosztorys

⁸¹ Na marginesie znajduje się zapisek: 249559 wpływy, 243579 wydatki.

na pudło sceny i na urządzenia przeciwpożarowe. Równocześnie uchwalono na tej konferencji powołanie komisji rzeczoznawców, która powołana przez inwestorów – zatwierdzi kosztorysy w imieniu inwestora. Termin oddania budowy ustalono na 1.IX.1957 r.

Równocześnie członkowie Zarządu TMTM postanowili polecić inwestorowi zerwanie umowy z ob. Ceranem – wykonawcą robót elektrycznych, gdyż nie jest żadnym fachowcem w tej dziedzinie.

Ad p.3.

Dyr. Niezychowski oświadcza, że na polecenie Centralnego Z-du Instytucji Muzycznych oraz ZASP-u dla pracowników naszej Operetki ustalono pobory od dnia 1.VII.57 r. w/g konwencji.

- [4] Na stanowisko z-cy dyrektora Operetki został mianowany z dniem 1 czerwca br. ob. Bogdan Żuralski z uposażenia zł. 1.960.- w/g II grupy tabeli płac prac. admin. instytucji artystycznych. W związku z przejściem na płace w/g konwencji, Zarząd TMTM ustalił pobory dyr. Niezychowskiego z dniem 1.VII.57 r. w/g III grupy tabeli płac prac. artystycznych obowiązującej konwencji t.j. zł. 3.100.- miesięcznie. W wypadku dogrywek aktorskich, będą one honorowane zgodnie z przepisami układu zbiorowego /konwencji/.

Odnosnie wynagrodzenia dyr. Niezychowskiego za dogrywki aktorskie za okres ubiegły tj. do dnia 1.VII.57 r. Zarząd postanawia zlecić gł. Księgowemu zestawienie faktycznie otrzymanego wynagrodzenia za m-ce kwiecień, maj i czerwiec br. w celu umożliwienia podjęcia decyzji w przedmiocie zatwierdzenia pobranego wynagrodzenia.

Ad p.4.

W związku z tym, że ob. Brykczyński zmuszony był opuścić zebranie przed omawianiem przedmiotowej sprawy, ob. Rotstein zapoznaje obecnych z wnioskami Komisji Rewizyjnej – na podstawie przeprowadzonej kontroli finansowej działalności Operetki.

Zarząd zobowiązuje Dyрекcję Operetki oraz gł. Księgowego do zrealizowania zaleceń Komisji Rewizyjnej do dnia 31.VII.57 r. i powiadomienie o wykonaniu Zarząd⁸².

⁸² Zob. APSz, Opera, sygn. 1, *Protokół z kontroli przeprowadzonej w Operetce Szczecińskiej TMTM w Szczecinie przez Komisję Rewizyjną*, s. 23–26.

Oдноśnie p. 7-go protokołu Kom. Rewizyjnej, dyr. Żuralski złoży osobne, pisemne wyjaśnienie na ręce prezesa TMTM, a Zarząd podejmie uchwałę w tej sprawie⁸³.

Oдноśnie pisma angażującego dla ob. Żuralskiego, Zarząd zobowiązuje dyrektora Operetki do wprowadzenia nast. poprawki: „wszelkie imprezy organizowane poza planem będą honorowane na podstawie każdorazowej umowy-zlecenie”. Jednocześnie anuluje się całkowicie umowę z dnia 1.I.1957 r.

Ad p.5.

Wobec b. późnej pory sprawy członkowskie przesunięto na nast. zebranie, uzgadniając jedynie, że w piśmie do członków powiadomi się ich, że mają prawo korzystać z 2 biletów ulgowych na każdą nową premierę oraz mają prawo zakupywać bilety normalne poza kolejką.

Ad p.6.

Wolnych wniosków nie było. Zebranie zamknięto o godz. 22-giej.

Protokołowała
/Stella Jasińska/

Przewodniczył
/Mgr A. Rotstein/

⁸³ Tamże, s. 25: *ustalić winnych braku biletów i programów stwierdzonych przez gł. Księgowego Operetki.*

Protokół Nr. 13

z posiedzenia Zarządu TMTM odbytego w dniu 6.IX.1957r.o godz.17-tej
w lokalu Kłubu TPPR przy Al.Wojska Północnego 66

Obecni członkowie Zarządu: Ob.Ob. Aleksander Rotstein

Feliks Prunbs

Jerzy Scisłowski

Zofia Zajdel

Aleksander Mleczak

z Operetki Szczecińskiej Tadeusz Szczerbatko

Bogdan Szczerbatko

zaproszeni goście

Zbigniew Lubas

Tadeusz Zych

Nieobecni usprawiedliwieni Ob. Władysław Górczyński

Nieobecni nieusprawiedliwieni Paweł Pangalos

Jacek Nieżychowski

Porządek dzienny

- I Odczytanie protokołu z poprzedniego zebrania
- II Informacje finansowe p.Szczerbatko
- III " dot. budowy teatru p.Rotstein
- IV Sprawy organizacyjne
- V Informacje dyrekcji Operetki
- VI Sprawa ewent.włączenia do TMTM zgłoszonego do rejestracji
Towarzystwa Miłośników Opery
- VII Sprawy bieżące

d I Protokół z poprzedniego zebrania przyjęto bez zmian

Realizacja uchwał z zebrania z dnia 3.VII.1957r.:

a/ pismo w sprawie upaństwowienia Operetki wyszło do Ministerstwa Kultury i Sztuki przez Prezydium WRN w Szczecinie i otrzymaliśmy odpowiedź w tej sprawie z Ministerstwa z propozycją przejścia na budżet terenowy. Sprawa do decyzji Prezydium WRN.

b/ Odnosnie preliminarza na II-gie półrocze 57r. p.Szczerbatko wyjaśnia, że preliminarz taki nie został sporządzony, gdyż zasadniczo złożono preliminarz roczny i suma przyznana przez WRN na działalność oraz na wyposażenie została ustalona na cały rok. Ważne natomiast jest sporządzenie szczegółowych kalkulacji na każdą imprezę, co było również wskazane przez Komisję Rewizyjną TMTM, a co umożliwi należytą, planową gospodarkę finansową.

PROTOKÓŁ NR 13

z posiedzenia Zarządu TMTM odbytego w dniu 6.IX.1957 r. o godz. 17-tej
w lokalu Klubu TPPR przy Al. Wojska Polskiego 66.

Obecni członkowie Zarządu: Ob.Ob.	Aleksander Rotstein Feliks Prumbs Jerzy Ścisłowski Zofia Zajdel Aleksander Mleczak
z Operetki Szczecińskiej	Tadeusz Szczerbatko Bogdan Żuralski
zaproszeni goście	Zbigniew Lubas ⁸⁴ Tadeusz Zych
Nieobecni usprawiedliwieni Ob.	Władysław Górzyński
Nieobecni nieusprawiedliwieni	Paweł Pangalos Jacek Niezychowski

Porządek dzienny

- I. Odczytanie protokołu z poprzedniego zebrania
- II. Informacje finansowe p. Szczerbatko
- III. Informacje dot. budowy teatru p. Rotstein
- IV. Sprawy organizacyjne
- V. Informacje dyrekcji Operetki
- VI. Sprawa ewent. włączenia do TMTM zgłoszonego do rejestracji Towarzystwa Miłośników Opery⁸⁵
- VII. Sprawy bieżące

Ad I.

Protokół z poprzedniego zebrania przyjęto bez zmian.

Realizacja uchwał z zebrania z dnia 3.VII.1957 r.

- a. pismo w sprawie upaństwowienia Operetki wyszło do Ministerstwa Kultury i Sztuki przez Prezydium WRN w Szczecinie i otrzymaliśmy odpowiedź

⁸⁴ Zbigniew Antoni Lubas, śpiewak, muzyk, kompozytor. Współzałożyciel i dyrektor pierwszego teatru dramatycznego – „Teatru Małego”, zob. R. Markow, *Lubas Zbigniew Antoni*, w: *Encyklopedia Szczecina*, t. 1, s. 554.

⁸⁵ Zob. APSz, Opera, sygn. 1, *Wnioski z zebrania odbytego w Wydziale Kultury PMRN w Szczecinie z dnia 12 lipca 1957 r.*, s. 31–33.

w tej sprawie z Ministerstwa z propozycją przejścia na budżet terenowy. Sprawa do decyzji Prezydium WRN⁸⁶.

- b. Odnośnie preliminarza na II-gie półrocze 57 r. p. Szczerbatko wyjaśnia, że preliminarz taki nie został sporządzony, gdyż zasadniczo złożono preliminarz roczny i suma przyznana przez WRN na działalność oraz na wyposażenie została ustalona na cały rok. Ważne natomiast jest sporządzanie szczegółowych kalkulacji na każdą imprezę, co było również wskazane przez Komisję Rewizyjną TMTM, a co umożliwi należytą, planową gospodarkę finansową.
- [2] c. analiza finansowa wyjazdu w teren województwa wrocławskiego została sporządzona i wynika z niej, że wpływy kasowe zamykają się sumą zł. 254.418,80 a wydatki 243.579. zł czyli ca 11.000. zł zysku /po pokryciu wydatków – bez pokrycia poborów pracowników stałych Operetki/. Z sumy 11.000.- zł zysku odejdzie jeszcze ca zł. 2.000.- na wydatki nie ujęte rozliczeniem w pierwszej fazie, tak, że pozostanie ca. 9.000.- zł. na czysto. Analizując powyższy wyjazd Zarząd stwierdza, że można będzie kontynuować wyjazdy na gościnne występy, jeżeli będą one opłacalne i zyskowe dla Operetki, natomiast w/g dotychczasowego stanu nie można akcji tej kontynuować.
- d. Odnośnie p. 7 protokołu Komisji Rewizyjnej TMTM p. Żuralski złoży pisemne wyjaśnienie Zarządowi do dnia 15.IX.1957 r.

Ad II.

W sprawach finansowych Operetki informuje p. Szczerbatko i stwierdza, że w roku bieżącym otrzymamy z WRN jeszcze 150.000.- zł dotacji, oraz 40.000.- zł. tyt. refundacji za wypłacone przez nas zaliczki f-mie Bandkowska. Suma ta tj. 190.000.- zł pozwala nam na pokrycie wydatków września, a od 1.X. br. nie ma środków na dalsze prowadzenie przedsiębiorstwa.

Wobec powyższego Zarząd zobowiązuje dyrekcję Operetki i gł. księg. do sporządzenia planu wpływów kasowych do końca br. /w oparciu o planowane przedstawienia planowe i pozaplanowe/ dla zapewnienia działalności Operetki do końca br.

Termin wykonania do 10.IX.57 r.

⁸⁶ Zob. APSz, Opera, sygn. 1, *Pismo Centralnego Zarządu Instytucji Muzycznych w sprawie upaństwowienia Operetki Szczecińskiej*, s. 29–30, w odpowiedzi ZIM sugeruje, by upaństwowienie Operetki nastąpiło poprzez utworzenie państwowego przedsiębiorstwa terenowego podległego Prezydium WRN w Szczecinie, gdyż Ministerstwo Kultury i Sztuki nie ma środków na finansowanie nowego przedsiębiorstwa o budżecie centralnym.

Nadto Zarząd TMTM zobowiązuje dyrekcję i gł. księgowego do sporządzenia szczegółowego planu finansowego na rok 1957 i przedłożenia Zarządowi do dnia 11.IX.57 r.

Ad III.

Pan Rotstein informuje, że na budowie teatru nastąpiła zmiana wykonawcy, F-ma inż. M. Bandkowska w połowie sierpnia br. zeszła z budowy, a roboty przejęło Zjednoczenie Bydgoskie i należy się spodziewać, że do końca października br. zostaną ukończone.

Ad IV.

W sprawach organizacyjnych p. Rotstein zawiadamia, że w związku z zastrzeżeniami stawianymi z-cy dyrektora Operetki p. Żuralskiemu przeprowadził z nim rozmowę i p. Żuralski złożył rezygnację ze stanowiska z-cy dyrektora, prosząc jednocześnie o pozostawienie go na stanowisku kier. Biura Koncertowego na warunkach w/g umowy z dnia 1.I.57 r. Rezygnację zgłosił z dniem 1.IX.1957 r. Zarząd po przedyskutowaniu sprawy uchwalił:

[3]

- a. przychylić się do wniosku p. Żuralskiego w przedmiocie zwolnienia go ze stanowiska z-cy dyrektora Operetki z tym, że termin zostanie ustalony dodatkowo po skonsultowaniu się z dyr. Niezychowskim – najdalej do dnia 15.IX.57 r.
- b. Zarząd zgadza się na ustawienie p. Żuralskiego na stanowisku kier. Biura Koncertowego na warunkach wynagrodzenia w/g wpływów netto z każdej zorganizowanej, pozaplanowej imprezy. Pan Żuralski winien przedłożyć Zarządowi projekt warunków na jakich chce pracować.

Pan Żuralski motywując powody swej rezygnacji wyjaśnia, że na pierwszym miejscu stawia sprawy bytowe i dobro swej rodziny i dlatego wybiera stanowisko kier. Biura Koncertowego. Nadto stwierdza, że skupienie wspomnianych stanowisk w jednej osobie wywoływało komentarze wśród pracowników Operetki, co stwarzało niezdrową atmosferę w pracy, czego nie należy utrzymywać. Jednocześnie p. Żuralski wyjaśnia, że „Bliźniak” idzie jako imprezy planowa Operetki – jedynie aktorzy etatowi Jawis i Nowowiejski będą honorowani dodatkowo, gdyż równocześnie wchodzi w próby „Cnotliwej Zuzanny” i „Rozkosznej Dziewczyny”, a nadto „Bliźniak” jest reżyserowany przez p. Nowowiejskiego. Zarząd podjął dyskusję, czy potrzebny jest w tej chwili dyrektor administracyjny w Operetce. Zdania były podzielone, a gł. księgowy p. Szczerbatko zaopiniował obsadzenie stanowiska dyr. adm. jako niezbędne.

Zarząd podejmie ostateczną decyzję po skonsultowaniu się z dyr. Niezychowskim.

W związku z artykułem, który ukazał się w Kurierze Szczecińskim w sprawie działalności Operetki i planów repertuarowych p. Mleczak wyjaśnił, że odbyło się posiedzenie Wojewódzkiej i Miejskiej Komisji Koordynacyjnej z udziałem prasy – na pytania redaktorów odpowiadał kier. Wydz. Kultury WRN p. Bredow.

Złożony przez Operetkę plan repertuarowy na sezon 1957/58 był zarzewiem dyskusji i wzmiankowanego artykułu.

Po wyjaśnieniach p. Mleczaka oraz dyskusji postanowiono podać szerszą informację do prasy i zorganizować konferencję prasową dla bliższego zapoznania społeczeństwa z sytuacją w jakiej znajduje się Operetka.

- [4] W sprawie uaktywnienia członków TMTM postanowiono wysłać do każdego pismo i deklarację, oraz zwołać w pierwszych dniach października ogólne zebranie Towarzystwa, celem zapoznania z pracą i planami Operetki.

Ad V.

Wobec nieobecności dyr. Niezychowskiego spraw nie omawiano.

Ad VI.

Zaproszeni w charakterze gości pp. Zbigniew Lubas i Tadeusz Zych zapoznali Zarząd z dotychczasową działalnością zespołu operowego w Szczecinie. Pan Lubas informuje, że prowadzi studium wokalne i od dłuższego już czasu przygotowuje „Flisa” Moniuszki i jeżeli TMTM wykazuje zainteresowanie dziedziną muzyki operowej, prosi o przyjęcie swego zespołu pod opiekę Towarzystwa. Pan Rotstein stwierdza, że TMTM w swych założeniach interesuje się wszystkimi formami teatru muzycznego i zespół operowy otoczy opieką. Konkretnie w tej chwili zespołowi jest potrzebny korepetytor i o tę pomoc prosi Zarząd p. Lubas.

Wobec powyższego do Zarządu TMTM dokooptowano p. Lubasa, który będzie uczestniczył w posiedzeniach Zarządu i reprezentował interesy sekcji operowej. Pan Lubas oświadczył, że sekcja operowa mogła by pomagać młodym adeptom Operetki jak również i śpiewakom, którym to jest potrzebne.

Pan Mleczak poinformował, że zaangażowany do Państwowej Filharmonii Szczecińskiej dyr. Józef Wilkomirski stawia sobie również zadanie stworzenia studium operowego, co może przynieść konkretną poprawę sytuacji muzycznej i wokalne w Szczecinie.

Ad VII.

Pan Rotstein zapytuje p. Mleczaka dyr. Filharmonii odnośnie interwencji jego w KW PZPR w odniesieniu do Operetki – p. Mleczak wyjaśnia, że otrzymał mocne pismo z Ministerstwa Kultury i Sztuki w sprawie Biura Koncertowego przypisanego Filharmonii i jego działalności na terenie Białegostoku i Olsztyna. Wobec powyższego pisemnie sprawę wyjaśnił Ministerstwu a nadto przedstawił całe zagadnienie w KW PZPR w Szczecinie.

Na tym zakończono posiedzenie, ustalając następny termin do dnia 15 września.

Protokołowała
/Stella Jasińska/

Przewodniczył
/Mgr. Aleks. Rotstein/

Protokół Nr. 14

z posiedzenia Zarządu TMTM odbytego w dniu 12 września 1957r.
w mieszkaniu dyr. Nieżyrowskiego.

Obecni: p.p. Aleksander Rotstein
Feliks Prunbs
Jerzy Scisłowski
Jacek Nieżyrowski
Tadeusz Szcherbatko
Bogdan Żuralski
Bernard Mensz

Porządek dzienny

- I Problem działalności Operetki w roku 1958
II " " " " " 1957

Na wstępie pan Rotstein informuje zebranych, że WRN w roku 1958 nie przewiduje większej dotacji na Operetkę - można się spodziewać sumy ca 500 do 600 tys. złotych. Wobec powyższego należy się zastanowić, czy jesteśmy w stanie tak ustawić budżet, aby suma brakująca zamykała się proponowaną dotacją, co pozwoli na upaństwowienie Operetki, a tym samym rola TMTM nie będzie istotną i w większym stopniu będziemy uzależnieni od WRN.

Dyr. Nieżyrowski referuje projekt planu finansowego:

Chór - 25.000.- zł	Fundusz płac	2.400.000.- zł
balet 20.000.- "	Ubezpieczalnia	300.000.- "
solisci 25.000.- "	Materiały	700.000.- "
orkiest. 40.000.- "	/ 600 tys + 100 tys = 4 prem duże i 2 małe,	
realizat 20.000.-	Różne	600.000.-
technicz 40.000.-		<hr/> 4.000.000.-zł
admin. 12.000.- "	ZAIKS	270.000.- "
adm-gosp. 7.000.- "		<hr/> 4.270.000.- "

PROTOKÓŁ NR 14

z posiedzenia Zarządu TMTM odbytego w dniu 12 września 1957 r.
w mieszkaniu dyr. Niezychowskiego.

Obecni: p.p. Aleksander Rotstein
 Feliks Prumbs
 Jerzy Ścisłowski
 Jacek Niezychowski
 Tadeusz Szczербatko
 Bogdan Żuralski
 Bernard Mensz

Porządek dzienny

- I. Problem działalności Operetki w roku 1958
- II. Problem działalności Operetki w roku 1957

Na wstępie pan Rotstein informuje zebranych, że WRN w roku 1958 nie przewiduje większej dotacji na Operetkę – można się spodziewać sumy ca 500 do 600 tys. złotych. Wobec powyższego należy się zastanowić, czy jesteśmy w stanie tak ustawić budżet, aby suma brakująca zamykała się proponowaną dotacją, co pozwoli na upaństwowienie Operetki, a tym samym rola TMTM nie będzie istotną i w większym stopniu będziemy uzależnieni od WRN.

Dyr. Niezychowski referuje projekt planu finansowego:

Chór	25.000. zł	Fundusz płac	2.400.000.- zł
balet	20.000. zł	Ubezpieczalnia	300.000.- zł
solisci	25.000. zł.	Materiały	700.000.- zł
orkiest.	40.000. zł	/600 tys. + 100 tys. = 4 prem. duże i 2 małe/	
realizat.	20.000. zł	Różne	<u>600.000.- zł</u>
technicz.	40.000 zł		4.000.000.- zł
admin.	12.000. zł	ZAIKS	<u>270.000.- zł</u>
adm-gosp.	7.000. zł		4.270.000.- zł

Wpływy

20 przedst. x 12 tys. x 11 m-cy	2.200.000.- zł	[2]
wyn. sali 10 x 18 m-cy	100.000.- zł	

kino 10 x 12 m-cy	120.000.- zł
biuro koncertowe 20 x 12 m-cy	240.000.- zł
z wyjazdów	<u>250.000.- zł</u>
	2.910.000. - zł
4.270.000.- zł	
<u>2.910.000.- zł</u>	
1.360.000.- zł - dotacja WRN.	

II.

Aby utrzymać teatr do końca roku 1957, zakładając, że w przyszłym roku otrzymamy 1.360.000.- zł dotacji i to jest minimum konieczne dla prowadzenia teatru, to w roku bieżącym musimy uzyskać środki na pokrycie zobowiązań oraz pobory. Musimy mieć zagwarantowaną dotację na płacę razem zł. 661.630.- oraz na zobowiązania i nowe zakupy do premiery 200.000.- zł. Mamy 200.000.- zł, w WRN-nie, a zakładając, że będziemy produkować się w październiku z „Rozkoszną Dziewczyną” i wystawimy premierę „Cnotliwej Zuzanny” z czego może być wpływ ca 300.000.- zł, to musimy dostać jeszcze ca 370.000.- zł z WRN dodatkowej dotacji.

Główny księgowy i dyr. Niezychowski przygotowują preliminarze na rok 1958 i 1957 plan finansowy do przedłożenia WRN w poniedziałek 16 bm. Aby mieć dokument legitymujący nasz budżet na 1958 r. należy uzyskać z Ministerstwa Kultury i Sztuki dane dotyczące dotowania pozostałych operetek w kraju.

Ponadto omówiono sprawę przygotowania premiery „Cnotliwej Zuzanny”. Operetka ma zapewnioną salę teatru w Gorzowie w drugiej połowie października br. i w tym czasie musi być wystawiona „Cnotliwa Zuzanna”, aby uzyskać wpływy kasowe dla zaspokojenia częściowych potrzeb br. W związku z tym dyr. Niezychowski, po uprzednich rozmowach z p. Menszem, zaproponował mu objęcie stanowiska kier. technicznego Operetki od 15 września br. co zagwarantuje przygotowanie premiery. Pan Mensz odmówił przejścia na etat od zaraz, motywując swe stanowisko wyjazdem do sanatorium. Mimo usilnych przekonywań wszystkich zebranych nie zmienił swego stanowiska i zgodził się na objęcie etatu po powrocie z sanatorium t.j. około 10.X. br. Sprawa kto przygotowuje premierę została otwarta.

Na tym zebranie zakończono.

Protokółowała
/Stella Jasińska/

Przewodniczył
/Mgr. Aleks. Rotstein/

PROTOKÓŁ NR 15

z posiedzenia Zarządu TMTM w Szczecinie, odbytego w dniu 11.XII.57 r.
w Klubie NOT⁸⁷ o godz. 18-tej

Obecni:

Członkowie Zarządu PP.	A. Rotstein F. Prumbs J. Ścisłowski J. Lubas
Przedst. PWRN i PMRN:	St. Bartnik K. Borowiedki O. Krzyżanowska
Przedstawiciele Oper.:	J. Nieżychocki E. Wayda
Nieobecni uspraw.:	A. Mleczak T. Szczerbatko
Nieobecni nieuspr.:	P. Pangalos Z. Zajdel

Porządek obrad

- I. Odczytanie protokołu z poprzedniego posiedzenia
- II. Informacje finansowe z działalności Operetki
- III. Preliminarz budżetowy na rok 1958 oraz sprawy fin. roku 1957
- IV. Sprawa Biura Koncertowego
- V. Zagadnienia prawne odnośnie Operetki
- VI. Sprawa sekcji operowej i dalsza działalność TMTM
- VII. Wolne wnioski

Ad I

Protokół przyjęto bez zmian, stwierdzając jednocześnie, że nie zostały zrealizowane uchwały:

- a. odnośnie żądanego wyjaśnienia ze strony p. Żuralskiego dot. braków biletowych stwierdzonych przez Kom. Rew. TMTM
- b. odnośnie przedłożenia Zarządowi projektu umowy p. Żuralskiego jako kier. Biura Koncertowego.

⁸⁷ Klub Naczelnej Organizacji Technicznej przy al. Wojska Polskiego 67.

Ad II

Wezwany przez Zarząd TMTM p. Szczerbatko gł. księgowy Operetki – mający przedstawić aktualny stan finansowy, nie mógł przybyć z powodu wyjazdu służbowego do Warszawy /z ram. SZG/ – sporządził żądane zestawienie na piśmie i zostało ono odczytane Zarządowi przez p. Jasińską, na polecenie przew. Zarządu.

- [2] Sprawozdanie objęło w ogólnych ramach obroty Biura Koncertowego oraz zadłużenia i zobowiązania Operetki do końca roku 1957.

W dyskusji nad sprawami finansowymi zabrał głos Kier. Wydz. Kultury PWRN p. Bartnik stwierdzając, że nie jest upoważniony do występowania w imieniu Prezydium WRN, natomiast oświadcza, że pismo Operetki, które wpłynęło do Wydz. Kultury we wrześniu 57 r. jest tak zawiłe, że trudno mu zrozumieć ile trzeba dać pieniędzy do końca roku.

W/g jego rozeznania, wystąpił do Prezydium o taką sumę, jakiej Operetka żądała w tym czasie. Nadto p. Bartnik oświadczył, że oprócz przekazanych ostatnio na pobory listopadowe 106 tys. zł., jest jeszcze dla Operetki 50.000.- zł, które leżą w Wydz. Finansowym z przeznaczeniem dla Operetki.

Nie przesądzając sprawy p. Bartnik oświadcza, że PWRN nie chce słuchać o dalszych potrzebach finansowych Operetki.

W dalszym ciągu p. Bartnik referuje, że kontrolerzy z NIK i CZIM, po przeprowadzonej kontroli w Operetce oświadczyli w Wydz. Kultury, że nie stwierdzili w działalności Operetki nadużyć, jak również, że pobory nie są zawyżone.

Natomiast w/g oceny kontrolerów Gł. Księgowy nie prowadzi księgowości tak, jak należałoby, a będąc zatrudnionym na 1/2 etatu nie jest i nie może być właściwym gospodarzem finansów i z konieczności musi się ograniczać do rejestrowania faktów – zamiast być współodpowiedzialnym na równi z dyrektorem. Radzi, aby tak ustawić gł. księgowego, aby mógł spełniać swe obowiązki zgodnie z wymaganiami.

Dyr. Niezychowski wyjaśnia, że odnośnie zarzutów w stos. do księgowego, nie uważa, aby były one słuszne i stwierdza, że sam osobiście jest odpowiedzialny za działalność przedsiębiorstwa.

Ad III

Odnośnie sumy zobowiązań Operetki p. Niezychowski wyjaśnia, że złożyło się na to szereg obiektywnych przyczyn a mianowicie:

1. brak sali i skonkretyzowania terminu oddania jej do eksploatacji unieвозмоżliwia i przewraca wszystkie plany działalności, a tym samym powoduje zwiększenie wydatków – bez żadnych wpływów. Wyjazdy w teren są koniecznością z uwagi na działalność artystyczną, lecz dochodów nie dają.
2. przejście na siatkę płac w/g konwencji zgodnie ze wskazaniem ZASP-u. znacznie podwyższyło sumę wynagrodzeń.

Nadto dyr. Niezychowski wyjaśnia, że w ogólnej sumie zobowiązań są należności wchodzące w zakres inwestycji, a mianowicie krzesła /86 tys. złotych/ urządzenia elektryczne /ca 100 tys. zł/.

Kontynuując swe wyjaśnienia dyr. Niezychowski proponuje, aby PMRN podjęło [3] uchwałę i pokryło w/wym. wydatki np. za krzesła i urządzenia elektryczne.

Oдноśnie zadłużeń w stos. do ZAIKS-u dyr. Niezychowski wyjaśnia, że omówił sprawę z dyr. Czapelskim i doszli do porozumienia, że zadłużenie będzie spłacone w przyszłym roku – łącznie z należnościami ZAIKS-u przy wystawianiu następnych operetek w ten sposób, że zamiast opłacać np. za „Zemstę Nietopierza” 5% czy 6% będziemy płacić 20%, co będzie możliwe przy produkowaniu się na własnej sali.

P. Rotstein zapytuje Vprzewodniczącego Borowieckiego, czy znając sytuację w Radach Narodowych widzi możliwości pokrycia zobowiązań, o których wspominał dyr. Niezychowski.

P. Borowiecki wyjaśnia, że znając sytuację finansową MRN i stanowisko Prezydium MRN – może oświadczyć, iż z uwagi na finansowy patronat PWRN-u nad Operetką w roku 1957 – nie może przyjąć żadnych zobowiązań. Stanowisko PMRN jest takie, że WRN winna pokryć wszystkie zobowiązania Operetki z roku 1957 i zagwarantować właściwą dotację na rok 1958 – to MRN przejmie pod swój zarząd Operetkę. Jeżeli WRN nie dysponuje obecnie funduszami, to winna dać pisemne oświadczenie do PMRN, że z rezerw 1958 r. pokryje zobowiązania Operetki, a w takim wypadku MRN uruchomi swoje rezerwy i pokryje natychmiast zobowiązania Operetki z roku 1957.

Kierownik Wydz. Kultury MRN p. Krzyżanowska dodaje, że jeśli PWRN da takie zobowiązanie, to Operetka przy pomocy MRN przetrwa grudzień. Następnie MRN musi się zastanowić, czy znajdzie fundusze np. w wys. 700 do 800 tys. złotych w roku 1958, aby zrównoważyć budżet Operetki i uzupełnić dotację do przyznanych przez WRN 600 tys. zł.

Przewodniczący Zarządu TMTM prosi dyr. Operetki, aby do końca bieź.

tygodnia opracować ścisły memoriał t.j. sprecyzowanie wszystkich zadłużeń i złożyć go w WRN, dla uzyskania zapewnienia dofinansowania w właściwej wysokości. Kier. Wydz. Kultury WRN p. Bartnik proponuje, aby delegacja TMTM wystąpiła z umotywowanym pisemnym wnioskiem – obejmującym zestawienie wszystkich zobowiązań – do resortowego przewodniczącego PWRN, a nadto, aby przekonać czynniki finansowe PWRN o konieczności znalezienia pieniędzy na ten cel.

P. Krzyżanowska dodaje, że w uzasadnionym wniosku należy podkreślić perspektywy rozwojowe przedsiębiorstwa, co powinno być czynnikiem decydującym w pozytywnym załatwieniu sprawy.

Ustalono, że delegacja winna być u władz najdalej w poniedziałek dn. 16.XII.57 r.

P. Bartnik przypomina, że sprawa winna być uprzednio omówiona z resortowym sekretarzem KW PZPR.

[4] Dyr. Niezychowski proponuje, aby poprosić przew. WRN Migonia i sekretarza KW PZPR Krygiera na wizję lokalną do Operetki - a może to wpłynie na zmianę ich stanowiska w stos. do Operetki.

P. Bartnik zwraca uwagę, iż w roku 1958 Operetka musi być prowadzona tak, jak przedsiębiorstwa państwowe – na planach miesięcznych i z miesięcznymi rozliczeniami.

Wracając do sprawy budowy p. Bartnik oświadcza, iż na konkretne pytanie władz, czy z dniem 1.1.1958 r. gmach Operetki będzie gotowy do eksploatacji – nie mógłby odpowiedzieć, gdyż brak w tej chwili takich niezbędnych materiałów jak rury stalowe, drewno, drut i.t.p., których nie można zakupić. Nadto p. Bartnik oświadcza, że odnośnie wyposażenia sceny prosił kilkakrotnie pp. Niezychowskiego i Mensza – przed wyjazdem do Jeleniej Góry – o pisemny dokładny wykaz materiałów niezbędnych, jednak do dnia dzisiejszego takiego wykazu nie otrzymał, co niewątpliwie hamuje zakupy, a tym samym tok pracy. W związku z budżetem na rok 1958 p. Krzyżanowska stawia konkretny wniosek, aby do dnia 20 bm. przedłożyć w MRN, do roboczej dyskusji, szczegółowy preliminarz budżetowy, obejmujący kompletne wydatki i realne dochody – kalkulując w/g poziomu średniego teatru. Nie należy nic ukrywać z wydatków, aby nie stanąć przed faktem braku kredytów na prowadzenie przedsiębiorstwa w ciągu roku budżetowego.

Ad IV

Przechodząc do zagadnienia Biura Koncertowego p. Rotstein oświadcza, że jego zdaniem, jeśli Biuro daje dochody należałoby jego działalność kontynuować.

Natomiast p. Bartnik zawiadamia, że na podstawie oświadczenia pokontrolnego Komisji NIK i CZIM istnieją podejrzenia nadużyć w działalności Biura Koncertowego i należy zaprzestać tej działalności.

Z Wydz. Kultury PWRN wpłynęło pismo – z odpisem do wiadomości MRN zabraniające dalszej działalności Biura Koncertowego.

P. Krzyżanowska oświadcza, że w związku z tym nie wstawi do planu imprez styczniowych, pozaplanowych imprez zgłoszonych przez Operetkę.

Dyr. Niezychowski oświadcza, że nie będzie już działalności kino-estradowej, lecz Operetka jako taka może w przyszłości organizować pozaplanowe imprezy muzyczne – byle na poziomie.

Reasumując dyskusję p. Prumbs stwierdza, że z punktu widzenia dochodowości przedsiębiorstwa może należałoby przewidzieć w budżecie wpływy z imprez pozaplanowych, aby nie stanąć przed faktem, że nie znajdziemy pokrycia na potrzebne dotacje.

P. Krzyżanowska dodaje, że można będzie prowadzić działalność pozaplanową, nawet estradową, jeżeli wyrazi na to zgodę pisemnie Ministerstwo Kultury i Sztuki.

P. Borowiecki stwierdza, że można wprowadzić do planu finansowego po stronie dochodów pewne wpływy z działalności pozaplanowej Operetki, aby zmniejszyć dotację na rok 1958, ale nie można prowadzić działalności Biura Koncertowego. [5]

Zarząd podejmuje decyzję, że z dniem 31.XII.1957 r. likwiduje się działalność Biura Koncertowego – nie eliminując działalności pozaplanowej Operetki.

P. Krzyżanowska jeszcze raz podaje do protokołu, że działalność pozaplanowa będzie zaakceptowana jedynie w wypadku wylegitymowania się Operetki stanem prawnym do prowadzenia imprez pozaplanowych.

P. Prumbs wnosi, aby zawiadomić p. Żuralskiego, że w roku 1958 nie będziemy prowadzić Biura Koncertowego.

Sprawa ewentualnego ustawienia p. Żuralskiego w przyszłości będzie uzależniona od ewent. przyszłej działalności pozaplanowej Operetki. Na zakończenie Zarząd prosi dyr. Niezychowskiego o spowodowanie sporządzenia bilansu na dzień przejęcia Operetki przez MRN.

Z uwagi na późną porę dalszych spraw nie omawiano i zebranie zakończono o godz. 22³⁰.

Protokółowała
/Stella Jasińska/

Przewodniczył
/Mgr. Aleks. Rotstein/

OPERETKA SZCZECIŃSKA

Dyrektor i Kierownik Artystyczny – JACEK NIEZYCHOWSKI

JAN GILBERT

CNOTLIWA ZUZANNA

OPERETKA w 3 AKTACH

Libretto – GEORG OKONIEWSKI Przekład – EUGENIUSZ ZYTMIRSKI

PREMIERA 31 GRUDNIA 1957 R. godz. 19¹⁵

UDZIAŁ BIORĄ:

IRENA BRODZIŃSKA – ZOFIA KRZYWICKA – TOKARZEWSKA – WANDA
PADEREWSKA – JERZY BOROWSKI – KONSTANTY BOCZYŃSKI
TADEUSZ HANUSEK – TADEUSZ JARCZYŃSKI – PAWEŁ LEONIEC
EDWARD NEWADA – JACEK NIEZYCHOWSKI – EUGENIUSZ NOWOWIEJSKI
EDMUND WAYDA I INNI

SOLIŚCI BALETU:

LUCYNA KAROMIŃNA – LESZEK ADAMCZYK – RYSZARD STANKIEWICZ

MAŁA ORKIESTRA P. F. S.

ZESPÓŁ CHÓRU I BALETU OPERETKI SZCZECIŃSKIEJ

INSCENIZACJA I REŻYSERIA

EDMUND WAYDA

KIEROWNICTWO MUZYCZNE

MARIAN LEWANDOWSKI

CHOREOGRAFIA

MIKOŁAJ NIKANDROW

DYRYGUJĄ:

MARIAN LEWANDOWSKI – WALERIAN PAWŁOWSKI – ANTONI KONICKI

SCENOGRAFIA I KOSTYMY

IRENA SKOCZEŃ

KIEROWNIK CHÓRU

ZYGMUND RYCHTER

Afisz do operetki *Cnotliwa Zuzanna*, 1957 r., proj. Sławiński,
APSz, Opera i Operetka w Szczecinie

OPERETKA SZCZECIŃSKA

TOWARZYSTWA MIŁOŚNIKÓW TEATRU MUZYCZNEGO

Dyrektor: JACEK NIEZYCHOWSKI

JEAN GILBERT

CNOTLIWA
ZUZANNA

PREMIERA

31 GRUDNIA 1957 R.

P R O G R A M

Program do operetki *Cnotliwa Zuzanna*, 1957 r.,
APSz, Opera i Operetka w Szczecinie

Projekt kostiumu do operetki *Cnotliwa Zuzanna*, 1957 r., proj. I. Skoczeń, APŞz, Opera i Operetka w Szczecinie

Irena Brodzińska w kostiumie do operetki *Cnotliwa Zuzanna*
wg. projektu I. Skoczeń, fot. G. Wyszomirska, 1957 r.,
APSz, Opera i Operetka w Szczecinie

Cnotliwa Zuzanna, 1957 r., Eugeniusz Nowowiejski, Edmund Wayda,
fot. W. Chromiński, Archiwum Opery na Zamku w Szczecinie

PROTOKÓŁ NR 16

z posiedzenia Zarządu TMTM odbytego w dniu 16.I.1958 r. w siedzibie Operetki przy ul. Potulickiej 1 o godz. 18-tej.

Obecni: PP. Aleksander Rotstein
 Feliks Prumbs
 Zofia Zajdel
 Aleksander Mleczak
z Operetki: Jacek Nieżychowski
 Tadeusz Szczerbatko
Nieobecni usprawiedliwieni:
PP. Jerzy Ścisłowski
 Jerzy Lubas
 Paweł Pangalos

Porządek obrad

- I. Odczytanie protokołu z poprzedniego posiedzenia
- II. Informacje finansowe
- III. Sprawa Biura Koncertowego
- IV. Sprawa budżetu na rok 1958 i sprawa dofinansowania za rok 1957
- V. Sprawy różne i wolne wnioski.

Ad I

Protokół przyjęto bez zmian. Odnośnie realizacji uchwał, to stwierdzono, że wykaz zadłużeń nie został w PWRN złożony.

Wobec powyższego zobowiązano Gł. Księgowego p. Szczerbatko do złożenia pisma obejmującego całość zobowiązań Operetki do WRN do dnia 20 bm.

Plan finansowy, zgodnie z wymaganiami, został w terminie do MRN złożony – nawet z poprawkami dokonany przez CZIM. Ogólna suma po skorygowaniu nie przekracza 1.300 tys. złotych. Plan finansowy na rok 1958 zostanie złożony do PWRN łącznie z wykazem zadłużeń.

Odnośnie działalności pozaplanowej Operetki, to pismo CZIM uprawniające do tejże zostało złożone w Wydz. Kultury MRN osobiście przez dyr. Nieżychowskiego.

Wobec powyższego o ile zajdzie potrzeba i będzie dobra impreza Operetka będzie prowadzić działalność pozaplanową. Zarządzenie Ministerstwa reguluje

również sposób organizowania takich imprez. Odpis tego pisma winien być przedstawiony Zarządowi.

Ad II

Od dnia 7 bm. działalność Operetki została przerwana w związku z koniecznością uzupełnienia niezbędnych urządzeń p/poż i elektrycz. jeżeli jednak od dnia 18 bm. zostanie podjęta normalna, nieprzerwana działalność, to w styczniu budżet zrównoważy się.

- [2] Zarząd TMTM wystąpi z memoriałem do PWRN przedkładając zadłużenia 1957 r. i poprawiony budżet na rok 1958 – celem uzyskania potrzebnych dotacji. Ustalono, że w swym memoriale Zarząd poruszy również sprawę upaństwowienia Operetki, nawiązując do pisma Min. Kultury CZIM z dnia 15.VII.57 r.⁸⁸

Ad III

Odnosnie sprawy Biura Koncertowego podtrzymuje się uchwałę podjętą na posiedzeniu w dniu 11.XII.57 r.

Imprez typu kino-estrady nie będzie się prowadzić.

Przewodniczący Zarządu zawiadamia zebranych, że p. Żuralski wystąpił z pretensjami finansowymi wynikającymi z umowy z dnia 1.I.1957 r., która w/g niego obowiązuje po złożeniu przez niego rezygnacji ze stan. z-cy dyrektora Operetki z dniem 30.IX.57 r. Sprawa ta przez Operetkę nie została dotąd załatwiona.

Wobec powyższego p. Rotstein proponuje, że sprawę tą w mniejszym gronie rozpatrzą po zamknięciu zebrania i podejmą ostateczne stanowisko w oparciu o istniejące umowy i pisma w tej sprawie.

Jako oddzielne zagadnienie p. Rotstein wysunął sprawę ewent. ustawienia dyrektora administracyjnego Operetki.

Zapytany o wyrażenie swego zdania w tej sprawie dyr. Niezychowski oświadczył, że wobec rozwoju przedsiębiorstwa taki człowiek jest potrzebny, chodzi tylko o właściwego kandydata.

P. Rotstein przedstawia kandydatów w osobach Gł. Księgowego p. Szczerbatki, z którym już na ten temat rozmawiał i uzyskał jego zgodę na ewentualne objęcie stanowiska d.a. oraz kier. technicznego p. Mensza, z którym również swego czasu na ten temat pertraktowano. Nadto wysunięto kandydaturę Sekretarza Teatru p. Jasińskiej.

⁸⁸ Zob. APSz, Opera, sygn. 1, *Pismo Centralnego Zarządu Instytucji Muzycznych w sprawie upaństwowienia Operetki Szczecińskiej*, s. 29–30.

Wezwany dla uzgodnienia sprawy p. Mensz oświadczył, że nie widzi możliwości połączenia funkcji kier. technicznego z funkcją dyrektora administrac. i rezygnuje z kandydatury.

Spoza pracowników Operetki wysunięto kandydaturę p. Waclawa Koziola z Wrocławia i Zarząd zobowiązał dyr. Niezychowskiego do jak najszybszego telefonicznego skontaktowania się z p. Koziółem celem uzyskania jego zdania w tej sprawie oraz danych od kiedy i na jakich warunkach mógłby przejść do Operetki.

Zarząd w najbliższym czasie podejmie w tej sprawie decyzję i o ile się to uda trzeba by ustawić dyr. administracyjnego od dnia 1.II.1958 r.

Ad IV

Sprawa budżetu i dofinansowania została omówiona w p. II.

Ad V

[3]

W wolnych wnioskach poruszono:

1. sprawę balkonu i konieczności poprawienia widoczności. Ustalono, że dyr. Niezychowski porozumie się w tej sprawie z p. inż. Bandkowską w celu natychmiastowego dokonania poprawek, jeśli jednak nie poprawi natychmiast, robota zostanie wykonana we własnym zakresie na koszt p. inż. Bandkowskiej.
2. Mec. Prumbs składa wyjaśnienia z przebiegu procesu w sprawie zadłużenia w wys. 20.000.- zł w stos. do PPIE w Sopocie i naświetlił jakie zajął w tej sprawie stanowisko jako pełnomocnik TMTM. Mec. Prumbs wyjaśnił, że p. Żuralski zawierając umowę postąpił pochopnie i nierozważnie i teraz są tego konsekwencje, które musi ponieść.
3. Dyr. Niezychowski zawiadomił, że w dniu 21 bm. odbędzie się „premiera prasowa”, na którą zaproszono przedstawicieli wszystkich Operetek i prasy krajowej oraz delegację Teatru z Greifswaldu. W związku z powyższym, biorąc pod uwagę, że jest to otwarcie nowej placówki kulturalnej w naszym mieście należałoby zorganizować po przedstawieniu skromną lampkę wina, tym bardziej, że mimo dwukrotnej premiery nawet najskromniejszego poczęstunku nie było.

Zarząd postanowił, że skromne przyjęcie należy przygotować, lecz nie może to przekroczyć wydatku w sumie 4.000.- zł.

Na tym zebranie zakończono o godz. 20¹⁵.

Protokółowała
/Stella Jasińska/

Przewodniczył
/Mgr. Aleksander Rotstein/

Warszawa TELEGRAM *1967*

Nr. 15
995 WARSZAWA TEL 11538 15 21/1 0930 Liczba
stron

Przyjęto dnia <i>2/10 1967</i> g. m.	= PANSTWOWA OPERETKA JACEK	Odtelegrafowano dnia g. m.
z <i>53</i>	NIEZYCHOWSKI SZCZECIN =	do
podpis		podpis

= DUZO SUKCESOW NA NOWYM GOSPODARSTWIE ZYCZY CALEMU
ZESPOLOWI = BEATA ARTEMSKA +

NIEZYCHOWSKI + *lll*

PPTiT Nr 1009 - druk A5 60000 bl. Z. G. Ł. Wrocław, zam. 661/57

Warszawa TELEGRAM *203*

Nr. 24
565 WARSZAWA TEL 10739 27 18/1 1410

Przyjęto dnia <i>18/1 1967</i> g. m.	= DYREKCJA I ZESPOL	Odtelegrafowano dnia g. m.
z <i>30</i>	OPERETKI POTULICKA 1	do
podpis	SZCZECIN =	podpis

W ZWIĄZKU Z OTWARCIEM TEATRU ORAZ PREMIERA CNOTLIWA
ZUZANNA ZARZAD SEKCJI OPERETKI ZASP PRZESYLA
SERDECZNE GRATULACJE I ZYCZENIA OWOCNEJ PRACY

OPERETKA
w plynęło dnia *18.1.68*
przekazano do *Andrzej* + 1 +

PPTiT Nr 1009 - druk A5 60000 bl. Z. G. Ł. Wrocław, zam. 661/57

WARSZAWA

203

TELEGRAM

Nr 21
565 WARSZAWA TEL 10739 27 18/1 1410

Przyjęto dnia 18/1 1943 g. m.	= DYREKCYJA I ZESPÓŁ OPERETKI POTULICKA 1 SZCZECIN =	Odsielegrafowano dnia g. m. do podpis
----------------------------------	--	--

30

W ZWIĄZKU Z OTWARCIEM TEATRU ORAZ PREMIERĄ CNOTLIWA
ZUZANNA ZARZĄD SEKCJI OPERETKI ZASP PRZESYŁA
SERDECZNE GRATULACJE I ŻYCZENIA OWOCNEJ PRACY

O-P-E-R-E-T-K-A

wpłynęło dnia 18.1.58
przekazano do *Arden*

+ 1 +

PPT i T Nr 1009 - druk A5 60000 bl. Z. G. L. Wrocław, zam. 661/57

TELEGRAM

+ 974 GREIFSWALD T 885 33/31 20 1945 =

Przyjęto dnia 20 23 g. m.	= DYREKCYJA OPERETKI SZCZECIŃSKA POTULICKA 1 SZCZECIN =	Uwagi slużb. 154 Odsielegrafowano dnia g. m. do podpis
------------------------------	--	---

16

ZUR EROEFFNUNG OPERETTENTHEATER FREUNDCHAFTLICHE GRUESSE
UND DIE BESTEN WUENSCHEN FUEER VIELE KUENSTLERISCHE ERFOLGE
PERSOENLICHE TEILNAHME AN DER PREMIERE LEIDER NICHT MOEGLICH
= EHM MUELLER THEATER GREIFSWALD

+ 1 +

Telegramy gratulacyjne po premierze operetki *Cnotliwa Zuzanna*, APSz, Opera i Operetka w Szczecinie

PROTOKÓŁ NR 17

z posiedzenia Zarządu TMTM odbytego w dniu 30 stycznia 1958 r.
w siedzibie Operetki przy ul. Potulickiej 1 o godz. 18-tej.

Obecni PP.

Aleksander Rotstein
Jerzy Ścisłowski
Feliks Prumbs
Jerzy Lubas
Jacek Nieżychowski
Tadeusz Szczerbatko

Porządek obrad

1. Odczytanie protokołu z ostatniego posiedzenia
2. Sprawy muzyczne
3. Plan repertuarowy na I półrocze 1958 r.
4. Sprawy personalne
5. Sprawy różne

Ad 1.

Protokół przyjęto bez zmian.

Odnosnie realizacji uchwał: a/ memoriał do PWRN został wysłany i obejmuje zagadnienia zadłużeń za rok 1957, plan finansowy na rok 1958 wraz z uzasadnieniem konieczności zwiększenia dotacji oraz sprawę upaństwowienia Operetki⁸⁹.

Pan Rotstein poinformował zebranych, że na spotkaniu z wyborcami przewodniczący PWRN p. Migoń oświadczył publicznie w Filharmonii, że sprawy finansowe Operetki tak muszą być zabezpieczone, aby nie doszło do skandalu ewentualnego umożliwienia dalszej działalności nowej sceny muzycznej.

W związku z przyjazdem zespołu teatru z Rostocku, zgodnie z podjętą uchwałą zorganizowano przyjęcie, którego koszt nie przekroczył przeznaczonej kwoty zł. 3.500.- W nawiązaniu do poprzednio omawianej sprawy p. Żuralskiego Zarząd upoważnił Dyрекcję Operetki do załatwienia we własnym zakresie.

⁸⁹ Zob. APSz, Opera, sygn. 1, *Pismo z dnia 25 stycznia 1958 do Przewodniczącego Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Szczecinie*, s. 42-51.

[2] Ad II

Dyr. Nieżychowski wyjaśnia, że w zasadzie kier. muzycznego w teatrach nie ma, a jedynie angażuje się kierownika do każdej sztuki. Pan Lewandowski z dniem 1.I.58 r. zrezygnował z zajmowanego etatu kier. muzycznego Operetki i obecnie został nawiązany kontakt z dyr. Filharmonii p. Wiłkomirskim jako kier. muzycznym, który będzie na ryczałcie od 1.500 do 2.000 zł miesięcznie z obowiązkiem dyrygowania 3 do 4 razy w m-cu za oddzielnym wynagrodzeniem ca 500 zł za jeden spektakl. Do dyrygowania pozostałych przedst. będzie doangażowany na zlecenia p. Kunicki.

Zarząd postanowił zaprosić na następne posiedzenie p. Wiłkomirskiego dla omówienia spraw muzycznych Operetki.

Ad. III

Następna propozycją repertuarową będzie „Zemsta Nietoperza” Straussa. Reżyserować będzie p. Wayda, scenografię opracuje p. Kondracki z Łodzi a stronę muzyczną przygotuje p. Wiłkomirski. Premiera jest przewidziana na koniec marca / początek kwietnia.

Ponadto ustalono, że w drugiej połowie lutego wejdzie do programu ponownie „Kraina Uśmiechu”, a przed premierą „Zemsty Nietoperza” pójdzie jeszcze „Rozkoszna Dziewczyna”.

W czerwcu powinna być przygotowana premiera „Orfeusza w Piekło” Offenbacha, a w III kwartale o ile się uda „Pygmalion” i jedna pozycja Kalmana.

Zarząd proponuje, aby Dyrekcja zastanowiła się nad możliwością wystawienia operetki „Kiss me Kate” Porter’a.

Ad IV

W związku z rozwojem przedsiębiorstwa ważnym zagadnieniem jest sprawa obsadzenia dyrektora do spraw administracyjnych. Dyrektor Nieżychowski stawia wniosek obsadzenia na tym stanowisku dotychczasowego gł. księgowego p. Szczerbatko, który zadeklarował przejście z SZG, a p. Jasińską ustawić kompetencyjnie i przeszerogować do II grupy. Równocześnie Zarząd postanowił przyznać p. Jasińskiej kwotę zł. 2.500.- tyt. nagrody za przygotowanie pod względem technicznym premiery „Cnotliwa Zuzanna”.

Zarząd zaakceptował proponowaną kandydaturę p. Szczerbatko, na d.a. i proponuje objęcie przez niego stanowiska już w pierwszej dekadzie lutego,

choć na etat częściowy, z uwagi na to, że z SZG otrzyma zwolnienie dopiero z dniem 28 lutego br.

W związku z powyższym ustalono, że z początkiem lutego zostanie zaangażowany gł. księgowy z pośród istniejących kandydatów – musi to jednak nastąpić do dnia 5.II. br.

Z kolei Zarząd uchwalił, że nominację D/A i Gł. Księgowego, po uzgodnieniu z Dyrektorem Operetki podpisuje Zarząd, w związku z czym uzupełnione teczki akt personalnych powinny być złożone w Zarządzie TMTM. [3]

Zarząd postanowił, aby p. Szczerbatko bezpośrednio po objęciu obowiązków zapoznał się w CZIM z obowiązującymi przepisami organiz. przedsiębiorstwa i normami prawnymi i zastosował je w Operetce. Równocześnie upoważnia się dyr. adm. do przeniesienia konta bankowego z PKO do NBP II OM.

Ad V.

Pan Lubas referuje, że prowadzi studium śpiewu operowego i ma przygotowanych 6 solistów /dwie obsady/, którzy są gotowi muzycznie /chodzi o Flisa/ i chodzi jedynie o skoordynowanie z chórem i orkiestrą, aby móc wystąpić na zewnątrz. Proponuje ewentualną współpracę z Operetką. Dyrektor Niezychowski proponuje, aby podejść do zagadnienia etapowo i rozpocząć od popisu solistów. Pan Lubas wyjaśnia, że ustalił z dyr. Wiłkomirskim, że popis estradowy odbędzie się w Filharmonii, lecz chciałby, aby „Flisa” ustawić reżysersko i scenicznie na scenie Operetki. Ponadto proponuje zorganizowanie studium wokalnego przy Operetce, gdzie będą się kształcić młode talenty, przy czym Operetka da salę i korepetytora.

Pan Rotstein stwierdza, że zaistniało faux pas w związku z pominięciem zaproszenia na premierę prasową w dniu 21.I. br. członków Zarządu.

Pan Ścisłowski stawia wniosek, aby zwołać walne zebranie celem zapoznania wszystkich członków TMTM z roczną działalnością. Pan Rotstein przychyła się do wniosku, lecz proponuje aby walne zebranie zwołać w marcu w związku z upaństwowieniem Operetki, a tym samym zamknięciem jednego etapu i przejściem na drugi.

Na tym zebranie zakończono o godz. 21¹⁵.

Protokółowała
/Stella Jasińska/

Przewodniczył
/Aleksander Rotstein/

PAŃSTWOWA OPERETKA W SZCZECINIE

DYREKTOR: JACEK NIEZYCHOWSKI

P R E M I E R A

Dnia 10 maja 1958 r. godz. 19¹⁵

JAN STRAUSS

ZEMSTA NIETOPERZA

Operetka w 3 aktach

wg MEILHAC'A i HALEV'Y'EGO

przez KAROLA HAFNERA i RYSZARDA GENEE

Polskie opracowanie JULIAN TUWIM

UDZIAŁ BIORĄ:

EWA ARSKA-KRASIEJKO, IRENA BRODZIŃSKA, ZOFIA KRZYWICKA-TOKARZEWSKA, WANDA PADEREWSKA,
JERZY BOROWSKI, TADEUSZ HANUSEK, TADEUSZ JARCZYŃSKI, WITOLD JAWIS, EDWARD NEWADA,
JACEK NIEZYCHOWSKI, EUGENIUSZ NOWOWIEJSKI, ZBIGNIEW SKARZYŃSKI, EDMUND WAYDA

SOLIŚCI BALETU:

LUCYNA ŁAKOMÓWNA, BARBARA OWSIKÓWNA,
LESZEK ADAMCZYK, RYSZARD STANKIEWICZ

INSCENIZACJA I REŻYSERIA:
EDMUND WAYDA

KIEROW. MUZYCZNE:
JÓZEF WILKOMIRSKI

CHOREOGRAFIA:
STANISŁAW MISZCZYK

SCENOGRAFIA I KOSTYUMY:
JERZY KONDRACKI

Orkiestra Państwowej Filharmonii Szczecińskiej
i Państwowej Operetki w Szczecinie

KIEROWNIK CHÓRU:
ZYGMUNT RYCHTER

Chór i balet Państwowej Operetki w Szczecinie

Dyrygują: JÓZEF WILKOMIRSKI i EDMUND BOROWSKI

Przedsprzedaż biletów w kasie teatru w godz. od 10—13 i od 17—19. Tel. 80-80.

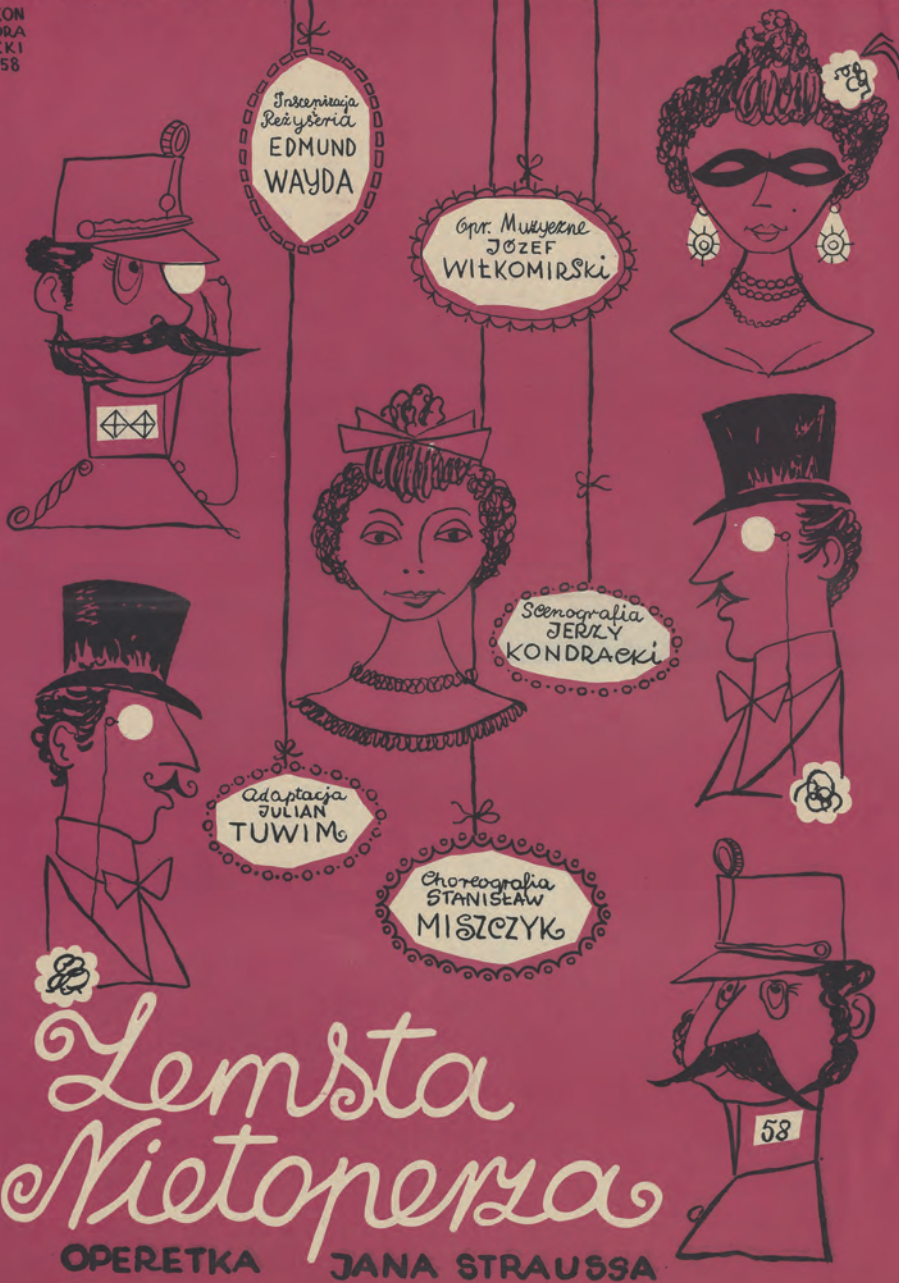
Wyd. 2481. Druk. 2023. 2481. 2481. 2481. 2481. 2481. 2481. 2481. 2481. 2481.

Afisz do operetki *Zemsta nietoperza*, APSz, Opera i Operetka w Szczecinie

OPERETKA SZCZECIŃSKA

DYREKTOR: JACEK
NIEZYCHOWSKI

KON
DRA
CKI
58

Plakat do operetki *Zemsta nietoperza*, proj. J. Kondracki,
APSz, Opera i Operetka w Szczecinie

Bolet
Perpekums
8 koreceles

piāso: kapulim lēki
 same pēn n rēli dēv.

Ratmēr-lāpša

sukšins - artos lēsi dēv.
 jādruet.

Felkars lāpša

lāpšesēd: lāpša tēpša
 : skypor lēsi sēn jēh
 : dūtrmēns n rēli dēks

lūmīnsa: jēkars nēt.
~~lūmīnsa~~ Skypor

nykainēns - nyka kōnsēns

piēroky jēkka
 elētne.

paubēfle - skōtka

kļipj n jēst

do lāpša
 'Larvita Nietsēns'

Bolet
Perpeltun ..
2 saliniki

pioro na drucie
Nolozym

Kapelun i Tedneyz filen

Sukaine rozajta z kucyzo kaban.

Sukaine z nakniel. jod. uila uoiwels

Tiuvnime i pnybame kapelu-
sna z Rypskimomego. cieu-

Rieya Njtoran. Szejfor

perkuraz z uolensku zemykaj
z pesow - nat. jedloch mit.

Katnierz z kieten kofy

nyhancenie z charnej uqit-
Riej Koronki w zebki.

na uoyech leorne pau-
crochij, karkowe.

parafki ze kietki
klipsy z peret
durycho

ci. 15 u

Zemro i Mitopera

Welf

1

Adelce I

Fowlend post rozpis
stylu kroyakawoy
Tubusa Polyl. Jedw.

Wollu

Luiza Witosowa

Wol

Projekty kostiumów do operetki *Zemsta nietoperza*, 1958 r., proj. J. Kondracki, APSz, Opera i Operetka w Szczecinie

Program do operetki *Zemsta nietoperza*, 1958 r., APSz, Opera i Operetka w Szczecinie

Zemsta nietoperza,
Witold Jawis,
Irena Brodzińska,
Edmund Wayda,
fot. W. Chromiński,
Archiwum Opery
na Zamku w Szczecinie

Zemsta nietoperza,
Eugeniusz Nowowiejski,
Jacek Nieżychowski,
fot. W. Chromiński,
Archiwum Opery
na Zamku w Szczecinie

PROTOKÓŁ NR 18
z posiedzenia Zarządu TMTM w Szczecinie, odbytego
w dniu 23.V.58 r. w Klubie N.O.T przy Al. Wojska Polskiego.

Obecni: Członkowie zarządu p.p.:

	Aleksander Rotstein
	Feliks Prumbs
	Jerzy Ścisłowski
	Aleksander Mleczak
	Zofia Zajdel
	Jerzy Lubas
VPrzewodniczący MRN	Zdzisław Mitkiewicz
Kier. Wydz. Kult. MRN	Olga Krzyżanowska
Kier. Wydz. Fin. MRN	Łukaszewski
Z-ca dyr. Operetki	Tadeusz Szczerbatko

Porządek obrad:

1. Odczytanie protokołu z poprzedniego zebrania
2. Sprawy związane z upaństwowieniem Operetki
3. Sprawa uruchomienia kredytów dla Operetki
4. Sprawa pretensji S.F.O.S
5. Sprawa dalszej działalności Towarzystwa
6. Wolne wnioski

Ad 1.

Protokół przyjęto bez zmian.

Ad 2.

Kier. Wydz. Kultury p. Krzyżanowska referuje, że Prezydium WRN podjęło uchwałę odnośnie upaństwowienia Operetki i pisma odpowiednie do Ministerstwa Kultury zostały opracowane, jednakże w interesie Operetki leży, aby sprawdzić czy zostały wysłane do zatwierdzenia.

W związku z powyższym Zarząd zwrócił się do z-cy dyrektora Operetki p. Szczerbatko i upoważnił go do bezpośredniego załatwienia sprawy w Ministerstwie i przywiezienia gotowej decyzji w sprawie upaństwowienia Operetki.

W związku z tym, że Prezydium WRN przekazuje administrację Operetki Prezydium MRN – Wydziałowi Kultury musi nastąpić formalne przekazanie agend i aby uniknąć podwójnej roboty – a tym samym skrócić termin załatwiania formalności uzgodniono, że zostanie powołana wspólna komisja, która przeanalizuje bilans, zaopiniuje, a z kolei Prezydium MRN podejmie uchwałę o przejęciu Operetki i dalszym jej administrowaniu.

- [2] Ustalono, że w skład komisji zdawczo-odbiorczej wejdą: z ramienia Towarzystwa Miłośników Teatru Muzycznego – p. Jerzy Ścisłowski oraz członkowie Komisji Rewizyjnej TMTM p. p. B. Brykczyński, Piotr Ostrowski, Witold Sawaszkiewicz, z ramienia Wydz. Finansowego PMRN – Pisienkiewicz, a nadto Kier. Wydz. Kult. PMRN p. Krzyżanowska i przedst. Miejskiej Komisji Kultury. Komisja ta winna się zebrać w dniu 26 bm. i w jak najkrótszym czasie przygotować materiały na posiedzenie Prezydium MRN. Protokół sporządzony przez tę Komisję winien być przedstawiony walnemu zgromadzeniu Towarzystwa do akceptacji.

Ad 3.

W związku z formalnościami wynikającymi z upaństwowienia Operetki i przekazywania z kolei agend przez PWRN do PMRN zaistniały trudności w uruchomieniu kredytów dla umożliwienia działalności Operetki. Wprawdzie WRN przekazał już kredyty do MRN, lecz przed podjęciem uchwały Prezydium MRN o przejęciu Operetki nie można dysponować kredytami i istnieje w tej chwili problem przekazania pieniędzy na wypłatę poborów pracowników Operetki. W związku z tym w dniu 24 bm., o godz., 9-tej w Wydz. Kultury MRN odbędzie się narada kompetentnych czynników finansowych WRN i MRN z udziałem Kier. Wydz. Kultury i z-cy dyrektora Operetki p. Szczerbatko, aby ustalić kto da pieniądze na wypłatę. Odnośnie spraw finansowych p. Krzyżanowska oświadczyła, że odnośnie przejęcia zadłużeń z roku 1957 to prawdopodobnie tej sprawy MRN nie przejmie i winna ona być załatwiona przez WRN.

Ad 4.

P. Krzyżanowska zawiadomiła zebranych, że S.F.O.S, występuje z pretensjami odnośnie zwrotu sum przekazanych na inwestycje dla Operetki. Jednakże w dyskusji wyjaśniono, że takie pretensje są niesłuszne, gdyż sumy przekazywane przez SFOS są bezzwrotne.

Ad 5.

Po omówieniu spraw z przedstawicielami władz miejskich Zarząd przeszedł do spraw dalszej działalności Towarzystwa.

W pierwszym rzędzie Zarząd podjął uchwałę treści następującej:

„W związku z upaństwowieniem Operetki z dniem 1 maja br. Zarząd postanawia przekazać cały majątek ruchomy i nieruchomy, będący w użytkowaniu Operetki TMTM, na rzecz Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej – Wydział Kultury, dla nowo utworzonego przedsiębiorstwa państwowego p.n. „Państwowa Operetka w Szczecinie”.

Powyższa uchwała zostanie przedłożona do zatwierdzenia walnemu zgromadzeniu Towarzystwa na zebraniu w dniu 27 czerwca 1958 r.

Odnosnie dalszej działalności Towarzystwa w drodze dyskusji zarysowały [3] się dwa stanowiska. Część zebranych proponowała kontynuowanie dalszej działalności w oparciu o ogniska muzyczne istniejące na terenie naszego województwa – jako stowarzyszenie wyodrębnione – inni proponowali fuzję z Towarzystwem Śpiewaczym.

Ustalono, że na następne zebranie p. Mleczak przygotuje projekt połączenia się z Tow. Śpiewaczym, a p. Ścisłowski alternatywny projekt dalszej działalności.

Ad 6.

Wolnych wniosków nie było.

Na tym zebranie zakończono o godz. 22.30.

Protokółowała
/Stella Jasińska/

Przewodniczył
/Mgr. Aleksander Rotstein/

Wyciąg z protokołu Nr.18

z posiedzenia Zarządu Towarzystwa Miłośników Teatru Muzycznego
w Szczecinie - odbytego w dniu 23 maja 1958r.

Uchwała w sprawie przekazania majątku Operetki TMTM.

" W związku z upaństwowieniem Operetki z dniem 1 maja 1958r. oraz
związanymi z tym formalnościami odnośnie przekazania agend,
Zarząd postanawia przekazać cały majątek ruchomy i nieruchomy,
będący w posiadaniu Operetki Szczecińskiej TMTM, na rzecz nowo-
utworzonego przedsiębiorstwa państwowego p.n. "Państwowa Operetka
w Szczecinie".

Powąszca uchwała zostanie przedłożona do zatwierdzenia walnemu
zgromadzeniu Towarzystwa na zebraniu w dniu 27 czerwca 1958r."

Uchwała powyższa została podjęta jednoznacznie przez
wszystkich członków Zarządu a mianowicie:

Ob.Ob. Aleksandra Rotsteina, Feliksa Prunbea, Jerzego Sciszow-
skiego, Aleksandra Mleczaka, Zofię Zajdel i Jerzego
Lubasa.

W obecności przedstawicieli Dyrekcji Operetki Ob.Ob.
Jacka Międzychowskiego i Tadeusza Szczerbatko.

Za zgodność wyciągu z oryginałem protokołu

SEKRETARZ TEATRU

Jasul
Stella Jasulska

Szczecin, dnia 14.VI.1958r

Wyciąg z protokołu nr 18, APSz, Opera i Operetka w Szczecinie

WYCIĄG Z PROTOKOŁU NR 18
z posiedzenia Zarządu Towarzystwa Miłośników Teatru Muzycznego
w Szczecinie – odbytego w dniu 23 maja 1958 r.

Uchwała w sprawie przekazania majątku Operetki TMTM.

„W związku z upaństwowieniem Operetki z dniem 1 maja 1958 r. oraz związanymi z tym formalnościami odnośnie przekazania agend, Zarząd postanawia przekazać cały majątek ruchomy i nieruchomy, będący w posiadaniu Operetki Szczecińskiej TMTM, na rzecz nowo utworzonego przedsiębiorstwa państwowego p.n. »Państwowa Operetka w Szczecinie«.

Powyzsza uchwała zostanie przedłożona do zatwierdzenia walnemu zgromadzeniu Towarzystwa na zebraniu w dniu 27 czerwca 1958 r.”

Uchwała powyzsza została podjęta jednogłośnie przez wszystkich członków Zarządu a mianowicie:

Ob.Ob. Aleksander Rotsteina, Feliksa Prumbsa, Jezego Ścisłowskiego,
Aleksandra Mleczaka, Zofię Zajdel i Jerzego Lubasa.

W obecności przedstawicieli Dyrekcji Operetki Ob.Ob.

Jacka Niezychowskiego i Tadeusza Szczerbatko.

Za zgodność wyciągu z oryginałem protokołu

Sekretarz Teatru

Stella Jasińska

Szczecin, dnia 14.VI.1958 r.

UCHWAŁA

Zarządu Towarzystwa Miłośników Teatru Muzycznego w Szczecinie
z dnia 23 maja 1958 r.

W związku z upaństwowieniem Operetki z dniem 1 maja 1958 r. Zarząd postanawia przekazać cały majątek ruchomy i nieruchomy, będący w użytkowaniu Operetki TMTM, na rzecz Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej – Wydział Kultury, dla nowo utworzonego przedsiębiorstwa państwowego p.n. „Państwowa Operetka w Szczecinie”.

Powyższa uchwała zostanie przedłożona do zatwierdzenia walnemu zgromadzeniu Towarzystwa na zebraniu w dniu 27 czerwca 1958 r.

Za Zarząd TMTM
Z-ca Przewodniczącego
/mgr. Feliks Prumbs/

Przewodniczący
/mgr. Aleksander Rotstein/

TOWARZYSTWO MIŁOŚNIKÓW
TEATRU MUZYCZNEGO
w Szczecinie, pl. Dzierżyńskiego 1

U C H W A Ł A

Zarządu Towarzystwa Miłośników Teatru Muzycznego w Szczecinie
z dnia 23 maja 1958r.

W związku z upaństwowieniem Operetki z dniem 7 maja 1958r. Zarząd postanawia przekazać cały majątek ruchomy i nieruchomy, będący w użytkowaniu Operetki TMM, na rzecz Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej - Wydział Kultury, dla nowoutworzonego przedsiębiorstwa państwowego p.n. "Państwowa Operetka w Szczecinie".
Powyższa uchwała zostanie przedłożona do zatwierdzenia walnemu zgromadzeniu Towarzystwa na sebraniu w dniu 27 czerwca 1958r.

Za Zarząd TMM

Z-ca Przewodniczącego

/ mgr. Feliks Prumba /

Przewodniczący

/ mgr. Aleksander Rotstein /

64

Uchwała zarządu Towarzystwa Miłośników Teatru Muzycznego,
APSz Opera i Operetka w Szczecinie

Notatkiast kol. kol. Młosa i Piłtorwka
opracy. projekt co miałyby być
przedmiotem dyskusji na Między
prezium. Twa na pierwszej dekadzie
wreszcie!
Taki rebrami tmeba opublikować
i każdy cel dychyze do współpracy.

Ad 5. Poptawka popytuzi dlanego
w Szczecinie iiii na swiętym
domu kultury. Jest stół ogólny
ogólnie muzyki dla uboś
drugi od 16 do 30 lat. Taki
i brodek mógłby mieć i dochodzi
z dancinow. Szalkolowoy
tak jak w Patam Modroz
i punkcie by dy
Taki Klub "zielony spollki"
powstał we Wrocławiu.

Na tym zakończono.

Sprawa placu
iii - iii iii foray

PROTOKÓŁ NR 19

z walnego zebrania członków Towarzystwa Miłośników Teatru Muzycznego
w Szczecinie, odbytego w dniu 27.VI.1958 r.
w Państwowej Operetce przy ul. Potulickiej 1.

Obecni – osób 11 /wedł. zał. listy obecności/

Zebranie zagał przewodniczący Zarządu TMTM p. mgr. A. Rotstein i powołując się na przepis statutu proponuje wybór przewodniczącego i sekretarza zebrania. W jawnym głosowaniu wybrano jednogłośnie p. Rotsteina na przewodn. a p. Jasińską Stellę na sekretarza.

Przewodniczący zebrania zaproponował nast. porządek obrad:

1. sprawozdanie ustępującego Zarządu
2. sprawa przekazania Operetki
3. sprawy bieżące
4. dalsze losy Towarzystwa
5. wolne wnioski

Ad 1.

Pierwsze walne zebranie odbyło się we wrześniu 1956 r. w sali WRN, gdzie powstała myśl utworzenia Towarzystwa Miłośników Teatru Muzycznego. Do Towarzystwa zgłosiło swój akces 37 osób. Równocześnie wyłoniono Zarząd w składzie: Ob.ob.

Henryk Rozpędowski, Aleksander Mleczak, Teliszewski,
Aleksander Rotstein, Paweł Pangalos, Władysław Górzyński,
Zofia Zajdel i Hanna Morawska.

Do komisji rewizyjnej wybrano:

Ob.Ob. Olga Krzyżanowska, Bernard Mensz i Witold Sawaszkiewicz.

W okresie swej działalności wybrany Zarząd się zdekompletował i dokooptowano nowych członków, także w skład obecnego Zarządu wchodzi:

Ob.Ob. Aleksander Rotstein	– przewodniczący
Feliks Prumbs	– z-ca przewodniczącego
Aleksander Mleczak	– sekretarz
Jerzy Ścisłowski	– sekretarz
Zofia Zajdel	– czł. Zarz.
Jerzy Lubas	– czł. Zarz.

Również i skład Komisji Rewizyjnej się zmienił i wchodzi do niej obecnie Ob.Ob. Dyr. Brykczyński, Ostrowski i Sawaszkiewicz.

W okresie swej działalności TMTM zajęło się sprawą powołania przedsiębiorstwa społecznego – Operetki.

[2] Teatr-Operetka został zorganizowany w końcu listopada 1956 r. i uzyskawszy dotację Prezydium W.R.N. rozpoczął swą działalność.

Dysponentem konta bankowego w P.K.O był Zarząd Towarzystwa, wobec czego dotacje wpływały dla TMTM, a te z kolei przekazywało je do dyspozycji Operetki.

W odniesieniu, do nowo powstałego przedsiębiorstwa kulturalnego, zarząd podjął postanowienie, że jeżeli będzie się ono pomyślnie rozwijać, to zostaną podjęte kroki w sprawie upaństwowienia Operetki.

Przewidywania się spełniły i na wniosek zarządu TMTM – Prezydium Woj. Rady Narodowej podjęło uchwałę o upaństwowieniu Operetki z dniem 1 maja 1958 r., co zgodnie z obowiązującymi przepisami zostało zatwierdzone przez Ministerstwo Kultury i Sztuki.

Od tej chwili Państwowa Operetka w Szczecinie przeszła całkowicie na budżet P.W.R.N.

Z kolei wyłoniła się sprawa przekazania Operetki przez WRN w administrację Prezydium M.R.N. Prezydium M.R.N podjęło decyzję o przejęciu i włączeniu finansów na Operetkę do swego budżetu.

Pierwszy etap sprawy został więc załatwiony i to z korzyścią dla Operetki, gdyż z budżetu MRN przewidziane są większe fundusze na działalność teatru – chodzi jedynie o to, aby uchwałę Prezydium MRN zatwierdziło Plenum MRN. Prawdopodobnie nastąpi to na najbliższej sesji.

Jeżeli chodzi o działalność TMTM, to na szerszym odcinku zasadniczo nic się nie zrobiło – oprócz rozwinięcia Operetki, doprowadzenia do końca inwestycji i upaństwowienia przedsiębiorstwa.

Z zamierzeń podjętych w stosunku do Operetki Zarząd wywiązał się dobrze z zadania, co oficjalnie uznano – drogą ustnych i pisemnych podziękowań.

Innych zadań statutowych Towarzystwa jak np. zbierania składek członkowskich nie spełniono.

Jeśli chodzi o sprawozdanie finansowe, to takiego nie ma, gdyż Towarzystwo nie miało żadnych wydatków, a wszystkie dotacje szły na Operetkę, która również wypłacała wynagrodzenie sekretarza technicznego w wys. 300.- zł. miesięcznie. Wydatki Operetki w sumie ca. 5.000.000.- zł były pokryte w nas. sposób: 1.900 – tys. zł. z dotacji, a 3.000,000.- zł z własnych wpływów.

Brak sprawozdania kom. rewizyjnej na walnym zebraniu jest motywowany tym, że formalnie działalność Zarządu została już zaakceptowana przez Komisję z udz. przedstawicieli WRN i MRN, która badała działalność finansową Operetki w związku z przekazywaniem jej w administrację Prezydium M.R.N. [3]

W dyskusji nad sprawozdaniem przewodniczącego Rotsteina nikt głosu nie zabrał.

Ad 2.

W odniesieniu do uchwały podjętej przez Zarząd TMTM w dniu 23 maja 1958 r. p. Rotstein proponuje nast. zmiany:

– opuścić „majątek ruchomy i nieruchomy” i zostawić tylko „majątek” oraz dodać: „wraz ze wszystkimi zobowiązaniami i należnościami wynikającymi z działalności Operetki”⁹⁰.

Projekt przyjęto jednogłośnie, przy jednym głosie wstrzymującym.

Ad 3.

W sprawie pretensji „Estrady” z Gdańska – wyjaśnia mec. Prumbs, że sprawa jest w tej chwili nieistotna, gdyż Operetka zdecydowała się prowadzić sprawę dalej. Gdańsk już wprawdzie zszedł na 10.000,- zł, lecz nie mogą dotąd swej pretensji udokumentować i dlatego Operetka nie chce iść na ugodę.

Ad 4.

Pierwszy cel – Operetka – został osiągnięty, jeśli chodzi o szerzenie kultury muzycznej; to nic się w tym kierunku nie zrobiło. Wobec tego powstaje problem czy zlikwidować Towarzystwo, czy kontynuować pracę nadal.

Pan Rotstein uważa, że nie ma możliwości na dalsze prowadzenie działalności, gdyż Towarzystwo nie dysponuje żadnymi funduszami a jak się na razie przedstawia nie można się spodziewać choćby w najbliższym czasie żadnych dotacji. P. Janicka referuje, że na terenie województwa jest kilku kompozytorów i można by utworzyć sekcję kompozytorów pod opieką TMTM. Sprawa po dyskusji upadła, gdyż jest specjalne stowarzyszenie autorów i kompozytorów, zajmujące się wyłącznie tym zagadnieniem.

⁹⁰ W myśl uchwały cały majątek Operetki TMTM przekazano na rzecz PWRN – Wydział Kultury, dla nowo utworzonego przedsiębiorstwa państwowego „Państwowa Operetka w Szczecinie”, APSz, PMRN, sygn. 861, *Uchwała Zarządu Towarzystwa Miłośników Teatru Muzycznego w Szczecinie z dnia 23 maja 1958 r.*, s. 61.

Poruszono nadto sprawę istniejącej sekcji operowej, którą wprowadził do TMTM p. Lubas. Jednakże po przedyskutowaniu tej sprawy i stwierdzeniu, że potrzeba na ten cel pieniędzy – sprawę odłożono na dalszy termin, tym bardziej, że nieobecny jest na zebraniu p. Lubas.

Pan Mensz oświadcza, że jeżeli TMTM wykazało się, że umie pracować, o czym świadczy powstanie Operetki, nie widzi powodu, aby Towarzystwo likwidować, a raczej kontynuować pracę w kierunku opieki nad organizacją imprez masowych np. w Parku Kasprowicza. W tym samym sensie zabierali głos p.p. Mleczak i Zajdel. Padła propozycja stworzenia zamkniętego Parku Kultury w Parku Kasprowicza.

- [4] Reasumując powyższe wypowiedzi w dyskusji, wynika, że większość członków opowiada się za dalszym istnieniem towarzystwa i kontynuowaniem pracy na odcinku upowszechniania kultury – zwłaszcza muzycznej.

W związku z powyższym zwrócono się do p. Zajdel, aby zorientowała się u odpowiednich władz, czy można liczyć na jakieś fundusze dla kontynuowania działalności.

Natomiast pp. Mleczak i Ścisłowski opracują projekt, co miałyby być przedmiotem dalszej działalności Towarzystwa, i przedłożyć swe propozycje na zebraniu Zarządu w pierwszych dniach września br.

Ad 5.

Pani Popławska zaproponowała, aby otworzyć Ognisko muzyczne dla młodzieży od lat 16–30, a taki ośrodek mógłby wypracować sobie dochody organizując bezalkoholowe wieczorki, podobnie jak to robi Pałac Młodzieży.

Taki Klub „Zielonej Szpilki” powstał już we Wrocławiu.

Sprawę również odłożono do następnego zebrania.

Obrady zakończono o godz. 22-giej.

Protokółowała
/Stella Jasińska/

Przewodniczący
/mgr. Al. Rotstein/

**Prezydium
Miejskiej Rady Narodowej
w Szczecinie**

WYDZIAŁ KULTURY

Zgłoszenie przyjęte dnia 7 VI 1958 r.
Nr 348 karty rejestracji podatkowej

(wpisuje organ finansowy)

ZGŁOSZENIE REJESTRACYJNE

jednostek gospodarczych, określonych (w § 1 ust. 1 pkt. 1-6) uchwałą Rady Ministrów z dnia 10 lutego 1951 r. w sprawie rejestracji podatkowej w gospodarce społecznej (Mon. Pol. Nr A - 17, poz. 227) - według stanu na dzień 7 VI 1958 r. 1)

a) Pełna i skrócona nazwa rejestrującej się jednostki	Państwowa Operetka w Szczecinie	
b) Miejsce położenia jednostki (adres)	Szczecin .Potulicka 1	
c) Adres siedziby kierownictwa jednostki	Szczecin ul.Potulicka 1	
d) Miejsce prowadzenia ksiąg	Szczecin - - -	
e) Wyszczególnienie zakładów, oddziałów, filii, ekspozytur, składów itp., objętych działalnością (bilansem i rachunkiem wyników) rejestrującej się jednostki oraz wskazanie ich adresów 2)	jedna widownia	(adres) Szczecin- ul.Potulicka 1
f) Pełna i skrócona nazwa jednostki organizacyjnej bezpośrednio nadzorczej oraz jej adres	Prezydium Miejskiej Rady Narodowej w Szczecinie Wydział Kultury P.M.R .N.w Szczecinie Wydział Kultury	

M. B. Nr. 9472a
Zgłoszenie rejestracyjne, Ważr Nr 1
C. W. D. W-wz. zam. 5287 4/1

P.R.O. w Pał. - 2075 115-55 26.62. pop. jpbm. 7.11. 58 g 1) A&Z

a)	Wskazanie właściwego resortu ministerstwa (urzędu centralnego)	Ministerstwo Kultury i Sztuki	
b)	Wyszczególnienie uszatków h tytułów wpłat do budżetu Państwa, umoznaczonych przez rejestrującą się jednostkę gospodarczą, jak i zastępczo przez nadzorcą jednostkę organizacyjną 3) (podatek obrotowy, podatek od operacji niematerialnych, wpłaty z zysku, podatek dochodowy, nadwyżki środków obrotowych, dodatnie różnice wyromanencze).	Tytuły wpłat umoznaczonych przez rejestrującą się jednostkę	Tytuły wpłat umoznaczonych zastępczo przez nadzorcą jednostkę organizacyjną
		wpłat z zysku	
		i nadwyż. srodk. obrot.	
	pełna i skrócona nazwa oraz adres nadzorczej jednostki organizacyjnej 4)	Prezydium Miejskiej Rady Narodowej Wydział Kultury (nazwa pełna) P.M.R.N.-Wydz.Kult. (nazwa skrócona) Szczecin-Plac Dzierżyńskiego (adres)	
b3)	Wskazanie daty od której wpłaty zastępcze (lit. h są dokonywane oraz pozwolenie zarządzenia, wprowadzającego ten system wpłat		
f)	Data uruchomienia rejestrującej się jednostki 3)	1 maja 1958 r.	
g)	Wymienienie aktu prawnego, stanowiącego podstawę prawną działalności jednostki, który należy załączyć w oryginale z jedynym odpisem lub w odpisie urzędowo poświadczonym 4)	Uchwała Prez. Miejskiej Rady Narod. w Szczecinie odpis	
k)	Poswiadczenie aktu prawnego, regulującego organizację finansową i system finansowy jednostki	Wzrost 17 55 z dn. 17 V. 1950 Wchn. Rady Minist. pow. 630	
l)	Rodzaj działalności (współczesność, przetwórstwo, handel, usługi)	usługi	

l)	Przedmiot działania (podstawowe wyroby wytwarzane lub przetwarzane, bądź wyroby obrotu handlowego, przedmiot usługi)	usługi w zakresie widowisk	
m)	Czy działalność jednostki objęta jest budżetem centralnym, czy budżetem terenowym (wymieścić właściwy budżet terenowy)	budżet terenowy M.R.Narod.	
o)	Wymienienie przedkładanego dowodu wykonania obowiązku opisu do właściwego rejestru przedsiębiorstwa wraz z odpisem tego dowodu 5)		
p)	Nazwisko, imię i adres prywatny kierownika oraz głównego (starszego) księgowego jednostki gospodarczej, data objęcia stanowiska, Nr telefonu w miejscu pracy:	Jacek Niezychowski	Stanisława Bittmann
		Kierownik	Główny (Starszy) księgowy
		15 listopada 1956	24 lutego 1958
		(data objęcia stanowiska)	(data objęcia stanowiska)
r)	Wskazanie oddziału banku finansującego działalność eksploatacyjną oraz podanie oznaczeń posiadanych kont w rachunkach rozliczeniowych	35959	359-59
		(Nr telefonu w miejscu pracy)	(Nr telefonu w miejscu pracy)
		Szczecin	Szczecin
		Ogńskiego 6 tel. 45-71	Trantowskiego 5/1
s)	Ewentualne inne dane i uwagi zgłoszone przez rejestrującą się jednostkę gospodarczą	(nazwa i adres oddziału banku)	
t)	Wyszczególnienie przedłożonych załączników 6)	odpis władzowy.	

O B J A Ś N I E N I A

1) Zgłoszenie rejestracyjne należy wnieść:

- przy rejestracji ogólnej – według stanu na dzień 1 stycznia z tym, że przy rejestracji jednostek gospodarczych istniejących, uruchomionych lub przekształconych w okresie od 1 stycznia do 30 kwietnia 1951 r. (§ 12 ust. 2 uchwały Rady Min. z dnia 10. II. 1951 r.) – według stanu na dzień wniesienia zgłoszenia,
- przy rejestracji bieżącej – według stanu na dzień wniesienia zgłoszenia,
- W przypadku braku miejsca należy uzupełnić dane na dodatkowej karcie.
- Za datę uruchomienia jednostki gospodarczej uważa się datę faktycznego rozpoczęcia działalności (produkcji, sprzedaży lub użytkowania usługi).
- Jesli akt prawny, stowomający podstawę prawną działalności jednostki gospodarczej, został urzędowo ogłoszony, rejestrująca się jednostka może w zamiar przedłożenia powołać ten akt ze wskazaniem jego urzędowego ogłoszenia.
- W przedziałkach lit. d) i 4) należy wymienić dokładnie przedłożone dokumenty, zaznaczając w przedziale lit. f) ich złozenia.

Szczecin 7 lipca 1958 r.
(data i data)

podpis: *Szylkum* (Główny starszy księgowy) *Thronsky* (Kierownik)

Państwowa Operetka w Szczecinie
Pocztówka Nr 1, tel. 850-00

Szczecin data 9 lipca 1958 r.
(Miejscowość i data)

Prezydium Miejskiej Rady Narodowej w Szczecinie
WYDZIAŁ FINANSOWY
Lipce 1958 r.

Państwowa Operetka w Szczecinie (nazwa jednostki zarejestrowanej)

Szczecin, 4 lipca 1958 r.
(Miejscowość i data)

(nazwa jednostki zarejestrowanej)

Wykonana obowiązki rejestracji podatkowej, przewidzianej w uchwale Rady Ministrów z dnia 10 lutego 1951 r. (Mon. Pol. Nr A-17, poz. 227).

Notatki organu finansowego

Data przedłożenia zgłoszenia	195	r.
.. surotu zgłoszenia jednostce gospodarczej do uzupełnienia	195	r.
.. terminu wyznaczony do uzupełnienia	185	r.
.. uzupełnienie dotyczący przedziałek lit. lit.		
.. ponownego przedłożenia zgłoszenia po uzupełnieniu	185	r.

(podpis)

Zgłoszenie rejestracyjne Państwowej Operetki w Szczecinie, k. 1-4, 1958 r., Archiwum Opery na Zamku

PROTOKÓŁ NR 20

z posiedzenia Zarządu Towarzystwa Miłośników Teatru Muzycznego
w Szczecinie z dnia 22 października 1958 r. w Państw. Operetce⁹¹.

Obecni Kol. Kol.

Aleksander Rotstein

Feliks Prumbs

Zofia Zajdel

Jerzy Ścisłowski

Stella Jasińska – sekretarka T-wa

ponadto zaproszony Wacław Dobiszewski, przew. Woj. Kom. Kultury.

Nieobecni Kol. Kol.

Aleksander Mleczak – /chory/

Jerzy Lubas

Porządek obrad:

1. Odczytywanie protokołu z walnego zebrania T-wa
2. Dyskusja na temat dalszych losów T-wa
3. Wnioski i uchwały

Ad 1.

Odczytano protokół z walnego zebrania członków T-wa z dnia 27.VI.1958 r. z którego wynika, że na tym zebraniu sprawa dalszej działalności T-wa była mocno dyskutowana i większość zebranych głosowała za kontynuowaniem działalności wskazując szereg form. Konkretnie propozycje miały być przedłożone w okresie jesiennym i sprecyzowane przez Kol. Kol. Mleczaka i Ścisłowskiego, a Kol. Zofia Zajdel miała zasięgnąć informacji u odpowiednich czynników odnośnie uzyskania ewentualnych środków finansowych na działalność.

Ad 2.

Pani Zajdel referuje, że zasięgała informacji odnośnie uzyskania funduszy na dalszą działalność i w rozmowie z Przewodniczącym P.W.R.N ob. Migoniem uzyskała do pewnego stopnia zapewnienie uzyskania jakiejś dotacji, jednakże dopiero po uprzednim ustosunkowaniu się do tej działalności Woj. Kom.

⁹¹ Protokół ten znajduje się w: APSz, PMRN, sygn. 13379.

Kultury. Z uwagi na chorobę p. Mleczaka nie sprecyzowano konkretnych planów dalszej działalności T-wa i nie można ich w najbliższym czasie oczekiwać.

- [2] Również obecny na zebraniu przew. Woj. Kom. Kultury oświadczył, że nie jest upoważniony w tej sprawie zajmować stanowiska i jego zdaniem sprawa dalszej działalności nie powinna być w tej chwili dyskutowana. W związku z decyzją Zarządu Spraw Wewn. PWRN.

Ad 3.

Po przedyskutowaniu wszelkich możliwości i warunków w jakich ewentualnie mogło by istnieć nadal Towarzystwo i stwierdzając brak konkretnych możliwości działania – Zarząd postanowił przychylić się do stanowiska tych członków T-wa, którzy na ostatnim walnym zebraniu nie widzieli możliwości dalszej pracy i głosowali za zaprzestaniem działalności – i proponuje likwidację T-wa zgodnie z postanowieniami statutu, na zwołanym w tym celu walnym zebraniu.

Przewodniczący Zarządu T-wa p. Al. Rotstein poinformował zebranych, że do Zarządu wpłynęła decyzja Zarządu Spraw Wewnętrznych Woj. Rady Narodowej w Szczecinie o likwidacji Towarzystwa, oraz o tym, że została wyznaczona komisja likwidacyjna w składzie: przew. Woj. Kom. Kultury p. Waclaw Dobiszewski, przew. Zarządu T-wa mgr. Rotstein, z-ca przew. mgr. Feliks Prumbs oraz P. Staniszewski – Wydz. Kultury PWRN.

Pan Dobiszewski potwierdził oświadczenie przew. Zarządu odnośnie decyzji PWRN o likwidacji T-wa Mił. Teatru Muzycznego w Szczecinie dodając, że został wyznaczony przewodniczącym Komisji Likwidacyjnej i jego zadaniem jest doprowadzić sprawę w jak najkrótszym czasie do końca, bo żadnego odwołania od pow. decyzji być nie może. Jednocześnie zaproponował, aby jeszcze w dniu dzisiejszym wyznaczona komisja sporządziła formalny protokół likwidacyjny.

Ponieważ zwołanie walnego zebrania członków T-wa znacznie opóźniłoby załatwienie sprawy i w zasadzie niczego by nie zmieniło Zarząd postanowił dla uproszczenia, zlikwidować Towarzystwo w trybie zapodanym w decyzji PWRN tj. na podstawie art. 26 ust. 4 i art. 38 rozporządzenia Prezydenta RP z dnia 27 października 1932 r. prawa o Stowarzyszeniach /Dz.U.R.P. Nr 94 poz. 808 z późn. zm./ – i zawiadomić o swym postanowieniu członków Towarzystwa listownie, a akta Towarzystwa przekazać Zarządowi Spraw Wewnętrznych przy PWRN w Szczecinie.

Jednocześnie członkowie Zarządu stwierdzili jednomyślnie, iż zostali zasko- [3]
czeni formą załatwienia sprawy przez Zarząd Spraw Wewnętrznych, a szcze-
gólnie tym, że decyzja została podjęta bez jakiegokolwiek uprzedniej konsultacji
z Zarządem opierając się tylko na przedwojennych przepisach prawa o Stowa-
rzyszeniach. Zarząd jest przekonany, że swoje dotychczasowe zadania wypełnił
bez zarzutu, a forma jednostronnej, administracyjnej decyzji, czyni wrażenie
dezawuowania dotychczasowej pracy Towarzystwa.

Protokołowała:
/-/ Stella Jasińska

Przewodniczył:
/-/ Mgr. Al. Rotstein

Indeks osobowy

A

Abakończyk Maria 40
Ábrahám Paul 22
Adamczyk Stanisław 40
Aleksandrowicz Eleonora 40

B

Banachomska Genowefa 40
Bandkowska M. 100, 101
Bandkowski Waław 52, 78
Biernacka Maria 37, 40
Bisson Emile 17
Borowiecki 53, 109, 111
Borowski Edmund 37
Bredow 53, 102
Brodzińska Irena 40, 42, 134
Broszniowska Krystyna 40
Bryczyński Tadeusz 87, 90, 91, 93,
96, 136, 144
Buczyński Konstanty 40

D

Dembowski Mieczysław 32, 34, 37
Dobiszewski Waław 149, 150
Dudarenko Mikołaj 38

E

Eysmont Tadeusz 10, 72

F

Filutowicz 89
Folkowski Zenon 40
Fornalczyk Feliks 38
Friml Rudolf 19

G

Gągol Jan 29, 32
Golz Arnold 17
Gomułka Władysław 13
Górzyński Władysław 20, 35, 37, 61,
65, 69, 73, 77, 81, 87, 93, 99, 143
Gózdź Barbara 40
Grabarek Halina 38
Grabowska Irena 40
Grygorowicz Mieczysław 33, 38
Grynbaum Mieczysław 29, 40

H

Hoffmanówna Halina 40

J

Jabłoński Władysław 38
Jackiewicz Alfred 40
Janicki Stanisław 38, 40
Jarczyński Tadeusz 56
Jasińska Stella 66, 75, 80, 81, 91, 97,
103, 106, 111, 118, 120, 124, 125,
137, 139, 146, 149, 151
Jawis Witold 101, 134
Jewasiński Ludomir 40
Jordan Feliks 35, 53

K

Koleński Ryszard 40
Kończyk Waław 40
Kossaczewska Barbara 40
Kozioł Waław 119
Krasiejko Ewa 40, 57
Krężałowski Zbigniew 38

- Krężałowski Zygmunt 22
 Król 89
 Krzyżanowska Olga 32, 33, 35, 36, 37, 88, 107, 109, 110, 111, 135, 136, 143
 Kunicki Antoni 124
- L**
 Lauri Ludmiła 37
 Leda Czesław 40
 Lehár Franciszek 10, 21, 39, 52, 71, 88, 94
 Lenarczyk Wiesław 40
 Leoniec Paweł 40
 Lewandowski Marian 20, 33, 34, 38, 50, 124
 Lubas Jerzy 16, 17, 99, 102, 107, 117, 123, 125, 135, 143, 146, 149
- Ł**
 Łaba Lidia 40
 Łakomówna Lucyna 40
 Łuczak Michał 40
 Łukaszewski 135
- M**
 Markowska Helena 40
 Markowska Henryka 40
 Mąka Henryk 52
 Melinger Andrzej 38
 Mensz Bernard 35, 36, 37, 105, 106, 119, 143, 146
 Messer Emanuel 10, 73, 74
 Michałowska Janina 37
 Migoń Włodzimierz 123
 Mleczak Aleksander 10, 19, 20, 29, 30, 33, 34, 35, 36, 38, 39, 40, 41, 43, 44, 45, 46, 49, 50, 52, 54, 61, 62, 69, 72, 74, 81, 99, 102, 103, 107, 117, 135, 137, 139, 143, 146, 149, 150
- Morawska Hanna 20, 36, 38, 143
 Mykówna Urszula 40
- N**
 Newada Edward 38, 40, 56
 Niezychowska Barbara 18
 Niezychowski Jacek 8, 11, 15, 17, 18, 19, 21, 22, 29, 30, 31, 32, 36, 38, 39, 40, 41, 43, 44, 45, 46, 49, 50, 51, 52, 53, 61, 62, 65, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 77, 78, 79, 80, 90, 93, 94, 95, 96, 99, 102, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 117, 118, 119, 123, 124, 125, 134, 139
 Nikandrow Mikołaj 37
 Nowowiejski Eugeniusz 101, 116, 134
- O**
 Orszewski Edward 40
 Ostrowski Piotr 136, 144
 Owsianko Zofia 40
- P**
 Pangalos Paweł 20, 35, 49, 50, 65, 66, 73, 81, 99, 107, 117, 143
 Pawłowska M. 40
 Pawłowski Walerian 65
 Pietura Teresa 40
 Pisienkiewicz 136
 Polańska Wanda 40, 52
 Popławska Maria 146

- Popławski Janusz 18
 Prumbs Feliks 54, 61, 62, 65, 70, 73,
 75, 77, 81, 87, 88, 89, 90, 91, 93, 94,
 95, 99, 105, 107, 111, 117, 119, 123,
 135, 139, 140, 143, 145, 149, 150
- R**
- Rakówna Józefa 40
 Raszewska Maria 40
 Rojek 89
 Rotstein Aleksander 19, 20, 29, 30,
 31, 35, 38, 39, 41, 43, 45, 46, 49,
 50, 51, 53, 54, 61, 62, 63, 65, 66,
 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 77, 78,
 81, 87, 88, 89, 91, 93, 95, 96, 97,
 99, 101, 102, 103, 105, 106, 107,
 109, 110, 111, 117, 118, 120, 123,
 125, 135, 137, 139, 140, 143, 145,
 146, 149, 150, 151
 Rozpędowski Henryk 10, 20, 32, 33,
 35, 37, 39, 43, 44, 46, 47, 53, 61,
 70, 143
 Rumiński Krzysztof 40
 Rychter Zygmunt 37, 40, 46
- S**
- Sari Ada 18
 Sawaszkiewicz Witold 34, 36, 37,
 136, 143, 144
 Schubert Franz 22
 Skinder Lesław 20, 38
 Smereczyński Lech 40
 Sołtysik Zbysław 40
 Srokowska Zofia 40
 Stankiewicz Maria 18, 40
 Studler Zbigniew 40
- Sułkowski Kazimierz 34, 38
 Szczerbatko Tadeusz 69, 70, 87, 95,
 99, 100, 101, 105, 107, 108, 117,
 123, 124, 125, 135, 136, 139
 Szczęch Alojza 40
 Szechter Roman 19, 30, 88
 Sznieder Józef 40
 Szuster Ludmiła 18
- Ś**
- Ścisłowski Jerzy 37, 61, 62, 63, 69, 70,
 71, 72, 73, 77, 78, 80, 81, 87, 88, 93,
 99, 105, 107, 117, 123, 125, 135,
 136, 137, 139, 143, 146, 149
 Śniady Waclaw 10, 19, 20, 30, 31, 32,
 33, 35, 36, 38, 39, 49
- T**
- Telega Stanisław 14
 Teliszewski Mieczysław 19, 21, 36,
 39, 41, 49, 143
 Trojanowska Natalia 40
 Truchan Irena 40
- U**
- Urban Krystyna 40
- W**
- Walczak Anna 40
 Walter Kazimierz 37
 Wawrzyszkievicz Henryk 37
 Wayda Edmund 35, 40, 41, 42, 50,
 51, 57, 78, 107, 116, 124, 134
 Ważyk Adam 14
 Wojtyczko Zofia 40

Z

Zajdel Zofia 20, 36, 38, 43, 45, 49,
69, 71, 77, 81, 87, 88, 93, 99, 107,
117, 135, 139, 143, 146, 149

Zakrzewski Waclaw 37

Zawisza Jan 38, 89

Zgórecki Cezary 45, 46, 69, 70

Zyblewski Bogusław 36

Ż

Żuralska Jagna 37

Żuralski Bogdan 11, 19, 29, 30, 31,
35, 36, 39, 40, 43, 44, 45, 46, 47, 52,
61, 62, 66, 69, 70, 71, 77, 78, 79, 80,
87, 88, 89, 90, 93, 95, 96, 97, 99, 100,
101, 105, 107, 111, 118, 119, 123

Bibliografia

Źródła archiwalne

Archiwum Państwowe w Szczecinie:

Filharmonia Szczecińska im. Mieczysława Karłowicza w Szczecinie, sygn. II/40, II/71, II/127, II/172.

Komitet do Spraw Radia i Telewizji „Polskie Radio i Telewizja”, Rozgłośnia Regionalna i Ośrodek Telewizyjny w Szczecinie, sygn. II/38, II/645, II/677, II/964.

Komitet Wojewódzkiej Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej w Szczecinie, sygn. Nom/904.

Opera i Operetka w Szczecinie, sygn. I/1, II/1, II//7, II/33, II/79, II/103, II/138.

Państwowe Teatry Dramatyczne w Szczecinie, sygn. II/31, II/84, II/98, II/166, II/244, II/321, II/453, II/495.

Polski Związek Chórów i Orkiestr w Szczecinie, sygn. 74.

Polskie Radio, Regionalna Rozgłośnia w Szczecinie „Polskie Radio Szczecin” Spółka Akcyjna, sygn. N/5586, N/7254, N/15691.

Prezydium Miejskiej Rady Narodowej w Szczecinie, sygn. 861.

Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej, sygn. 5645, 6279.

Szczecińskie Zjednoczenie Budownictwa w Szczecinie, sygn. 22/8.

Wojewódzka Rada Narodowa w Szczecinie, sygn. 2087.

Związek Polskich Artystów Plastyków Okręgu Szczecińskiego, sygn. 254.

Literatura

30 lat Opery na Zamku, Szczecin 2008.

40 lat Szczecińskiej Sceny Muzycznej, red. M. Mazurek, Szczecin 1997.

Daniszewski W., *Skinder Lesław*, w: *Encyklopedia Szczecina*, t. 2, P-Ż, red. T. Białecki, Szczecin 1999, s. 334.

Davis N., *Boże igrzysko*, t. II, Kraków 1991.

Fik M., *Kultura polska po Jalcie*, Londyn 1989.

Gałąj R., *Szczecińska Agencja Artystyczna*, w: *Encyklopedia Szczecina*, t. 2, P-Ż, red. T. Białecki, Szczecin 1999, s. 449.

Jesswein R., *Enklawa*, Szczecin 2021.

Kozłowski K., *Kształtowanie się środowisk artystycznych w Szczecinie (1945–1959)*, Poznań–Szczecin 1983.

Kozłowski K., *Życie kulturalne Szczecina w latach 1945–1980*, Szczecin 1994.

Krasucki E., *Tygodnik „Ziemia i Morze” (1956–1957) a (od)budowa lokalnej tożsamości*, „Przegląd Zachodniopomorski”, 2017, nr 4, 91–129.

- Makowski A., *Pomorze Zachodnie w polityce gospodarczej Polski w latach 1950–1969*, Szczecin 2006.
- Markow R., *Lubas Zbigniew Antoni*, w: *Encyklopedia Szczecina*, t. 1, A–O, red. T. Białecki, Szczecin 1999, s. 554.
- Markow R., *Nieżyehowski Jacek*, w: *Encyklopedia Szczecina*, tom 1, A–O, red. T. Białecki, Szczecin 1999, s. 660.
- Markow R., *Prywatny Teatr Polski Bronisława Skąpskiego*, „Przegląd Zachodniopomorski”, 1982, nr 3–4, s. 187–204.
- Markow R., *Rotstein Aleksander*, w: *Encyklopedia Szczecina*, Suplement 1, red. T. Białecki, Szczecin 2003, s. 212.
- Markow R., *Ścisłowski Jerzy*, w: *Encyklopedia Szczecina*, t. 2, P–Ż, red. T. Białecki, Szczecin 1999, s. 488.
- Markow R., *Teatr Mały w Szczecinie (1945–1948)*, „Przegląd Zachodniopomorski”, 1980, nr 1, s. 165–179.
- Markow R., *Teatr Sylwestra Czosnowskiego. Lwów–Szczecin 1945–1948*, „Przegląd Zachodniopomorski”, 1986, nr 2, 1988 nr 1–2, 1991 nr 3–4.
- Markow R., *Towarzystwo Miłośników Teatru Muzycznego*, w: *Encyklopedia Szczecina*, tom 2, P–Ż, red. T. Białecki, Szczecin 1999, s. 533.
- Nieżyehowski J., *Dyrektorskim okiem – wspomnienia*, [w:] *40 lat Szczecińskiej Sceny Muzycznej*, Szczecin 1997.
- Panek W., *Droga na Zamek. Notatki z ćwierćwiecza szczecińskiej sceny muzycznej (1957–1982)*, Szczecin 1982.
- Pawłowski W., *Jubileuszowe impresje*, w: *40 lat Szczecińskiej Sceny Muzycznej*, red. M. Mazurek, Szczecin 1997.
- Pohl K., *W krainie czaru i uśmiechu, czyli dwie dekady Teatru Muzycznego na Potulickiej*, Szczecin 2018.
- Rokicki K., *Literaci. Relacje między literatami a władzami PRL w latach 1956–1970*, Warszawa 2011.
- Rotstein A., *Dziesięć lat...*, [w:] *X-lecie Państwowego Teatru Muzycznego w Szczecinie 1957–1967*, Szczecin 1967.
- Skubisz P., *Nocna rewolta. Antysowieckie zamieszki w Szczecinie 10 grudnia 1956 r.*, Szczecin 2009.
- Smereczyński L., *Newada-Skrobański Edward*, w: *Encyklopedia Szczecina*, t. 1, A–O, red. T. Białecki, Szczecin 1999, s. 652.
- Stańczyk K., *Górzyński Władysław*, w: *Encyklopedia Szczecina*, t. 1, A–O, red. T. Białecki, Szczecin 1999, s. 300.

Szargut B., *Kultura w procesach transformacji polityczno-ustrojowych na Pomorzu Zachodnim*, Szczecin 1994.

Szczęsny M., *Lewandowski Marian*, w: *Encyklopedia Szczecina*, tom 1, A–O, red. T. Białecki, Szczecin 1999, s. 537.

Wayda E., *Dyrektorskim okiem – wspomnienia*, w: *40 lat Szczecińskiej Sceny Muzycznej*, red. M. Mazurek, Szczecin 1997.

X-Lecie Państwowego Teatru Muzycznego w Szczecinie 1957–1967, Szczecin 1967.

Prasa

60-lecie pracy Władysława Górczyńskiego, „Kurier Szczeciński”, 1.02.1957, nr 27, s. 1.

Co słyhać w Operetce?, „Kurier Szczeciński”, 18.04.1957, nr 92, s. 6.

Drodzy czytelnicy!, „Ziemia i Morze”, 19.05.1956, nr 1, s. 1

Fata Morgana czyli wreszcie kino-kabaret, „Kurier Szczeciński”, 5.03.1957, nr 53, s. 4.

Gdzie będzie operetka?, „Kurier Szczeciński”, 12.01.1957, nr 10, s. 6.

I ty możesz tańczyć i śpiewać w operetce!, „Kurier Szczeciński”, 11–12.11.1956, nr 270, s. 5.

Jordan F., *Władysław Górczyński*, „Kurier Szczeciński”, 1.02.1957, nr 27, s. 4

Kandydaci do operetki, „Kurier Szczeciński”, 15.11.1956, nr 273, s. 6.

Kandydaci do ręki, „Cnotliwej Zuzanny”, „Kurier Szczeciński”, 5.06.1957, nr 132, s. 5.

O krok od Krainy uśmiechu, „Głos Szczeciński”, 10.01.1957, nr 8, s. 5.

Operetka a ZBM, „Kurier Szczeciński”, 19.04.1957, nr 93, s. 6.

Operetka Szczecińska nareszcie we własnym lokalu! „Cnotliwa Zuzanna” szturmem zdobyła szczecińską publiczność, „Kurier Szczeciński”, 2.01.1958, nr 1, s. 1–2.

Operetka w Szczecinie, „Ziemia i Morze”, 29.09.1956, nr 20, s. 8.

Operetka we własnej siedzibie, „Kurier Szczeciński”, 14.02.1957, nr 38, s. 6.

Pawłowski W., *O operetce poważnie*, „Ziemia i Morze”, 9.03.1957, nr 7, s. 7.

Przedstawiciele teatrów muzycznych z całej Polski przyjeżdżają na „Krainę uśmiechu” do Szczecina, „Kurier Szczeciński”, 27–28.01.1957, nr 23, s. 1 i 4.

Rozpędowski H., *Życie i śmierć „Ziemi i Morza”*, „Kultura”, 1958, nr 1/123–2/124.

Szczecin będzie miał własną operetkę, „Kurier Szczeciński”, 23.10.1956, nr 253, s. 5.

Szulcówna A., *Władysław Górczyński laureat nagrody miasta Szczecina*, „Ziemia i Morze”, 6.10.1956, nr 21, s. 2.

Telega S., *List otwarty do Ministra Kultury i Sztuki*, „Ziemia i Morze”, 26.05.1956, nr 2.

ARCHIWA
PAŃSTWOWE
ARCHIWUM PAŃSTWOWE
W SZCZECINIE

65 LAT OPERY
w Szczecinie

OPERA
NA ZAMKU
w Szczecinie

Pomorze
Zachodnie

INSTYTUCJA KULTURY
SAMORZĄDU WOJEWÓDZTWA
ZACHODNIOPOMORSKIEGO

ISBN 978-83-909715-6-8
ISBN 978-83-66028-17-3

